VANDAAG

LIBERIA ...KLM/ALM...

106E JAARGANG - NO.: 295 WOENSDAG 20 DECEMBER 1989

AMIGOE

WASHINGTON JAAGT OP MANUEL ANTONIA NORIEGA

Tientallen doden en gewonden bij grote militaire actie

Amerika overvalt Panama

PANAMA-STAD - Amerikaanse troepen en vliegtuigen hebben in de nacht van dinsdag op woensdag in Panama ingegrepen en posities van Panama's sterke man generaal Antonio Noriega aangevallen. President George Bush heeft zijn troepen opdracht gegeven Noriega op te pakken, aldus de woordvoerder van het Witte Huis, Marlin Fitzwater. Voor de aanval, die rond middernacht plaatselijke tijd begon en waarbij tientallen doden zouden zijn gevallen, is Guillermo Endara beedigd als de nieuwe president van Panama, zo deelden de VS mee. Endara was de kandidaat van de oppositie die volgens waarnemers de ongeldig verklaarde presidentsverkiezingen in mei heeft gewonnen. De Sovjetunie heeft de Amerikaanse actie veroordeeld. De internationale reacties daarop zijn verdeeld.

De gevechten tussen Amerikaanse en Panamese militairen vanmorgen hebben tot nu toe tenminste vijftig mensen het leven gekost, zo heeft de directeur van het Santo Tomas-ziekenhuis in Panama-stad meegedeeld. Directeur Leonardo Diaz voegde daar tegen Mexicaanse televisieverslaggevers aan toe dat er vele gewonden zijn binnengebracht. "Het lijkenhuis is helemaal vol". Het ziekenhuis heeft een tekort aan medicijnen en verbandmiddelen. Op de Panamese radio werden artsen opgeroepen naar het Santo Tomas-ziekenhuis te gaan om medische hulp te geven.

KANAAL DICHT

Een woordvoerster van de VS in Panama-stad deelde mee dat Amerikaanse functionarissen het Panama-kanaal gesloten hebben. Vanaf een uur in de afgelopen nacht worden schepen in het Panama-kanaal tegengehouden. Het is voor het eerst in 75 jaar dat het kanaal dicht is.

Volgens Radio Nacional hebben Panamese militairen de doorgangsroutes in de hoofdstad bezet en barricades opgeworpen. De woordvoerder van het leger, Eduardo Lopez Grimaldo, zei "dat alles erop wijst dat de VS Panama-stad, de tweede stad van het land Colon,' en de belangrijkste steden van het land geheel in handen zullen krijgen".

ONOVERZICHTELIJK

De toestand in Panama was vanmorgen nog onoverzichtelijk. De Amerikaanse soldaten zouden inmiddels het hoofdkwartier van de Panamese strijdkrachten, waar Noriega gewoonlijk verblijft, hebben veroverd. Zeker is dat rond het hoofdkwartier hevig is gevochten. Een Panamees die recht tegenover het hoofdkwartier woont vertelde dat de kazerne zwaar onder vuur is genomen en dat er vele Amerikaanse en Panamese soldaten zijn gedood.

Flats in de omgeving stonden in brand. Een uur en 35 minuten nadat de aanval begon doofden de vlammen rond het hoofdkwartier enigszins en werden er nagenoeg geen geweerschoten meer gehoord, maar er vlogen nog steeds vliegtuigen over.

OVERBRENGING

Fitzwater zei dat het leger opdracht heeft gekregen Noriega aan te houden en ter berechting over te brengen naar de Verenigde Staten, waar hij beschuldigd wordt van drugshandel. Het is niet bekend waar Noriega zich bevindt. Een woordvoerder van het Panamese leger verklaarde voor de Mexicaanse televisie dat de 'sterke man' in veiligheid is en de tegenaanval tegen de VS leidt.

De Panamese staatsradio maakte melding van bombardementen door Amerikaanse B-52 vliegtuigen en riep de Panamese volksmilities en de burgers op zich tegen de Amerikaanse soldaten te verzetten om de "vernietiging van het vaderland te voorkomen". Het internationale vliegveld Omar Torrijos van Panama-stad en de luchtmachtbasis dertig kilometer van de hoofdstad zijn door Amerikaanse vliegtuigen **gebombardeerd. Ook** werd bekend dat in Colon, de op een na grootste stad van Panama, gevochten wordt door Amerikaanse en Panamese soldaten.

GIJZELING

Het Amerikaanse televisiestation CBS meldde dat een groep gewapende gemaskerde mannen uit het Marriot-hotel in de hoofdstad rond zestien Amerikanen gegijzeld hebben. De gijzelaars zijn overgebracht naar een politiestation. De Panamese strijdkrachten zouden ook een aantal prominente Panamezen hebben opgepakt.

De Amerikaanse strijdkrachten hebben rond 02.30 uur plaatselijke tijd het televisiestation van de zender Canal 2 bezet. Canal 2 is het eigendom van Carlos Duque, die door Noriega naar voren werd geschoven als kandidaat bij de presidentsverkiezingen.

Veiligheidsraad bijeen

NEW YORK - De Veiligheidsraad van de Verenigde Naties komt woensdag nog bijeen om het Amerikaanse optreden in Panama te bespreken. Ambassadeur Enrique Penalosa van Colombia, die momenteel de Veiligheidsraad voorzit, heeft aangekondigd dat de afgevaardigden rond het middaguur een informele vergadering houden, waarna zij eventueel een officiele zitting kunnen beleggen.

WASHINGTON - Witte Huis-woordvoerder Marlin Fitzwater maakte vanmorgen (woensdag) tijdens een bijeenkomst met de pers bekend dat president George Bush opdracht heeft gegeven aan de Amerikaanse strijdkrachten om tussenbeiden te komen om sterke man generaal Manuel Antonio Noriega aan te houden.

De Amerikaanse aanval werd om een uur 's nachts plaatselijke tijd ingezet. Drie kwartier later bevestigde het Witte Huis de actie op een nachtelijke persconferentie. Bush besloot in te grijpen om de levens van Amerikanen in Panama te beschermen en de verdragen over het Panama-kanaal te doen naleven. In de Panamakanaalzone zijn ongeveer twaalfduizend Amerikaanse soldaten gestationeerd.

Het Amerikaanse televisiestation ABC deelde mee uit welingelichte bronnen van de geheime dienst te hebben vernomen dat de VS een mogelijke aanval van Noriega op het Panamakanaal wilden voorkomen. Panama's sterke man zou van plan zijn geweest het kanaal woensdag te sluiten.

SPANNINGEN

Leden van het Amerikaanse congres, die door vice-president Dan Quayle op de hoogte werden gebracht van de aanval, keurden deze in een eerste reactie goed. Het Republikeinse congreslid John McCain zei: "Wij zijn daar om Noriega te verdrijven en ons doel is dat zo snel mogelijk te doen met een minimaal verlies aan mensenlevens".

De afgelopen dagen waren de spanningen tussen Washington en Panama-stad toegenomen, nadat zaterdag bij een schietpartij in Panamastad een Amerikaanse soldaat werd gedood en drie Panamezen werden gewond. Noriega riep van de week de staat van oorlog met de VS uit en liet zichzelf tot regeringsleider met uitgebreide volmachten benoemen.

Aan de Amerikaanse bliksemactie woensdag ging een bijeenkomst vooraf van Bush met zijn topadviseurs onder wie minister van Buitenlandse zaken James Baker, minister van Defensie Dick Cheney, de Nationale veiligheidsadviseur Brent Scowcroft, vice-president Quayle, en de staf-chef van het leger Colin Powell.

RISKANT

De operatie in Panama is politiek en militair zeer riskant voor president Bush. Amerikaanse waarnemers wijzen erop dat de VS hun doel snel en "schoon" moeten bereiken, met zo min mogelijk slachtoffers, en moeten voorkomen in een langdurige strijd in Panama verzeild te raken. Als er veel Amerikaanse doden en gewonden vallen, zo vlak voor Kerstmis, zou dat een politieke blamage van de eerste orde zijn voor Bush.

Ook is het, volgens commentatoren, nog maar de vraag of de regering die de VS nu in Panama aan de macht probeert te helpen legitiem is. Het is niet ondenkbaar dat de internationale opinie zich tegen Bush keert, nu de VS met geweld hun wil proberen op te leggen aan landen in de Middenamerikaanse regio. Temeer daar de Sovjetunie zich uit Afghanistan heeft teruggetrokken en erkent dat Oosteuropese landen het recht hebben hun eigen weg te volgen.

NORIEGA

Televisa: Noriega gevlucht

MEXICOSTAD - Het Mexicaanse televisiestation Televisa zei dat er onbevestigde berichten de ronde deden dat Noriega uit Panama gevlucht is naar het Colombiaanse eiland San Andres. Televisa benadrukte dat het gaat om onbevestigde verhalen.

Direct na het uitbreken van de gevechten namen Panamese militairen een groep buitenlanders, onder wie een aantal Amerikanen, gevangen die in het Marriot-hotel verbleven. Zij werden, nadat zij met de dood bedreigd waren, na een uur weer vrijgelaten mits "wij de wereld de waarheid over Panama vertelden. Wij willen geen Amerikanen meer doden", zo schreef een journalist die zich onder de gijzelaars bevond.

VEROORDELING SJEVARDNADZE

Nieuwe demonstraties en staking gemeld in Roemenië

Joegoslavië:tweeduizend doden bij ongeregeldheden

BELGRADO - In Roemenie zijn sinds veiligheidstroepen met tanks en helikopters in het weekeinde met bruut geweld optraden tegen anti-regeringsbetogers, tot tweeduizend mensen om het leven gekomen. Dit heeft het Joegoslavische persbureau Tanjug dinsdagavond gemeld.

Zowel Tanjug als de Hongaarse radio meldden dat zich dinsdag in Timisoara opnieuw botsingen voordeden, nadat al eerder betogers de straat opgingen om op te roepen tot het afzetten van de Stalinistische leider Ceausescu. Tanjug meldde dat volgens nog onbevestigde berichten zo'n tweeduizend mannen, vrouwen en kinderen bij het neerslaan van de protesten zijn omgekomen. "Getuigen zeggen dat de politie gearresteerde demonstranten naar het centrale plein in Timisoara brengt, waar zij in elkaar worden geslagen en met bajonetten worden doodgestoken. Daarna worden ze in vrachtwagens gegooid en weggevoerd, waarheen weet niemand", aldus het Joegoslavische persbureau. "De politie in de stad schiet zonder waarschuwing", meldde Tanjug.

EXECUTIES

De Oostenrijkse televisie meldde dinsdagavond onder aanhaling van een getuige in Timisoara, dat vrachtwagens "kubieke meters aan lijken" wegbrengen. Een Oostenrijker die in Timisoara verblijft, zei telefonisch dat dinsdagmiddag nog geweervuur werd gehoord maar dat dit tegen de avond niet langer klonk. Ook de Oostenrijkse televisie meldde dat Roemeense legertroepen jacht maken op betogers en kennelijk arrestanten terechtstellen. "Aan de grens, bijvoorbeeld in Calafat, en in de steden, maken de soldaten met lijsten jacht op ontsnapte demonstranten uit Timisoara", aldus de televisie. "Er zijn berichten dat al de eerste executies zijn uitgevoerd".

De genoemde Oostenrijker zei dat Roemeense soldaten van in burger geklede figuren opdracht kregen te schieten op de betogers. Uit ingelichte bronnen hoorde hij dat een officier en twee soldaten zijn geexecuteerd omdat zij hadden geweigerd te schieten op de demonstranten. De Oostenrijkse getuige zei dat het centrum van Timisoara volledig is verwoest en dat in de stad geen water, elektriciteit of voedsel meer is. Geen winkel is aan de volkswoede ontsnapt en bedrijven en kantoren zijn gesloten.

Ceausescu in Iran

TEHERAN - President Ceausescu van Roemenie (rechts) brengt een officieel bezoek aan Iran waar hij onder meer ontvangen werd door president Rafsanjani (links). Het Iraanse persbureau gaf deze foto vrij. Het bezoek valt samen met berichten over het bloedig onderdrukken van betogingen tegen Ceausescu's regering. (AFP-satellietfoto)

Endara: president van Panama

PANAMASTAD - Guillermo Endara die bij de in mei gehouden verkiezingen in Panama officieus als winnaar uit de stembus kwam, heeft zich gisteravond uitgeroepen tot president van Panama. Volgens een door een radiostation omgeroepen bericht heeft Endara verklaard 'voor God en voor het vaderland' gezworen te hebben om zijn taak als president ten uitvoer te brengen. Endara herinnerde er in de verklaring aan 'dat jullie mij hebben gekozen als president op 7 mei'. Hij zei kennis genomen te hebben van de Amerikaanse actie 'tegen de militaire dictatuur van Noriega'. Deze actie 'welke zich op verschillende plaatsen ontrolt, maar voornamelijk in de hoofdstad, heeft ten doel de democratie opnieuw te vestigen evenals het recht en de vrijheid. Wij willen nog niet meer leed en lijden voor ons Panamese volk'. Hij riep de bevolking op thuis te blijven totdat al het gevaar is geweken.

Na langdurig ziekbed

Premier Blaize van Grenada overleden

ST. GEORGES - De premier van Grenada, Herbert Blaize, is dinsdag overleden na een langdurige ziekte, zo is officieel in St. Georges bekendgemaakt. Blaize, die 71 is geworden, was de eerste gekozen premier na de Amerikaanse inval in 1983.

De Amerikaanse invasie kwam na een bloedige staatsgreep, waarbij de Marxistische premier Maurice Bishop door orthodoxe leden van zijn eigen bewind in oktober 1983 werd vermoord. Bishop had zelf in 1979 premier Eric Gairy afgezet tijdens een coup, waarna hij een socialistische regering leidde die nauwe banden aanging met Cuba.

Een week na de moord op Bishop deden Amerikaanse militairen een inval op het eiland met 95.000 inwoners. Er kwam een interim-regering die aanbleef tot de verkiezingen van 1984, waarbij de conservatieve Blaize aan de macht kwam als hoofd van de Nieuwe nationale partij.

Volgens de grondwet moet de gouverneur generaal van het eiland nu met het kabinet een nieuwe premier aanwijzen, die zal aanblijven tot de volgende verkiezingen.

KREDIETINSTELLING/HYPOTHEEKBANK

Fiscus wenst inzage alle boeken en bescheiden

Kort geding van Orco Bank NV tegen de Staat der Nederlanden

DEN HAAG — De fiscus moet de vordering tot inzage in alle boeken en bescheiden met betrekking tot Orco bij de Amro bank intrekken. Dat heeft de op de Nederlandse Antillen gevestigde Orco bank dinsdag in kort geding voor de president van de rechtbank in Den Haag van de staat geëist.

De Amro treedt in Nederland op als correspondentbank voor Orço. De fiscus wenst inzage in de boeken omdat zij op die wijze gegevens meent te kunnen verkrijgen voor de besluitvorming over de status van de Orco bank.

De status van Orco is al ruim anderhalf jaar onderwerp van overleg tussen Orco en het ministerie. Orco stelt dat zij een kredietinstelling/hypotheekbank is, terwijl het ministerie de bank als een beleggingsinstelling beschouwt.

Volgens Orco, die op de Antillen door de Bank van de Nederlandse Antillen als bank is erkend, zijn de houders van certificaten van aandelen Orco bank geen inkomstenbelasting verschuldigd over het fictief rendement. Het ministerie wil de aandeelhouders echter belasten over een fictief rendement van 6 procent.

Volgens de advocaat van Orco mr. D. Oranje stoelt de fiscus de vordering op een onjuiste toepassing van een artikel uit de wet inzake rijksbelastingen. In de tweede plaats vindt Orco dat de fiscus met de vordering in strijd handelt met de gedragscode die tussen de Nederlandse bankinstellingen en de fiscus is afgesproken. Verder handelt het ministerie volgens Oranje in strijd met de beginselen van behoorlijk bestuur. De vordering frustreert volgens hem de lopende onderhandelingen.

Landsadvocaat mr. J. De Wijkerslooth betitelde de stellingen van Orco als ongefundeerd. Volgens hem valt uit de tekst van het gebruikte wetsartikel geen beperking te lezen. Ook handelt de staat volgens hem niet in strijd met de gedragscode.

De uitspraak is op 28 december.

■WILLEMSTAD— *Het Curaçaose Beach Patrol is afgelopen maandag na drie weken van voorbereiding operationeel geworden. Deze mensen die op de eerste plaats bescherming aan strandbezoekers zullen bieden zijn ook getraind in het geven van eerste hulp, het verstrekken van informatie en het redden van in moeilijkheden verkerende zwemmers.*

Zij zullen via een autotelefoon constant in contact zijn met de politie. Zowel lokale strandbezoeker als toeristen kunnen in geval van problemen hulp vragen van deze patrouilles.

Voorstellen van de regering naar de Staten

Economische decentralisatie krijgt wettelijk fundament

WILLEMSTAD — De decentralisatie van diverse economische aangelegenheden die nu nog in handen zijn van de Landsoverheid naar de eilanden krijgt wettelijk gestalte. Zo blijkt althans uit een drietal wetsontwerpen die dezer dagen de Antilliaanse regering naar de Staten gestuurd heeft. Een van die ontwerpen is bedoeld voor de wijziging van de Staatsregeling, waardoor decentralisatie van een aantal zaken mogelijk wordt. Ook de regeling van prijzen van goederen en diensten en de [illegible] en ontwerpen tot wijziging van de huurcommissie-regeling, afbetalingsovereenkomsten en de landsverordening In- en Uitvoer bereikten de Staten. Alle hebben ze als doel de eilanden, hun Bestuurscolleges en andere eilandelijke instanties, meer bevoegdheden te geven.

In de Algemene Beschouwingen bij het voorstel tot wijziging van de Staatsregeling wordt gesteld, dat de centrale regering op het terrein van de economische ontwikkeling nog veel taken en bevoegdheden heeft die beter aan de eilanden kunnen worden overgedragen. Daardoor wordt een grotere verzelfstandiging van de eilanden bereikt, terwijl ze ook slagvaardiger kunnen optreden. In concreto betekent dit, aldus het document, dat de taken die thans door het ministerie van Handel, Industrie en Werkgelegenheid (HIW) worden behartigd - zo veel mogelijk- worden overgedragen aan de eilandgebieden.

Het uitgangspunt dat de eilanden zoveel mogelijk hun eigen economisch beleid moeten voorbereiden en uitvoeren, betekent niet dat er helemaal geen grenzen zijn: die zijn er wel omdat de eilanden deel uitmaken van het Land de Nederlandse Antillen. Dit brengt met zich mee dat niet alle taken kunnen worden overgedragen. Waar decentralisatie niet volledig kan worden verwezenlijkt, zal zoveel mogelijk het [illegible] bij de eilanden gelegd worden, schrijft de regering.

Momenteel behoort de bevordering van de buitenlandse handel tot de competentie van het ministerie van HIW, waar nodig in samenspraak met het BBB. Ook deze zaak zal worden gedecentraliseerd. Binnen de marges van het Statuut zal het aan de eilanden zijn terzake de contacten te onderhouden. De regering is voornemens met de besturen van de eilandgebieden procedure-afspraken te maken.

Met betrekking tot de decentralisatie maakt de regering voorts, dat enkele zaken niet in aanmerking komen voor verdere decentralisatie: de wetgeving inzake- en de heffing en invordering van belasting, bevordering van bedrijfsvestiging en hotelbouw, bevordering van grondontwikkeling en belastingfaciliteiten. Dit betekent dat ook in de toekomst belastingfaciliteiten in overleg met het Bestuurscollege bij landsbesluit verleend zullen worden. Voor de goede orde vermeldt de regering, dat dit inhoudt dat belastingfaciliteiten nimmer tegen de wens van een BC worden verleend. Wel blijft het zo, dat de regering op een aanvraag afwijzend kan beslissen, hoewel het BC daar positief tegenover staat.

Ook op het terrein van de marktbescherming zijn er grenzen aan de mogelijkheden van decentralisatie, schrijft de regering. Voorgesteld wordt de landsverordening In- en Uitvoer zodanig te [illegible] zake in het belang van de volkshuishouding slechts worden gesteld in overeenstemming met het BC van het eiland. In feite zal dus eenzelfde systeem worden gehanteerd als ten aanzien van de belastingfaciliteiten. Ook ten aanzien van de marktbescherming komt de verantwoordelijkheid op de eerste plaats bij de eilandelijke besturen.

In de Algemene Beschouwingen worden ook melding gemaakt van het voornemen op Curaçao de Dienst Economische Zaken op te richten, na opheffing van het ministerie van HIW. De taken en bevoegdheden die aan het Land blijven, zullen bij andere ministeries worden ondergebracht, met name bij die van Algemene Zaken en Financiën. De nieuwe dienst, schrijft de regering, is na een voorbereiding van één jaar in organisatorisch en personeel opzicht gereed en kan op 1 januari haar taak op zich nemen.

Met de Bestuurscolleges van de overige eilanden zijn besprekingen gevoerd over de decentralisatie: zij stemmen daarmee in, aldus het document. Op korte termijn zal worden bezien in hoeverre zij steun nodig hebben bij het overnemen van die taken. Hierbij wordt gedacht aan ondersteuning door deskundigen en eventuele financiele steun bij de opzet van een adequaat eilandelijk apparaat. Ook gelden uit Nederland worden hiervoor beschikbaar gesteld. Door het land zullen de gelden die op de begroting voor het dienstjaar [illegible] zijn uitgetrokken voor de economische aangelegenheden worden geschonken aan de eilandgebieden volgens een nader vast te stellen verdeelsleutel. Ook in de jaren daarna zal, zolang de financiële verhouding tussen land en eilanden niet is gewijzigd, een gelijk bedrag aan de eilanden worden gegeven, de Algemene Beschouwingen bij het voorstel tot wijziging van de Staatsregeling.

Statius kan ook in december niet betale[n]

ST. EUSTATIUS/WILLEMSTAD — Zoals het er op het ogenblik naar uitziet, zal het eilandgebied St. Eustatius deze maand wederom haar financiële verplichtingen niet kunnen nakomen. Oorzaak hiervan is dat het land Aruba haar bijdrage van f.63.417,43 aan het Solidariteitsfonds nog niet heeft overgemaakt.

Gedeputeerde Eric Henriquez: "We hebben een telegram verstuurd naar Nederland, de Centrale Regering en een telex naar VNONA, om hen te laten weten dat wij in de problemen komen. Tijdens de laatste Ronde Tafel-conferentie heeft Nederland ons de verzekering gegeven dat als een van de partners niet betaalt, Nederland zal bijspringen en dat bedrag uit de fondsen zal halen van diegene die niet betaalt.

Het is niet onze schuld, we proberen toch vóór de Kerst uit te betalen. Als we dit van te voren hadden geweten, hadden we een andere oplossing kunnen zoeken. Maar ons is niets meegedeeld door de directeur van het departement van Financien'.

Aan het eilandgebied St. Eustatius werd in plaats van een bedrag van f.114,547,78 slechts een bedrag van f.51.130,35 overgedragen ten laste van het Solid[ariteits]fonds. Het ontbr[ekende] bedrag is ad f.63.41[7,43] nog niet ingestort.

De kleine eilandg[ebieden] mogen geen nadeel [onder]vinden van het nie[t nako]men van de verplic[htingen] van het land Aru[ba]. [Het] land de Nederlands[e Antil]len en Nederland sta[an] voor garant.

Het Bestuurscollege [van St.] Eustatius rekent er o[p dat de] Centrale Regering [haar ver]plichtingen zal nako[men en] er dus zorg voor za[l dragen] dat bovengenoemde [bedrag] zo spoedig mogelijk [aan het] eilandgebied St. E[ustatius] wordt overgemaakt. [Het niet] nakomen van de ver[plichtin]gen door de Centra[le Rege]ring ten aanzien [van het] Eilandgebied St. E[ustatius] zal de nodige spann[ing in] de gemeenschap vero[orzaken] aangezien St. Eusta[tius niet] eens in staat is de [...] basis voorwaarde [...] zien van haar amb[tenaren] na te komen laat-s[taan een] bonus uit te betale[n, terwijl] wel de ambtenaren [van St.] Eustatius ook dezel[fde taken] hebben volbracht als [...] ambtenaren.

Het Bestuurscolle[ge van St.] Eustatius stelt da[n ook de] Centrale Regering ve[rantwoor]delijk voor de gev[olgen van] het niet nakomen v[an de] verplichtingen ten [...] van St. Eustatius.

Aspirant leerkrachten afgestudeerd

WILLEMSTAD — De vorige week zijn drie aspirant-leerkrachten na een vierjarige opleiding aan de Akademia Pedagógiko Kòrsou afgestudeerd. Zij hebben hun vierde opleidingsjaar (het zogenaamde praktijkjaar waarin zij als aspirant-leerkrachten optreden) met succes afgerond en zijn nu in het bezit van de akte van bekwaamheid als volledig bevoegd onderwijzers. De drie geslaagden zijn Fatima de Almada, Monique Felida en Solange Trinidad. Zij zullen ingaande januari 1990 als basisschool-leerkrachten op een drietal basisscholen gaan fungeren.

HET WEER

WEERSVERWACHTING GELDIG tot morgenmiddag 12.00 uur l.t.

Licht tot half bewolkt, mogelijk af en toe zwaar bewolkt met kans op een plaatselijke bui.

Overwegend matige oostelijke wind (tussen zes en zeventien knopen)

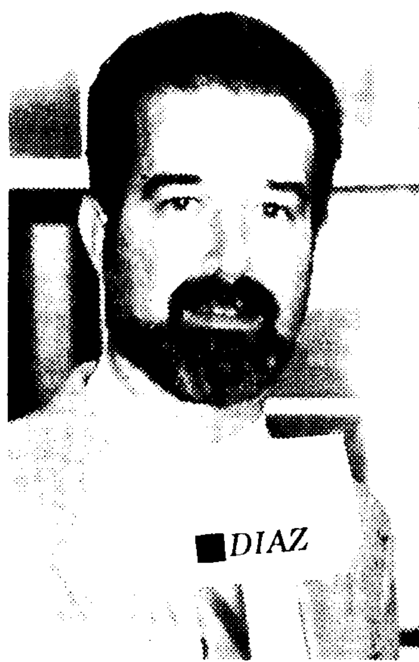
In de komende 24 uur zal de aangevoerde lucht voldoende vochtig zijn om op de Benedenwindse eilanden enkele verspreide buien tot ontwikkeling te doen komen.

Premier Liberia-Peters antwoordt Staten:

KLM-participatie in ALM bijna in kannen en kruiken

WILLEMSTAD —De onderhandelingen die moeten leiden tot participatie van de KLM in de ALM zijn bijna rond. Na de begrotingsbehandeling zal de commissie die namens de ALM en de Antillen de besprekingen voert, verslag uitbrengen aan de Antilliaanse regering, waarna de samenwerking binnen afzienbare tijd gestalte zal kunnen krijgen. Dit verklaarde gisteravond premier Maria Liberia-Peters aan het parlement. Zij beantwoordde in de eerste ronde de vele vragen die Statenleden gisteren in de loop van de dag gesteld hadden. Van de oppositiepartijen kwamen pittige opmerkingen. 'Dit kabinet kenmerkte zich door machtsmisbruik, door represaille tegen andersdenkenden,' benadrukte DP- Curacao- fractieleider, Agustin Diaz, tijdens zijn spreekbeurt, gisterochtend. Zeer kritisch was hij ook, met betrekking tot het beleid op staatkundig gebied. 'Wij reizen de hele wereld af om conferenties inzake integratie en samenwerking bij te wonen, maar thuis plaatsen we een bom onder het Antilliaanse staatsverband,' aldus de oppositieleider. Tenminste twee politici, Will Johnson (WIPM-Saba) en Kenneth van Putten (DP- Statius) zeiden gisteren dat hun eilanden niets voelen voor verdere decentralisatie of desintegratie van de Antillen. 'We hebben meer overeenkomsten dan verschillen, we moeten díe onderstrepen,' zeiden de twee van de Bovenwinden.

De eerste sprekersronde werd gisteravond rond half negen afgerond en had daarmee bijna twaalf uur geduurd. Kort na tien uur kwam toen de premier aan het woord om de vragen te beantwoorden. Dat was relatief snel gebeurd.

■DIAZ

AIR ARUBA

Ze meldde onder andere, dat de besprekingen tussen de ALM en de KLM, inzake een mogelijke participatie van de KLM in de ALM, 'zeer goed' verlopen en dat die binnenkort afgerond kunnen worden. Die vergaande ALM/KLM samenwerking zal voor beide maatschappijen voordelen met zich meebrengen. 'De ALM heeft er belang bij. De KLM echter ook. Ze doen het niet voor ons mooie gezicht,' aldus de vertegenwoordiger van de ALM aandeelhouder, die ook gisteravond weer melding maakte van de plannen om de twee Fokker Fairchild toestellen van de ALM te vervangen door twee Fokker 50 toestellen. Ze zei dat het 'zeer moeilijk' zal zijn, om Air Aruba te laten invallen voor uitgevallen vluchten tussen Curacao en Bonaire, zoals de nieuwkomer in de Staten, Ramoncito Booi (UPB) voorgesteld had. 'In de luchtvaart doe je niets voor niets. Voor wat hoort wat. Als we Air Aruba die vluchten laten uitvoeren, zal dat negatieve gevolgen hebben op de al niet winstgevende intereilandelijke routes van de ALM,' vervolgde ze.

Wat betreft de staatkundige struktuur meldde mevrouw Liberia, het standpunt van bepaalde eilanden merkwaardig te vinden: ze pleiten enerzijds voor meer autonomie, maar willen de taken niet overnemen. 'Ze willen hún dingen doen, hún eigen beleid formuleren, maar toch niet op eigen benen staan, hoe kan dat nou,' aldus de premier, die het 'protocol van Willemstad' uit 1978 erbij haalde, toen alle eilanden erkend werden als gelijkwaardige partners bij beslissingen over de staatkundige struktuur.

MACHTSMISBRUIK

Voor de premier aan het woord kwam echter, kwam er een lawine aan vragen én (van de oppositiepartijen) kritiek. Een van de meer kritische sprekers was DP- Curacao- leider Diaz. Hij had eigenlijk geen goed woord over voor het beleid van dit kabinet over het afgelopen jaar. Het beleid werd gekenmerkt voor represaille tegen ambtenaren; dat bleek overduidelijk uit de vele rechtszaken die aangespannen én gewonnen werden. Hij noemde onder meer het geval van de drie LRD-directeuren, het schandaal rond de catering bij de Capriles kliniek. 'Machtsmisbruik in optima forma. Het publiek krijgt hierdoor natuurlijk niet het goede voorbeeld. Deze handelwijze druist in tegen ieders rechtsgevoel,' aldus de DP-leider, die meent dat het aanpakken van de illegaliteit op deze manier nooit doeltreffend zal zijn.

REFERENDUM

Veel aandacht besteedde hij ook aan de staatkundige struktuur: de partijen tekenden een regeeraccoord waarin staat dat de Antillen geherstruktureerd wordt en wat gebeurt er? De Antillen worden gedesintegreerd, vervolgde de DP-er, die weer stelde dat zijn partij nog wel gelooft in een Antillen en meent dat volgend jaar een referendum moet plaats vinden. Diaz hield een pleidooi om een einde te maken aan de 'kat en muis- spelletjes', waarbij Antilliaanse en Curacaose delegaties op allerlei conferenties mooi weer spelen over integratie en samenwerking, maar thuis zelf de samenwerking kapot willen maken.

TROUW

Will Johnson van Saba sprak zich resoluut uit tegen decentralisatie en desintegratie van de Antillen. 'Mijn partij zal niet meewerken aan de desintegratie. De Antillen moeten bij elkaar blijven. Ik doe een dringend beroep op de Curacaose politieke partijen hun standpunten te herzien.'

Kenneth van Putten van de DP Statius zei dat coalitiepartijen van Saba en Statius de afgelopen vier jaar -de volle zittingsperiode van de Staten- 'trouwe partners' zijn geweest. Ook hij hield een pleidooi om de Antillen bij elkaar te houden en zei dat in het uiterste geval, Saba en Statius maar de krachten moeten bundelen.

BELASTINGKANTOOR

Nieuwkomer in de Staten, Ramoncito Booi van de oppositiepartij UPB uit Bonaire, had kritiek op de Fokker Fairchilds van de ALM, de huisvesting van bezetting van het belastingkantoor in Kralendijk en pleitte tevens voor inspraak van het Bestuurscollege wanneer het gaat om de toelating van buitenlandse werknemers. Booi meldde verder dat ambtenaren een deel van hun secundaire voorwaarden zouden moeten terugkrijgen: alleen op die manier kan de 'braindrain' bij de overheid en het onderwijs worden tegengegaan. Erg kritisch was hij over de negatieve effecten van de marktbescherming voor de ontwikkeling van het Bonaireaanse toerisme. 'We willen de Curacaose bedrijven best wel een handje helpen, maar de overheid moet met heffingen komen,' aldus Booi van de UPB, gisteren.

De leden van de DP Sint Maarten, Marcel Gumbs en Millicent de Weever, benadrukten vooral de enorme criminaliteit op Sint Maarten en het onvermogen van autoriteiten op te treden, vanwege een groot tekort aan politiepersoneel. 'Er kwam laatst een gewapende man op het politiebureau op zoek naar een agent. Had een appeltje met hem te schillen. Toen hij hem niet aantrof vertrok hij weer. Zo erg is de situatie op Sint Maarten,' aldus Gumbs.

Winston Lourens van de MAN had tijdens zijn spreekbeurt een pluimpje voor de nieuwe waarnemend gouverneur, Rose Marie de Paula ('een echte dame') en zei dat haar benoeming een eer is voor alle vrouwen.

WANBELEID

Veel aandacht besteedde ook hij aan het wanbeleid van deze regering met betrekking tot de herstrukturering van de Antillen. Dat de MAN niet lang geleden besloot te opteren voor een Curacao op zich zelf is omdat deze partij jaren en jaren tevergeefs getracht heeft een Antillen te bouwen. Met name bepaalde Bovenwindse politici echter zagen daar kennelijk geen heil in. 'Nu is het wat ons betreft te laat,' aldus Winston Lourens van de MAN, die ook kritisch was over het decentralisatiebeleid. 'Men praat over decentralisatie. Wat en hoe?'

De vergadering werd vanmorgen voortgezet, toen de andere ministers aan het woord kwamen.

Afscheid Ministerraad van Römer

■*WILLEMSTAD—Afgelopen maandag hebben gouverneur René Römer en zijn echtgenote afscheid genomen van de raad van ministers. Dat gebeurde tijdens een plenaire vergadering in de vergaderzaal van Fort Amsterdam.*

Landsverdediger in 'gokkastenoorlog'

'Als kanonnen zwijgen is er nog geen vrede'

WILLEMSTAD — De advocaat van het land en het eilandgebied Curaçao, mr J. Denie, wijst de protesten van de gokkastenexploitanten van de hand. Ook al treedt justitie lange tijd niet op tegen een misstand, dat betekent nog niet dat die misstand gedoogd moet worden.

Ook gaat het argument dat de overheid zomaar kasten in beslag gaat nemen niet op. Er is van te voren een waarschuwing gegeven. Verder zijn het argument dat de exploitanten invoerrechten over de geïmporteerde machines betalen en het argument dat er werkgelegenheid in het geding is niet acceptabel voor Denie. De douanewetgeving laat nu eenmaal niet toe dat harpoenen, radiozendapparatuur en gokkasten geweerd mogen worden. Invoer mag; gebruik zonder vergunning niet. En met de werkgelegenheid valt het wel mee. De eenarmige bandieten functioneren prima zonder menselijke hulp. Alleen de stekker in het stopcontact steken is voldoende. Aldus de landsverdediger.

Vanochtend vond de behandeling van het kort geding plaats dat wegens de dreigende inbeslagname-actie van de politie aangespannen was. Denie argumenteerde voor de rechter in eerste aanleg dat de vier exploitanten Metry, Abraham, Da Costa Gomez en Burnet geen kort geding tegen het eilandgebied èn de landsoverheid hadden hoeven te beginnen. Alleen justitie als landsdienst had aangesproken hoeven worden. Het eilandgebied kan namelijk niet beslissen of gokkasten geconfisceerd worden ja dan nee. De wet op de hazardspelen is immers een landsverordening.

Te vorderen dat de overheid zich van repressie onthoudt, is volgens Denie absurd. Een verbod op het strafrechtelijk optreden tegen organisatoren van illegaal hazardspel zou inhouden, dat aan de opsporingsinstanties wordt verboden hun plicht te doen. Als van gezaghebbende zijnde te kennen was gegeven, dat men tot nader order onbekommerd gelegenheid tot gokken mocht geven, zou men misschien van een gedoogsituatie hebben kunnen spreken. Maar een dergelijk signaal is nooit van justitie uitgegaan.

Denie: 'Als de kanonnen niet bulderen, is er nog geen vrede; zelfs nog geen wapenstilstand'.

Denie waarschuwde verder dat de vier aanklagers moesten oppassen dat justitie hen niet strafrechterlijk gaat vervolgen.

Winkels open

WILLEMSTAD — Zondag zal een groot aantal winkels in Punda en Otrobanda 's ochtends tussen 9.00 en 14.00 uur geopend zijn voor het winkelend publiek.

In verband met de te verwachten kerstdrukte blijven de zaken in Punda en Otrobanda open om het winkelend publiek ook op zondagochtend in de gelegenheid te stellen de laatste kerstinkopen te doen.

Op die dag zijn er ook twee cruise schepen op Curaçao, de Victoria en de Golden Odyssey. De Downtown Management Organization organiseert een Bon-Bini markt op het Gomezplein van 9.00 - 14.00 uur, waarbij voor de toeristen gratis bier wordt geschonken aan de 'Awa di Yobe'-bierkar en er 'Ka'i Orgel'-muziek wordt gespeeld.

Voorafgaand aan het kerstweekeinde zijn er koopavonden op donderdag in Punda en vrijdag in Otrobanda, terwijl er ook zaterdag 23 december volop aktiviteiten in Punda en Otrobanda zijn.

En natuurlijk treft u de Kerstman aan in Punda en Otrobanda.

Tua Res Agitur

WILLEMSTAD — Het bestuur van de Stichting Monumentenzorg Curaçao heeft vorige week donderdag een aantal stadsgenoten de plaquette 'Tua Res Agitur' uitgereikt als blijk van waardering voor het door hen bewoonde of gebruikte gerestaureerde pand.

De volgende huizen en hun respectievelijke bewoners zijn dit keer uitgekozen: Hoogstraat 12 (dr L.W. Statius van Eps en echtgenote), Huize Sebastopol (mevrouw R.A. da Costa Gomez), Landhuis Zeelandia (het bestuur van de Vereniging Zeelandia Center) het gouverneurshuis (gouverneur dr R.A. Römer en echtgenote), Pietermaai 20 (het echtpaar dr J.A. Schiltkamp) en Landhuis Veeris (het echtpaar J. Vreekamp).

Op uitnodiging van de gouverneur vond de uitreikingsplechtigheid plaats in het gerestaureerde paleis. De gouverneur deelde in zijn hoedanigheid van waarnemend regent van de Stichting Prins Bernhard Fonds Curaçao mee dat in het kader van het 50-jarig bestaan van het fonds het bestuur besloten heeft een bijdrage van 330.000 gulden te schenken aan de Stichting Monumentenzorg Curaçao als bijdrage in de aankoopkosten en eerste restauratie-fase van het huis 'Belvedere' te Otrobanda.

De restauratie van het monumentale stadshuis zal in 1990 beginnen.

■ *De heer Voges (met bril) overhandigde namens Monumentenzorg de gedenkborden aan het echtpaar Schiltkamp*

Dengue epidemie: 21 doden

CARACAS - De gevaarlijke dengue-epidemie die de afgelopen tijd in enkele Venezolaanse staten heerst heeft in de afgelopen maand aan 21 mensen het leven gekost. Dit blijkt uit de gegevens van het ministerie van Gezondheidzorg en Sociale bijstand van Venezuela. Het ministerie voert een intensieve campagne tegen de vlieg die de ziekte overbrengt.

In het centrale deel van Venezuela heeft zijn er 217 gevallen van dengue geregistreerd. De minister van Volksgezondheid, Manuel Adrianza, heeft de oorlog verklaard aan de vliegen. Sixto Laker van de hygiënische dienst van de Geneeskundige en Gezondheidszorg vertelde aan de Amigoe dat de dienst vanmiddag contact zal opnemen met de Venezolaanse ministerie om het verder verloop van de epidemie te bespreken. Gezien het gesprek zal de dienst verdere maatregelen nemen.

Slechte wegafzetting

WILLEMSTAD — Personeel van de verkeerstechnische dienst heeft tijdens reguliere patrouilles actie ondernomen tegen een aannemer van graafwerkzaamheden omdat het afzettingsmateriaal dat hij op de Rector Zwijssenstraat had aangebracht niet conform de aan hem gegeven vergunning geplaatst werd.

De politie waarschuwt dat ieder die werkzaamheden op de openbare weg moet verrichten zich strikt moet houden aan de regels in zijn vergunning. De politie meldt niet te zullen schromen de werkzaamheden stop te zetten bij misstanden.

RABOBANK Luxemburg gaat via een obligatielening driehonderd miljoen Luxemburgse frank opnemen. De obligaties worden onderhands geplaatst tegen een rente van 9,5 procent met een uitgiftekoers van 101,25 procent. Het effectief rendement bedraagt 9,01 procent. De stortingsdatum voor de stukken is 25 januari 1990. De lening heeft een looptijd van drie jaar. Aflossing geschiedt ineens op 25 januari 1993. Vervroegde aflossing is niet toegestaan.

... bij top-ten modellen

ORANJESTAD — ... geschonken.

AGENDA ARUBA

KANTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/14.00-17.30 uur: zaterdag gesloten

TELEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316 en 24508. Pageboy 127-743.

TELEFAX: 22368.

BANKREK. nr. 10 815 445 Banco di Caribe

POLITIE 100

ALARMCENTRALE 115

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag vóór 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen

BIOSCOPEN
DRIVE-IN: 20.30 uur **School of Fear** (horror, 14 jr)

*****

DOKTER HART KINDER-POLIKLINIEK (Shakepearestraat 13, tel.: 27263/24300): spreekuren maandag t/m zaterdag van 08.30-11.30 uur; maandag, woensdag en vrijdag ook van 15.00-18.00 uur.

*****

CENTRO MEDICO CARABOBO (Engelandstraat 7-A t/o Eagleclub): geopend van maandag t/m vrijdag van 08.00-18.00 uur. Voor spoedgevallen is één der artsen 24 uur per dag bereikbaar via tel.: 24300, page 238.

*****

NARCOTICS ANONYMOUS HELPLINE: tel.: 38989 (24 uur per dag).

*****

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz en Paradera: tel.: 28288/25543; Savaneta en Brazil: tel.: 47020/48301; San Nicolas: tel.: 45906, Dakota: tel.: 29008 (wijkgebouw), 24444 (kantoor)
(voor brandgevallen, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)

*****

TELEARUBA
WOENSDAG 17.00 X mas special: 'Noah's animals'; 17.25 X'mas special: 'George and The Stars'; 18.00 X'mas special: 'The Christmas that almost wasn't'; 19.30 Salud pa un y tur; 20.00 Telenoticias; 20 30 Golden Girls X'mas special: 21 30 CNN international news; 21.45 X'mas special: 'Smokey Mountain Christmas': 23.30 Sports late night, 24.00 Sluiting.

*****

DIVERSEN
FLIGHT INFORMATION CENTER: dagelijks geopend van 07.00-20.00 uur; na 20.00 uur informaties via verkeerstoren.

ESSO SERVICE CENTER (Oranjestad): **24.00 uur per dag geopend** (alleen gesloten van zondag 20.00 uur tot maandagmorgen 07.00 uur).

STICHTING ZIEKENVERPLEGING ARUBA
DOKTER HORACIO ODUBER HOSPITAAL (tel.: 24300).
Bezoekuren:
Kinderafdeling: doorlopend bezoek van 08.00-20.00 uur.
Andere afdelingen: van 11.00-12.00/15.00-15.45/18.30-19.30 uur.
Rookverbod:
Er is een algemeen rookverbod in het hospitaal. Slechts op enkele recreatieplaatsen in het hospitaal mag er gerookt worden.

KONINGIN WILHELMINA FONDS (tel.: 24652/22817): informatiecentrum woensdag geopend van 08.30-12.00 uur - Paardenbaaistraat 8 (boven).

FADA (Paardenbaaistraat 8, tel.: 32999): voor inlichtingen omtrent preventie alcohol/drugsmisbruik.

CAS DI CULTURA: 18.00-19.00 uur uitvoering van de Arubaanse Dans- en Balletschool (met zang van Pierewietie en Flash).

ALLIANCE FRANÇAISE D'ARUBA: iedere maandagavond I-A beginners en III conversatie, iedere dinsdagavond I-A beginners en iedere woensdagavond I-B semi-gevorderden en II gevorderden. Aanvang is om 19.30 uur in het Colegio Arubano, lokaal 60, 61 en 62.
Voor informatie inzake lidmaatschap e.d. Lilian Eilers, presidente (tel.: 24953).

KIWANIS CLUB **(Oranjestad)**: 19.30 uur diner meeting - Bushiri Beach Hotel.

DE NIEUW APOSTOLISCHE KERK (Goletstraat 5-A): 19.00 uur kerkdienst.

*****

DONDERDAG
DIVERSEN
BIJBELMUSEUM: geopend op elke werkdag van 10.00-12.00 uur en zondag van 11.00-12.00 uur in de protestantse kerk.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKSMOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 of 25111).

CENTRO KIBRAHACHA (**dagverblijf voor bejaarden**): openingsuren dagverblijf: 08.00-12.00 uur; kantooruren: 07.30-12.30/14.00-17.00 uur - Piedra Plat 23 (tel.: 28159).

AUTOKEURINGSLOKAAL SAN NICOLAS: geopend van maandag t/m vrijdag van 08.00-11.30/13.00-16.00 uur.

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN 'MAN NA OBRA': elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om produkten te kopen in het oude gebouw van Bibito Pin, t/o protestantse kerk, Piedra Plat.

*****

■ ORANJESTAD — In het kader van het 25-jarig bestaan van Antraco Aruba nv werd aan twee instellingen een cheque uitgereikt. Het betreft hier de stichting voor Slechthorenden (FEPO) en het Imeldahof.

Foto: het ogenblik dat de vertegenwoordigers van deze instellingen de cheques in ontvangst nemen van directeur Chobbi Croes en echtgenote.

ATIA-voorzitter bij eind 1989:

Regering ziet kennelijk belang handel en industrie niet in

ORANJESTAD — Het jaar 1989 was een zeer moeilijk jaar, maar tegelijkertijd een beter jaar dan 1988 voor de handel en industrie. Zo verklaart de voorzitter van Aruba Trade and Industry Association (ATIA), Hans Schnog, in zijn eindejaarsboodschap aan de leden.

De belangrijkste zaak in behandeling is volgens Schnog de '1 januari 1996 issue'. Hij wijst op de motie van de ATIA-ledenvergadering van 30 augustus di jaar waarin de handel en industrie zich uitspreekt voor uitstel van de onafhankelijkheidsdatum. Momenteel werkt het ATIA-bestuur aan een 35-pagina's tellend workingpaper (in het Engels en Nederlands) over deze zaak. Over enkele dagen krijgen de leden dit stuk per post toegestuurd.

GEEN ANTWOORD

Het is een schande - aldus Schnog - u te moeten informeren, dat het contact met de regering voor het bespreken van diverse belangrijke zaken beperkt bleef tot één solo vergadering met de minister-president. Per brief en per fax verzocht ATIA de ministers verschillende keren om een vergadering, maar men heeft tot op heden niet eens een antwoord kunnen krijgen. Naast het arbeidsprobleem, zijn er diverse andere zaken, zoals douane-inklaring en de situatie op de luchthaven, die op een discussie met de ministers wachten.

Men vergat zelfs om de ATIA op te nemen in overheidscommissies. Dit werd later gecorrigeerd en het enige contact van ATIA met de regering toont zich via deze commissies. 'Het schijnt dat de regering het belang niet inziet van de handel en industrie, die nagenoeg de enige bronnen zijn die bijdragen aan de economie van Aruba', aldus de ATIA-voorzitter tot slot.

Volgens vragen van Tico Kock aan premier:

Flinke promotie voor Nisbet met douceurtje

ORANJESTAD — AVP-Statenlid heeft aan de minister van Algemene Zaken twaalf vragen gesteld over benoemingen in het algemeen en de bevordering van Statenlid Benny Nisbet in het bijzonder.

In de eerste vraag wil Kock weten of Benny Nisbet een promotie kreeg van schaal zeven naar schaal elf. Gevraagd wordt of deze bevordering tegen alle regels in is en tegen het advies van Personeelszaken. Voorts of het zo is, dat behalve deze bevordering Nisbet voor duizend florin aan 'backpay' heeft ontvangen.

DERTIGDUIZEND

Het Statenlid wil precies weten hoeveel geld zijn collega Nisbet heeft ontvangen en hij wil tevens weten waar de bewindsman dit geld vandaan haalt. Evenals de betaling van dertigduizend florin aan de zwager van de minister-president.

Voorts wil het AVP-Statenlid weten of reeds vierhonderd personen om politieke redenen in overheidsdienst werden benoemd en welke bedragen hiermee gemoeid zijn. Hij vraagt of het waar is dat om deze benoemingen te kunnen betalen daarom de lokale bedrijven voor hun declaraties aan de overheid geen betaling kunnen krijgen.

VERKWISTEN

Ook vraagt hij of door het op deze wijze verkwisten van overheidsgeld Aruba deze maand niet aan de verplichting kan voldoen om Nederland dertig miljoen gulden terug te betalen voor aflossingen en interest. Daarna vraagt Statenlid Kock of het zo is dat, terwijl de overheidskas 'geplunderd wordt de afdeling Financien doende is maatregelen voor te bereiden die het volk begin volgend jaar zal moeten betalen.

Tenslotte wil Kock weten wanneer de premier de vragen zal beantwoorden die hij enige tijd geleden gesteld heeft over de bevorderingen en betaling van dertigduizend mille florin aan de zwager van de premier. Ziet de premier de bevordering en 'backpay' van Benny Nisbet niet als een ander teken van corruptie en gaat de regering met dit beleid door totdat Aruba gezonken is, zo wil Kock tenslotte weten.

Aruba in prijzen

ORANJESTAD — Uit een bericht van het Bureau Voorlichting blijkt dat Aruba de eerste prijs heeft gewonnen van een enquête over beste toeristenbescherming in het buitenland.

De enquête werd door Abemtur, de Associaçao Brasilera de Executivos de Marketing e Turismo, onder haar leden gehouden. Aruba won ook een eerste prijs in de categorie 'milhor campanha publicitaria de turismo 1989'. Stella Herrera, vice-consul van het koninkrijksconsulaat in Sao Paolo, nam de twee prijzen voor Aruba in ontvangst.

■ ORANJESTAD — Een delegatie van het Nederlandse ministerie van Onderwijs en Wetenschappen brengt een werkbezoek aan Aruba. De delegatie, die onder leiding staat van de inspecteur generaal A. de Jager, stelt zich op de hoogte van de ontwikkelingen en perspectieven in de onderwijssector op Aruba. Tegelijkertijd verschaft de delegatie informatie over de ontwikkelingen en perspectieven in Nederland, onder andere over de basisvorming voortgezet onderwijs. De delegatie voert gesprekken met minister van Onderwijs Fredis Refunjol, het departement van Onderwijs, schoolbesturen, SIMAR, het Arubaanse Pedagogisch Instituut, de Universiteit van Aruba, de gemengde commissie Culturele Samenwerking en de Onderwijscommissie van de Staten.

Voorts zullen een paar scholen worden bezocht. De delegatie bestaat verder uit: de inspecteurs drs F. Hormann, F. Erkens, dr F. Janssens, secretaris C. Ydema en de KABNA-functionaris J. Huizinga.

Foto: de delegatie in gesprek met minister Refunjol.

Na berichten over promotie, uitkering

Nisbet: hele zaak sterk overdreven

ORANJESTAD — Naar aanleiding van de persberichten, dat hij bevorderd werd van schaal zeven naar schaal twaalf en dat hij vijftigduizend florin terugwerkende kracht zou hebben ontvangen, heeft Statenlid Benny Nisbet in een brief aan minister-president Nelson Oduber verzocht - hij zou slechts vier mille florin ontvangen hebben - het resterende bedrag, dat de pers noemde alsnog aan hem uit te betalen. Het ligt in de bedoeling van Nisbet dit geld aan een liefdadig doel te schenken.

Nisbet reageert hiermee op de persberichten over zijn bevordering van schaal zeven naar twaalf en dat hij vijftig mille zou hebben ontvangen, hetgeen helemaal niet het geval is. In de persberichten is de zaak stevig overdreven. Nisbet wijst de premier in zijn brief erop, dat hij er dus nog twee schalen bij moet krijgen en 45.000 florin om de persberichten werkelijkheid te doen worden. Met andere woorden: in de persberichten werd een en ander schromelijk overdreven. Nisbet wijst er verder op, dat als enige persvertegenwoordigers zijn bescheiden ten aanzien van zijn salaris en rang willen inzien voordat hij Statenlid werd en de huidige situatie, hij gaarne bereid is daaraan mee te werken.

'Als Statenlid heb ik niets te verbergen', aldus Nisbet. 'Als ik echt op geld uit was geweest, dan had ik toen ik gedwongen werd als minister af te treden de promotie maar in schaal dertien aangenomen die door hen, die nu de oppositie vormen, mij werd aangeboden'.

Controle hotels

ORANJESTAD — Charles Ildento, van de Florida International University, is bezig met een 'hotel quality inspection' op Aruba.

Hij zal in twaalf dagen tijd alle hotels en restaurants bezoeken en deze controleren op de kwaliteit van de produkten die aan toeristen geboden worden. Hij controleert het fysieke aspect van het gebouw, alles wat met food and beverage te maken heeft en de service die gegeven wordt. Na afloop van de inspectie maakt Ildento een vertrouwelijk rapport op voor de betrokken hotels en restaurants.

ORANJESTAD — Aruba is met twee overwinningen en twee nederlagen uit de - in het afgelopen weekeipde gespeelde - internationale voetbalwedstrijden gekomen. De adspiranten wonnen twee wedstrijden en verloren er één, terwijl het seniorenelftal met 2-3 ten onder ging tegen een Braziliaanse ploeg van inferieure kwaliteit.

In de categorie 9-11 jaar won Aruba met 3-1 van Venezuela op doelpunten van Wandel Gross (2) en Eugène Sologinier. Ook in de categorie 12-13 jaar bleek Aruba de meerdere van Venezuela door met 3-0 te winnen. De winnende treffers werden gescoord door Jurick de Cuba (2) en Rudolf Deiyn. In de categorie 14 jaar moest Aruba zijn meerdere erkennen in de wereldkampioen van Ecuador. De Mundialitokampioen won met 3-0.

Uit de prestatie van de jeugdspelers blijkt, dat het werk van de Braziliaanse trainer Aurelio 'Maravilla' Almeida in korte tijd al vruchten begint te geven.

De seniorenwedstrijd tussen een Arubaanse selectie, bestaande uit hoofdzakelijk eerste en tweede divisiespelers, en een Braziliaanse ploeg eindigde in een 3-2 overwinning voor de gasten. De Brazilianen kregen de overwinning in feite cadeau toen een Arubaanse verdediger voor een autogoal zorgde. Het spel van de gasten viel erg tegen en deed geen enkel moment eer aan de voetbalnaam van Brazilië. De twee Arubaanse doelpunten waren afkomstig van Rodney Orman en Rafael Vanegas op een penalty. Voor Brazilië scoorden Edson en Valter, terwijl het derde doelpunt een autogoal was. De wedstrijd ontaardde vijf minuten voor het einde in een vechtpartij waarbij de nodige rode en gele kaarten vielen.

De wedstrijden, die georganiseerd werden door het overheidsinstituut IDEFRE en een auto als deurprijs had, werden matig bezocht en kunnen als een financiële nederlaag worden bestempeld.

Figaroa treedt af bij AVB

ORANJESTAD — De voorzitter van de Arubaanse Voetbal Bond (AVB), Frans Figaroa, heeft om zuiver persoonlijke redenen zijn ontslag ingediend. Enige tijd geleden was het een ander AVB-bestuurslid, José (Buchi Panama) Wever, die ontslag nam.

Figaroa verklaarde, dat hij in feite medio dit jaar al het besluit nam af te treden. Het toen ontstane probleem met de vijf eredivisieclubs deed hem besluiten zijn ontslag nog even aan te houden. Figaroa heeft nog één jaar te goed en als AVB-voorzitter was hij als zodanig aangebleven. Hij blijft wel aan als voorzitter van de Aruba Sport Unie (ASU) daar dit werk lichter is dan het voorzitterschap van de AVB.

Uit een oproeping van de AVB blijkt, dat op 26 januari de jaarlijkse algemene ledenvergadering zal worden gehouden en dat vijf bestuursleden aan de beurt zijn om af te treden. Deze vijf leden, Harry Bareño, Luciano (Wichi) Croes, Lucio Croes, Lloyd Leslie en Edwin Lopez, hebben zich niet herkiesbaar gesteld. Met het ontslag van Wever en Figaroa en de niet-herkiesbaarstelling van de vijf andere bestuursleden, zal het AVB-bestuur volgend jaar een drastische wijziging meemaken en zal bestaan uit twee leden van het huidig bestuur en zeven nieuwe leden. De clubleden hebben tot en met 12 januari gelegenheid om naam van kandidaten voor het bestuur en de commissies in te dienen.

ORANJESTAD — Personeel van de Gele Koorts Muskiet Bestrijding (GKMB) is begonnen met preventief spuiten tegen de Aedes Aegypti-muskiet, die de dengue-epidemieveroorzaakt en reeds vel slachtoffers maakte in de Venezolaanse staten Aragua en Portuguesa.

In 1984/1985 was reeds sprake van een dengue-epidemie (type 1) op Aruba en 24.000 inwoners werden toen door deze ziekte aangetast. De nieuwe dengue is nog erger en zelfs fataal in veel gevallen. De symptomen hiervan zijn: hoge koorts, hoofdpijn, duizeligheid, braken, buikpijn en bloeding. De bevolking kan ook preventief meehelpen door voorwerpen, die als waterreservoir kunnen dienen, zoals drums, flessen en oude autobanden, rond het huis te verwijderen.

Carnavals programma

ORANJESTAD — Het programma voor de viering van het 36ste karnaval start op 7 januari met een T-shirt jump-up in Oranjestad. Het programma van de Stichting Arubaans Carnaval (SAC) is gelijkluidend als dat van vorig jaar.

Een wijziging is dat activiteiten die voorheen in Club Caiquetio werden gehouden, nu in Centro di Barrio (CB) Brazil zullen plaatsvinden. De grote parade in Oranjestad is op zondag 25 februari, vanaf elf uur.

Enkele programmapunten zijn: 12 januari: verkiezing prins en pancho in CB Brazil; 13 januari: verkiezing kinderprins en -pancho en jeugdprins en -pancho in CB Brazil; 31 januari: kindertumbacontest in Wilhelminastadion; 4 februari: jeugdcalypso contest in Club Bonaire; 7 februari: verkiezing kinderkarnavalskoningin in Wilhelminastadion; 9 februari: grote tumbafestival in Wilhelminastadion; 10 februari: machtsoverdracht aan prins karnaval en kinderkarnavalsparade in San Nicolas; 16 februari: verkiezing van jeugdkarnavalskoningin in Wilhelminastadion; 17 februari: kinderkarnavalsparade te Noord en Tivoli's lichtparade; 18 februari: grote kinderparade in Oranjestad; 22 februari: verkiezing grote karnavalskoningin in Wilhelminastadion, 24 februari: vier uur 's ochtends jouvert morning pyjama parade en twee uur 's middags grote parade in San Nicolas; 25 februari: grote karnavalsparade in Oranjestad.

Drijvend restaurant zinkend

ORANJESTAD — Sinds gisteren zijn er ernstige problemen ontstaan rond het drijvende restaurant Bali, dat aan de Balipier te Oranjestad gemeerd ligt en in zinkende toestand verkeert.

Vanmorgen drong het water het restaurant binnen en kwam het meubilair onder water te staan. Verzekeringsmaatschappij en autoriteiten zijn ter plaatse om te zien wat er nog te redden valt. Vermoedelijk kan het drijvende restaurant niet verder zinken, aangezien ter plaatse de zee erg ondiep is -ongeveer tien voet.

Het Bali-restaurant werd jaren geleden gevestigd in een woonboot en groeide uit onder leiding van Strijland en Schmand tot een grote toeristische attractie, waar men vooral voor Indonesische gerechten terecht kon. Jaren geleden werd het restaurant tot het beste van het Caribisch gebied uitgeroepen door de CTA.

Nederlandse kennis voor de Antillen

Stichting ABC Advies: elf adviezen in 1989

WILLEMSTAD — Onlangs bracht de Stichting ABC Advies verslag uit over 1988. In dit eerste jaar van haar bestaan heeft ABC Advies elf rapporten uitgebracht voor bedrijven, werknemersorganisaties en de overheid op de Nederlandse Antillen en Aruba. De adviezen werden gratis verstrekt. De stichting ontving in 1988 fl.55.000,= aan sponsorgelden om de reis-en verblijfkosten van de adviseurs te kunnen betalen.

Als Nederlanders na enkele jaren werkervaring op de Antillen weer naar Nederland teruggaan', nemen zij vaak een schat aan kennis mee. De Stichting ABV Advies, onder voorzitterschap van prof dr P.B. Boorsma, wil er voor zorgen dat deze kennis beschikbaar blijft voor de Nederlandse Antillen en Aruba. Zij hoopt zo een bijdrage te kunnen leveren aan de sociaal-economische ontwikkeling van deze eilanden. ABC Advies zendt daartoe Nederlanders uit om in maximaal één week op de Antillen een kort onderzoek te doen en advies uit te brengen.

De adviseurs ontvangen geen honorarium maar slechts een reis- en verblijfkostenvergoeding van ABC Advies. ABC Advies werd hiervoor in 1988 gesponsord door Moret en Limperg, Multihouse, Nationale Nederlanden, de provincie Noord Brabant en de Universiteit Twente. De door ABC Advies uitgezonden adviseurs zijn deskundig op financieel, sociaal-economisch, organisatorisch en juridisch gebied. Incidenteel worden ook op andere terreinen adviezen verstrekt. Op dit moment beschikt ABC Advies over een pool van 35 personen.

Het verslagjaar 1988 was het oprichtingsjaar van de Stichting ABC Advies. In dat jaar presenteerde de stichting zich met een persconferentie in Den Haag en een bezoek aan de Antillen en Aruba, waar de voorzitter en de secretaris van de Stichting gesprekken voerden met verschillende ministers en gedeputeerden van de Nederlandse Antillen en de eilandgebieden. Voorts werd de delegatie van ABC Advies ontvangen door de minister-president van Aruba. De eerste contacten met de Antillen en Aruba resulteerden in 1988 in elf adviezen:

— Twee adviezen over de aanschaf van automatiseringsapparatuur en systeemprogrammatuur èn de ontwikkeling van een informatiesysteem bij Curinde N.V. te Curaçao.
— Analyse van de mogelijkheid voor de bouw van een koel/vrieshuis in de haven van Willemstad, ten behoeve van Curaçao Port Authority N.V.
— Advies met betrekking tot drie vakbondsbedrijven, ten behoeve van de Curaçaosche Federatie van Werknemers (Kamara Sindikal).
— Twee op verzoek van de regering van Aruba uitgebrachte rapporten over de ontwikkeling van Aruba als belastingvrij gebied.
— Advies met betrekking tot de ventilatie van de kas van de rozenkwekerij Curaflor op verzoek van Korpodeko Curaçao.
— Advies met betrekking tot een voorstel voor een veehouderij op Curaçao.
— Rapport inzake privatiseringsmogelijkheden op de Nederlandse Antillen (mede gefinancierd door het Kabinet van Nederlandse Antillen en Arubaanse Zaken).
— Twee adviezen die zowel wat betreft de opdrachtgever als de inhoud een vertrouwelijk karakter dragen.

Donatie voor Mgr P.I. Verriet Instituut

WILLEMSTAD —Voorzitter Ricardo Montauban van de stichting samenwerking Peru- Curacao heeft onlangs een donatie overhandigd aan directeur dr J. Jansen van het Mgr Verriet Instituut.

Harbourtown geding ingetrokken

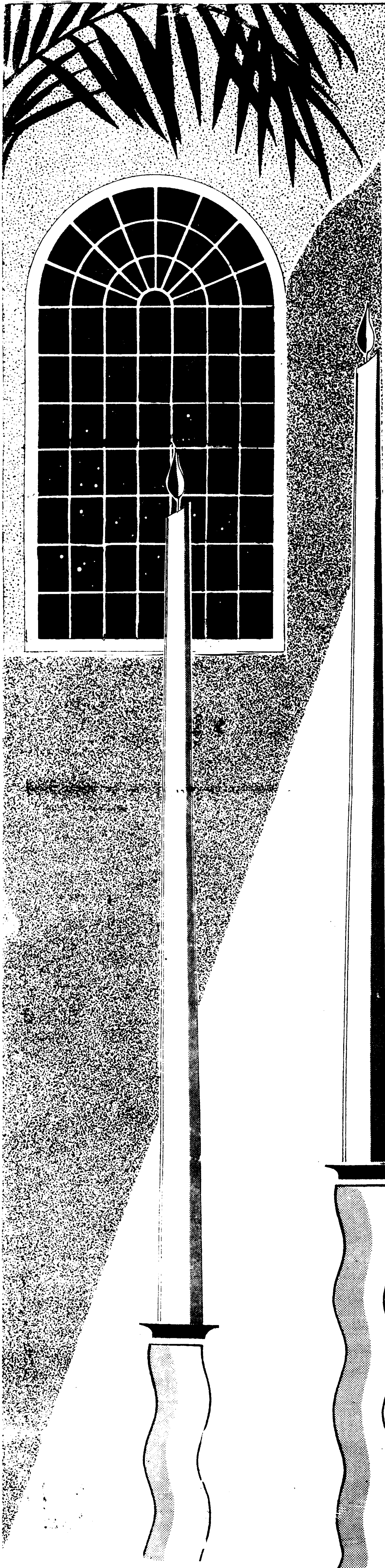
ORANJESTAD — Voor het gerecht in eerste aanleg diende vanmorgen het kort geding dat Harbour Town had aangespannen tegen de regering van Aruba.

In eerste instantie werd een schadevergoeding van tien miljoen dollar per dag gevraagd voor iedere dag dat de regering niet voldoet aan het vonnis waarin bepaald werd dat binnen een week Harbour Town zijn casinovergunning moet krijgen. Nu inmiddels de regering aan dit vonnis alsnog heeft voldaan - maar wel hoger beroep aantekende -besloot mr Hans Sjiem-Fat om het kort geding in te trekken, doch eiste wel van de regering dat zij de kosten van dit geding zullen dragen, aangezien door het weigeren van de regering uiteindelijk Harbour Town weer naar de rechter moest stappen. Vrijwillig wilde de regering deze kosten niet voor haar rekening nemen, daarom verzocht mr Sjiem-Fat de beslissing in deze te nemen.

Aangezien het hier zuiver een principezaak betreft en geen haast erbij is, besloot de rechter op 7 februari vonnis te wijzen over het verzoek dat de regering de kosten van dit geding moet dragen.

***

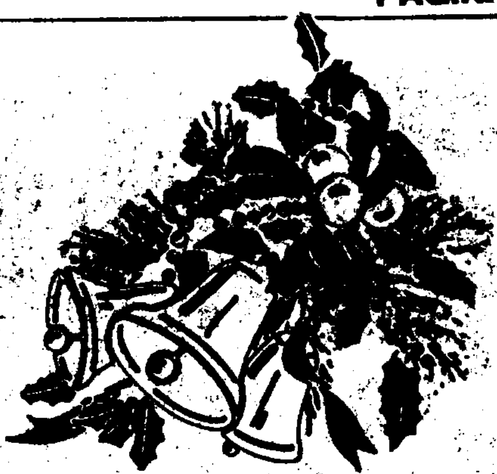
DE PRODUCEN[illegible]zen in Groot-Brittannië [illegible] in november met 0,2 procent gestegen, het laagste percentage in 1989. In november van het afgelopen jaar en het jaar daarvoor was de stijging ook klein. De omzet in de detailhandel verminderde de afgelopen maand met 0,8 procent. Verwacht was een toeneming van 0,1 procent

Happy Holiday Ch

...tmas Dine Out

...zeelandia

...KERSTMENU

...DE LANGOUSTE
...lobstertail
...van langoest

...PIGNONS DES BOIS

...ET RAISINS
...raisins
...en rozijnen

...ET MOUSSE DE PAPAYA
...mousse of papaya
...cocos roomijs

...MAISON

...SERVICE CHARGE

RUMOURS

For a Special Christmas...

RUMOURS
Beachbar & Restaurant
Lions Dive Hotel, bij Seaquarium
TEL.: 617555

KERSTMENU 25 December:

***RUMOURS SEAFRIVOLITIES:** Koud vis voorgerecht met o.a. Jumbo Shrimps, Kreeft; Hollandse Garnalen en Zalmforelfilet.

****

***CONSOMME TOSCA:** Heldere bouillon met verse groenten.

****

***PARELHOEN MET ZWARTE BESSENSAUS:** Geserveerd met verschillende verse groenten en puree.

****

***BUCHE NOEL:** Samengestelde Chocolade taart.

****

***Café.**

Prijs per persoon Naf.65,-, Incl. service charge.

KERSTMENU 26 DECEMBER: RUMOURS GRAND SEAFOOD BUFFET

VOOR INFORMATIE EN RESERVERINGEN TEL.: 617555.

Seaman Bar Restaurant

Bar Restaurant
Waterfort Bogen 18 + 19
Telf.: 616688

X-MAS MENU

Your choice of Appetizers, Maindish & Dessert

APPETIZER

Mousseline de Langouste et son Coulis
Lobster Souffle with a Creamy Light Sauce
or
Coquilles Saint-Jacques a la Nage de Legumes
Sea Scallop in Vegetable Sauce
or
Bisque de Langouste et Crevettes au Cognac
Lobster & Shrimp Bisque flavoured with French Brandy
or
Feuilete d'asperges au Beurre d'herbes
Asparagus in Puff Pastry with French Herbs Sauce
****
Sorbet Citroen Vert
Lime Sherbet
****

MAINDISH

Escalope de Saumon aux Pommes Boulangere
Fresh Norwegian Salmon served with Pommes de Terre Boulangere
or
Canard Roti aux Fruits de Pays
Roasted Duck with local fresh fruits
or
Filet de Vivaneau en habit de Carnaval
Filet of Red Snapper dressed up for Carnaval
****

DESSERT

Marquise Chocolate Creme Anglaise au Cafe
Black Chocolate Cake topped with Coffee Cream Sauce
or
Crepes Suzette
or
ICE CREAM
assorted flavours to choose from

Fls. 46.50 plus 10% service charge

Served with a glass of house wine...

...bean Hotel

...: 626519

...öten.
...road
...ur
...uffet

baffo & bretella

Italian Restaurant
Something New & Special in Seaquarium.
For reservation tel. 618700

...
We have **SPECIAL MENUS** for **CHRISTMAS** and **NEW YEAR**

Also possible à la carte dining

Seaquarium entrance free for Restaurant Visitors.

Rose Garden Bar Restaurant

Rose Garden Bar Restaurant
Oude Caracasbaaiweg

OPEN
Christmasday December 25th and December 26th
from 11.00 a.m. till 11.00 p.m.

For reservations: tel. 614574

Christmas Dine Out — RODEO RANCH

Christmas Dine Out
RODEO RANCH

...ROUND-UP

THE LAST ROUND-UP

- Chocolate mousse
- Peach Melba
- Jingle Bell Ice Cream
- Fresh Fruit Cocktail Xmas Style

...Steak
...Rib of Beef

MERRY CHRISTMAS

...HAPPY HOLIDAY SEASON

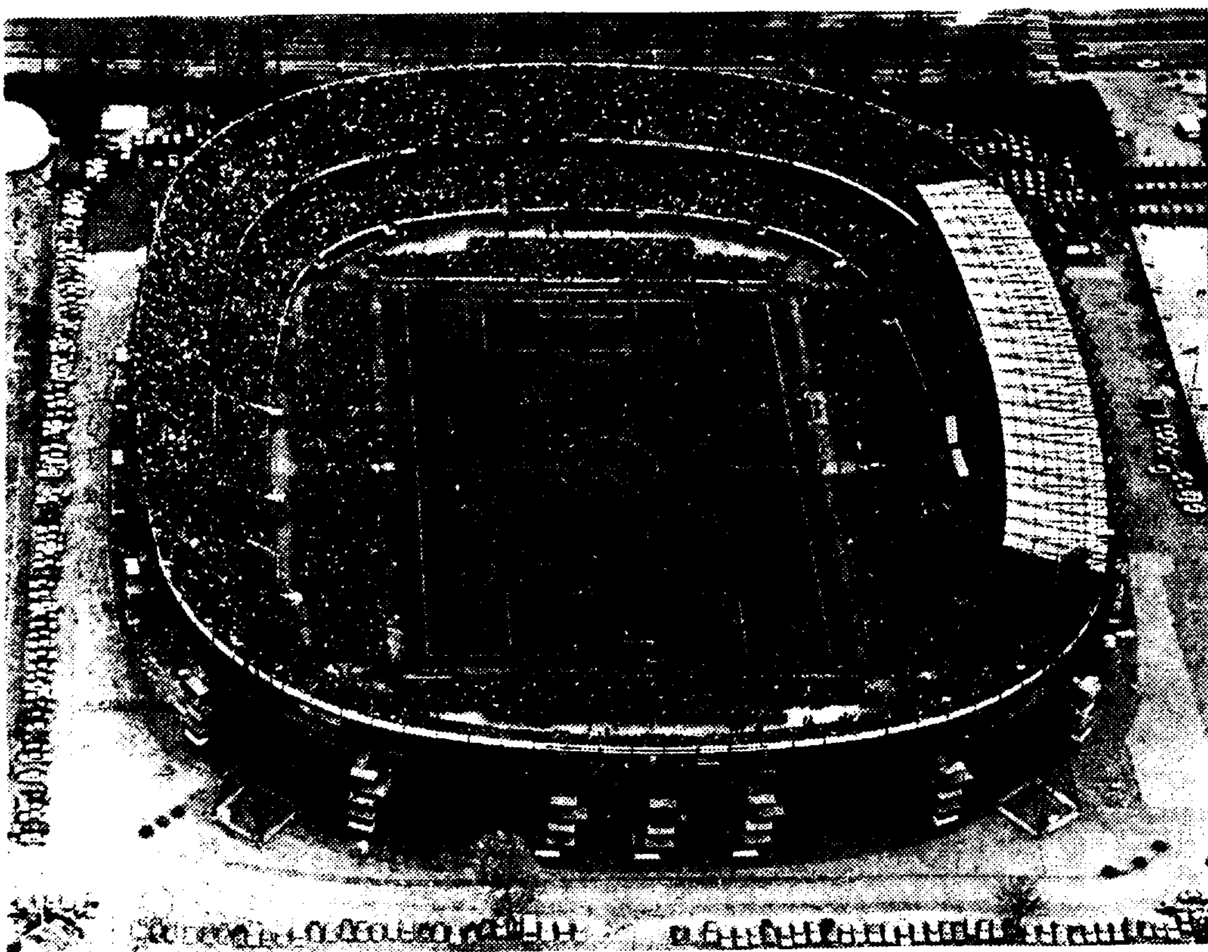
LAS PALMAS

LAS PALMAS
HOTEL, CASINO & VACATION VILLAGE

CHRISTMAS GALA DINNER MENU, 25TH OF DECEMBER 1989 AT 8.00 P.M.

Appetizer:	Tymbale of Salmon "Piscadera" (1) Caviar sauce or Jumbo Shrimps "Ortega" (2) Pernod Sauce or Oven Baked Christmas Ham "Curaçao" (3) Pickles - Olives - Pineapple
Soup:	Turtle Consommé "Au Sherry" Crispy Cheese Sticks
Salad:	Spring Combination Salad Artichoke Bottom - Hearts of Palm Marinated Spinach Lettuce
Sherbert:	Lemon Sherbet
Main Course:	Roast Young Gibbley Turkey (4) Chestnut Stuffing Brandy Giblet Sauce or U.S. Prime Rib of Beef "Au Jus" (5) Yorkshire Pudding
Vegetables:	Brocolli Spears Sautéed in Fine Herbs Butter Cauliflower Gratiné Stuffed Baby Tomatoes
Potatoes:	Duchesse Potatoes
Dessert:	Las Palmas Christmas Ice-cream Surprise Coffee Petit Fours

Fls. 70.00 + 10% Service Charge
US$. 40.00 + 10% Service Charge
Reservation at tel.: 625200 ext. 2...
ext. 2...

• De Kuip in volle glorie.

■ *Het Feyenoord stadion: extra veiligheidsmaatregelen*

FEYENOORD-STADION TEGEN BRAZILIË UITVERKOCHT

Debuut van drie Vitesse-spelers in Oranje

Thijs Libregts verwacht tegen Brazilië een 'scherp' elftal

NOORDWIJK - De balkunstenaars van de Copa Cabana zullen vandaag tegen Nederland stuiten op een muur van verzet, voor een belangrijk deel opgebouwd uit stukjes van Vitesse. Volgens de verwachting zal het stadion van Feyenoord voor de jubileum-interland tegen Brazilië vollopen, in ieder geval met water.

De hernieuwde kennismaking van Oranje met de drievoudige wereldkampioen, de eerste confrontatie sinds de fameuze halve finale van de wereldtitelstrijd in de Bondsrepubliek van 1974, vindt onder vrij extreme omstandigheden plaats.

Bondscoach thijs Libregts zal van de wedstrijd tegen Brazilië een veredeld debutantenbal maken. In Huis ter Duin in Noordwijk, waar Oranje zich dinsdag verzamelde, zegde hij de nieuwelingen Sturing en - vrijwel zeker - Latuheru een plaats in de basis toe.

De kans is groot dat de derde speler van Vitesse, Laamers, zal starten als mandekker tegen Romario. Als een der weinigen slaagde hij er in de Nederlandse competitie in de Braziliaanse spits in toom te houden. Als gevolg daarvan won Vitesse in Eindhoven, met 1-0.

TWEEDE FASE IN

Libregts deed alsof de reeks van afzeggingen hem nauwelijks deerde. De bondscoach zei met de voorbereiding op het toernooi om het wereldkampioenschap de tweede fase te zijn ingegaan, na de loting en het vinden van het hotel. "We moeten straks een groep van 40 spelers bekendmaken, waaruit later de definitieve selectie van 22 wordt bepaald.

Met het oog daarop willen we enkele spelers testen. Het duel met Brazilië en straks de wedstrijden tegen Italië en de Sovjetunie zijn daarvoor uitermate geschikt. Uit eerdere ervaringen, bijvoorbeeld tegen Denemarken, weet ik dat onze voetballers ook oefenduels serieus nemen. Ik verwacht woensdag een "scherp" elftal."

WOEDENDE TELEX

Toch laat "Zeist" niet alle afzeggingen zo maar over zich heengaan. Bondsvoorzitter Van Marle stuurde een woedende telex naar Barcelona, dat Ronald Koeman verplichtte tot het opnemen van vakantie-dagen.

Libregts zei dat het voor Van Rooy zeer moeilijk zou worden alsnog in beeld te komen. De linkspoot van Antwerp had woensdag mogen debuteren, maar besloot zondagavond plotseling dat een operatie aan zijn lies meer urgentie had.

Libregts: "De Joegoslavische arts die hem behandelt, was alleen dinsdag beschikbaar. De operatie kon niet worden uitgesteld. Van Rooy zei nog wel dat hij het zeer betreurde."

De technische staf van Oranje is woensdag van plan "optimaal" gebruik te maken van de mogelijkheden tot wisselen. Wel wil Libregts spelen met een vaste kern, waarvan Van Basten en Rijkaard deel moeten uitmaken. De twee van Milaan zullen echter niet langer dan een helft in actie komen, na de vermoeiende reis uit Tokyo.

'WARE JACOB'

Voor de linkerflank zei de bondscoach nog op zoek te zijn naar de "Ware Jacob". Libregts: "Huistra heeft iets, Van Rooy heeft iets, maar beiden hebben ook bepaalde dingen niet." Mogelijk dat Bochumer Reekers, een van de weinige Nederlanders die het in de Bundesliga redelijk doet, tegen Brazilië het gat weer eens mag vullen.

De spelers worden niet alleen binnen, maar ook buiten het veld nauwlettend gevolgd. Een groot toernooi, zoals straks in Italië, vergt volgens Librogts het uiterste aan discipline. De bondscoach zelf reist een dag naar de jubileum-interland af naar Cagliari, om getuige te zijn van Italië - Argentinië. Hij wil bovendien een onderkomen regelen op Sicilië, waar Oranje straks een van zijn groepswedstrijden speelt. In Palermo, waar Nederland twee keer uitkomt, is al een vaste verblijfplaats geboekt.

Omstreden berg uit Ronde van Italië gelaten

In Giro d'Italia 1990 Passo di Gavia geschrapt

MILAAN - Vicenzo Torriani heeft besloten de deelnemers aan de 73ste editie van de Giro d'Italia de beklimming van de Passo di Gavia te besparen.

De 'monsterlijke berg, waar de renners twee jaar geleden onder erbarmelijke weersomstandigheden overheen moesten en die dit jaar door de sneeuw onbegaanbaar was, is uit het parcours gehaald.

De Gavia is al jaren een omstreden berg in de ronde van Italië. Twee jaar geleden protesteerden de renners massaal tegen de ontberingen die ze op de 2621 meter hoog gelegen top moesten ondergaan. Ze dreigden met een staking, die uiteindelijk voorkomen werd.

Dit jaar lag er dertig centimeter sneeuw op de hellingen, waarna Torriani besloot de Koninginnerit af te gelasten. Voor Erik Breukink was dat een tegenvaller. De Nederlander had gehoopt in die rit zijn achterstand op klassementsleider Laurent Fignon, de latere winnaar, te verkleinen om nog een kans op de eindzege te behouden. Breukink won in 1988 de rit over de Gavia.

De 73ste editie van de ronde, die op 18 mei in Bari van start gaat en op 6 juni in Milaan eindigt, is ruim 200 kilometer korter dan de aflevering van 1989, maar lijkt op het eerste gezicht een stuk zwaarder. Torriani heeft nog meer dan dit seizoen het hooggebergte opgezocht. Opnieuw vijf aankomsten bergop in het rittenschema opgenomen en daarnaast komen de renners in de Dolomieten nog enkele hellingen tegen die er niet om liegen, zoals de Parole (2192 m), Sella (2213 m), Gardena (2121 m) en de Marmolada (2057) worden als zwaar beschouwd.

Het peloton maakt komend jaar ook een uitstapje naar Oostenrijk. Op 31 mei wordt een criterium in Klagenfurt gereden. De dag erna vertrekt men vanuit Velden weer naar Italië.

De tijdrit-specialisten komen in 1990 minder aan hun trekken. Torriani heeft slechts twee races tegen de klok op het programma gezet. De eerste, op 27 mei, telt 68 kilometer. De tweede en laatste meet 39 kilometer en wordt op de voorlaatste dag verreden. In de laatste editie werd er totaal nog bijna 140 kilometer tegen de chrono gereden.

ETAPPESCHEMA

Het etappeschema van de 73e Giro d'Italia is:

18 mei: eerste etappe, Bari (sprintcriterium, 18 km)
19 mei: tweede etappe, Bari - Sala Consilina (235 km)
20 mei: derde etappe, Sala Consilina - Vesuvius (185 km)
21 mei: vierde etappe, Ercolano - Sora (170 km)
22 mei: vijfde etappe, Sora - Teramo (235 km)
23 mei: zesde etappe, Teramo - Fabriano (201 km)
24 mei: zevende etappe, Fabriano - Vallombrosa (210 km)
25 mei: achtste etappe, Reggello - Marina Massa (198 km)
26 mei: negende etappe, Carrara - Langhirano (175 km)
27 mei: tiende etappe, Alba - Cuneo (individuele tijdrit, 68 km)
28 mei: elfde etappe: Cuneo - Lodi (233 km)
29 mei: twaalfde etappe: Brescia - Baselga Del Pine (195 km)
30 mei: dertiende etappe: Baselga del Pine -Udine (220 km)
31 mei: veertiende etappe: criterium in Klagenfurt (oos) (160 km)
1 juni: vijftiende etappe: Velden (oos) - Dobbiaco (222 km)
2 juni: zestiende etappe: Dobbiaco - Pordoi (170 km)
3 juni: zeventiende etappe: Canazei - Aprica (225 km)
4 juni: achttiende etappe: Apricia - Gallarate (190 km)
5 juni: negentiende etappe: Gallarate - Varese (individuele tijdrit, 39 km)
6 juni: twintigste etappe: criterium in Milaan (90 km).

Brede selectie nu gewenst

Olympisch elftal krijgt prioriteit boven Jong Oranje

ZEIST - De technische leiding van de KNVB staat ten aanzien van Jong Oranje voor een dilemma. De wereldvoetbalbond (FIFA) heeft in overleg met het Internationale Olympische Comité (IOC) besloten, dat de landen die tijdens de Europese titelstrijd voor jeugdteams (spelers onder 21 jaar) in 1991 bij de eerste vier eindigen, zich rechtstreeks kwalificeren voor de Olympische Spelen van Barcelona in 1992. Nummer vijf krijgt een herkansing. Voor de eerste keer in de Olympische historie zullen in de Catalaanse hoofdstad landenteams met spelers tot 23 jaar om de titel strijden.

De nieuwe kwalificatieregels hebben gevolgen voor de samenstelling van Jong Oranje en het Olympisch elftal. Bondscoach Jan Rab, verantwoordelijk voor beide ploegen, erkende dat het Olympisch elftal de komende jaren de hoogste prioriteit krijgt.

"Als we er in Barcelona bij willen zijn, zullen we tijdens de Europese titelstrijd goed moeten presteren", stelde Rab. "Aan de andere kant moeten we rekening houden met de leeftijdsgrens. Spelers van 20, 21 jaar die op dit moment in aanmerking komen voor Jong Oranje zijn in 1992 te oud om aan de Olympische Spelen te mogen deelnemen.

OVERWOGEN KEUS

Zij zullen het komende jaar sneller naar het bondselftal worden overgeheveld. We moeten een weloverwogen keuze maken. In de praktijk zal het erop neerkomen, dat we met een brede selectie gaan werken. De samenstelling van het Olympisch elftal zal in ieder geval niet veel afwijken van die van Jong Oranje."

In tegenstelling tot andersluidende berichten heeft de loting voor de voorronden van het EK voor jeugdteams nog niet plaatsgevonden. Op 2 februari wordt in Stockholm de loting voor de voorronden van het EK voor A-teams verricht. Die groepsindeling zal tevens voor de jeugdteams gelden.

Het Nederlands Uefateam, voor spelers onder 18 jaar is voor de voorronden van het EK ingedeeld bij Oostenrijk, Noorwegen en Finland.

Roger Kingdom Sportman 1990

MONACO - Roger Kingdom, de Amerikaanse wereldrecordhouder op de 110 meter horden en de Cubaanse Ana Fidelia Quirot, afgelopen seizoen onverslaanbaar op de 400 en 800 meter, zijn uitgeroepen tot atleten van het jaar.

Het tweetal werd in Monaco tijdens het jaarlijkse gala van de Internationale Amateur Atletiek Federatie (IAAF) onderscheiden.

Bij de mannen kwam de Marokkaan Said Aouita op de tweede plaats. De Cubaanse wereldrecordhouder hoogspringen Javier Sotomayor werd derde.

Quirot ging de Roemeense Paula Ivan, die dit seizoen het wereldrecord op de mijl verbeterde, en de Amerikaanse 400 meter horden-specialiste Sandra Patrick-Farmer voor.

Voorstel Kasparov aangenomen

Wereldtitelstrijd schaken in Lyon en Verenigde Staten

PALMA DE MALLORCA -Gari Kasparov zal zijn wereldtitel schaken verdedigen in Lyon en de Verenigde Staten.

De tweekamp tegen de winnaar van de match tussen Timman en Karpov zal op 7 oktober 1990 in de Franse metropool beginnen. Na twaalf van de vierentwintig partijen steken beide grootmeesters de oceaan over naar de Verenigde Staten.

Het congres van de GMA, grootmeestersvakbond, ging in Palma de Mallorca in meerderheid akkoord met dit voorstel van Kasparov. De wereldkampioen kreeg het fiat van 96 leden, 14 stemden tegen, 2 onthielden zich van stemming en 1 stem was ongeldig.

Timman en Karpov, die op 7 maart in Kuala Lumpur beginnen met hun twaalf partijen omvattende strijd om het recht van uitdaging, waren niet aanwezig op de algemene ledenvergadering. Volgens voorzitter Bessel Kok waren beiden wel op de hoogte van de motie van Kasparov en daarmee akkoord gegaan.

De vakbond ging ook akkoord met het compromis dat de GMA kortgeleden in Belgrado sloot met de FIDE, de wereldschaakbond. Daarin werd bepaald dat de GMA voortaan de voornaamste rol zal spelen in de organisatie van de strijd om de wereldtitel. Van de leden waren 89 voor, 22 tegen, bij 3 onthoudingen en 2 ongeldige stemmmen.

Hans Ree vindt de opstelling van de GMA riskant. Vanuit Palma de Mallorca zei hij in de radio-schaakrubriek 'Man en Paard', dat de GMA in principe de FIDE wil ontheffen van elke verantwoordelijkheid van de wereldtitelstrijd.

"De overeenkomst tussen FIDE en GMA werd weliswaar aangenomen, maar de GMA wenst door aanneming van de resolutie van Kasparov geen inmenging van de FIDE in de organisatie van de strijd om de wereldtitel. Daardoor krijgt de overeenkomst een heel ander karakter. Het is de vraag of de FIDE zich nu nog gebonden zal voelen door de overeenkomst."

Score-bord

De spelregels van het Amigoe Score-bord:

1. Per gezin kan er wekelijks maximaal slechts één volledig ingevuld formulier worden ingediend dat meedingt naar de prijzen.
2. Op de inzending moeten de naam en het adres (ook eiland) in blokletters worden ingevuld.
3. Een goed ingevulde kolom is die welke een cijfer van 1, 2 of 3 bevat bij alle twaalf wedstrijden die verschijnen op het invul-formulier op de Score-bord pagina op de donderdag.
4. Als er een "1" wordt ingevuld achter een wedstrijd, wordt een overwinning voor de thuisclub voorspeld. Een "2" voorspelt een overwinning van de bezoekende vereniging. Een "3" staat voor een gelijkspel.
5. Bij afgelaste wedstrijden geldt de vervangende uitslag van de organisatoren van de Amigoe Score Bord.
6. De uitslagen van de winnaar(s) van de week zullen in de dagen volgend op de gespeelde wedstrijden worden gepubliceerd in de Amigoe.
7. Het is niet de bedoeling zich te melden bij goed ingevulde kolommen.
8. Inzendingen moeten op Curaçao uiterlijk de donderdag daarop zes uur p.m. ingeleverd worden aan het adres hotel-bar-restaurant La Paix, Rio Canarioweg 7, of bij Valco aan de Santa Rosaweg 48. Later ingediende formulieren dingen niet mee.
9. Inzendingen op Aruba moeten uiterlijk woensdag voor 5 uur 's middags zijn ingeleverd op het Amigoe-kantoor aan de Nassaustraat 110. Die van Bonaire ook voor woensdag uiterlijk 5 uur 's middags bij correspondent Hubert Linkels aan de Kaya Gobernador N. Debrot 154. De Amigoe op Curaçao ziet erop toe dat die te bestemder plaatse arriveren.
10. Deelname is exclusief voor abonnees van de Amigoe! Veel succes!

Arsenal en Liverpool ook in tiende thuisduel ongeslagen

LONDEN - Arsenal en Liverpool, vorig seizoen tot de laatste speeldag strijdend om de titel, hebben in de eerste divisie hun kracht bevestigd. De titelverdedigers uit Londen bleven ook in de tiende thuiswedstrijd van deze competitie ongeslagen. Tegen Luton werd het 3-2. Liverpool excelleerde bij Chelsea met een overwinning van 5-2.

Liverpool stond in Londen al na vijf minuten op 2-0. Beardsley, de vorige week voor de interland tegen Joegoslavië gepasseerde international, en Rush scoorden. Houghton, McMahon en nogmaals Rush voerden de produktie op.

Chelsea kreeg in de laatste drie duels veertien treffers tegen. Het tweede doelpunt van Rush was zijn elfde van het seizoen. Ex-Ajacied Mokky [illegible] bij het nemen van een strafschop op de tweede doelman van Engeland, Dave Beasant.

De overwinning van Millwall tegen Aston Villa, 2-0 door treffers van Cascarino en Stephenson, was verrassend. Millwall had in tien duels niet meer gewonnen, Aston Villa was in [illegible] tien duels acht [illegible] ste en speelde [illegible] jk. Norwich [illegible] staat Villa op de ranglijst te achterhalen. De ploeg, thuis eveneens nog ongeslagen, versloeg Derby County 1-0. Tottenham had zijn overwinning tegen het als altijd sukkelende Manchester United te danken aan international Lineker. Hij maakte [illegible] minuut het enige [illegible], alweer zijn elfde voor de club uit Londen. De Spurs klom aan de hand van de door Barcelona afgedankte speler naar de vijfde plaats van de ranglijst. Voor Manchester United was het de derde achtereenvolgende nederlaag.

Arsenal had in de wedstrijd tegen Luton slechts met een tegenstander moeite, te weten Lars Elstrup. De Deen, ooit spelend voor Feyenoord, maakte twee doelpunten tegen de kampioenen. Desondanks had Arsenal voortdurend het initiatief. De overwinning, 3-2, was in orde. Smith, Merson en Marwoord scoorden voor de thuisclub.

Queens Park Rangers besloot pas zijn nieuwe aanwinst Wegerle het veld in te sturen, toen het bij Sheffield Wednesday achterstond met 2-0. De Zuidafrikaan, die onlangs besloot bij de strijd om het wereldkampioenschap voetbal voor het geboorteland van zijn vrouw - de Verenigde Staten - uit te komen, kon in de slotfase niets meer veranderen.

UITSLAGEN EN STAND

De uitslagen en de stand na de 18e speeldag in de Engelse League zijn:

Arsenal - Luton 3-2, Charlton - Crystal Palace 1-2, Chelsea - Liverpool 2-5, Coventry - Wimbledon 2-1, Manchester United - Tottenham 0-1, Millwall - Aston Villa 2-0, Norwich - Derby 1-0, Sheffield Wednesday - Queens Park Rangers 1-0.

Stand:

1. Arsenal	18-36
2. Liverpool	18-34
3. Aston Villa	18-31
4. Norwich	18-31
5. Tottenham	18-28
6. Southampton	17-27
7. Chelsea	18-27
8. Coventry	18-26
9. Derby	18-25
10. Everton	17-24
11. Nottingham	17-22
12. Crystal Palace	18-22
13. Manch. United	17-21
14. Queens Park R.	18-21
15. Millwall	18-21
16. Wimbledon	18-20
17. Sheffield Wed.	19-20
18. Luton	18-19
19. Charlton	18-16
20. Manch. City	17-15

HONKBAL / KANSAS - De Amerikaanse honkbalclub Kansas City Royals heeft een [illegible] voor de komst van [illegible] Mark Davis [illegible] van de [illegible] voor een vierjarig contract 26 miljoen [illegible] komt op een jaarsalaris van 6,5 miljoen.

Sport gids

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
[illegible]
[illegible] 09.00-12.00/14.00-17.30 uur; [illegible] en donderdagmorgen gesloten.

[illegible]A BENNIE LEITO
[illegible]
geopend op woensdag van 14.00-16.45 uur; vrijdag van 20.00-22.00 uur; zaterdag van 13.00-17.00 uur en zondag van 09.30-12.00/14.00-17.00 uur.

BOWLEN
([illegible] Bowling Club, Chuchubiweg)
[illegible]tijden: maandag t/m donderdag [illegible] 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag [illegible] 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag [illegible] 13.00 uur.

[illegible]KVERENIGING CURAÇAO
[illegible] Burgh)
[illegible] maandagavond om 20.00 uur gelegenheid [illegible] schaken.

[illegible]AKVERENIGING JANWE
[illegible] di Bario Janwe)
[illegible] van 09.00-13.00 uur schaak[illegible] training voor de jeugd vanaf 7 tot 23 [illegible]

[illegible]

Glasgow leidt in Schotland

GLASGOW - Door het [illegible]spel van Glasgow [illegible] bij Dundee United staat Aberdeen slechts één punt achter op de club uit de havenstad [illegible] met een wedstrijd minder gespeeld. De uitslagen van het afgelopen weekeinde zijn: Celtic - Dundee [illegible], Dundee United - Glasgow Rangers 1-1.

Stand:

[illegible] Glasgow Rangers	18-24
[illegible] Aberdeen	17-23
[illegible] Celtic	18-22
[illegible] Hearts	17-19
[illegible] Dundee United	18-17
[illegible] Dunfermline	17-16
[illegible] Motherwell	17-15
[illegible] Hibernian	17-15
[illegible] St. Mirren	17-13
[illegible] FC Dundee	18-10

KvK schenkt slachtoffers San Pedro vakantie

Costa Lines heroverweegt besluit tot wegblijven

WILLEMSTAD — Gezaghebber Wilsoe, gedeputeerde Page, politiechef Willem en Robert Willems van de Kamer van Koophandel hebben de top van de Costa Lines-groep zover gekregen dat ze hun besluit niet meer naar Curaçao te komen met hun cruiseschepen zullen onderwerpen aan een heroverweging. Functionarissen van de Amerikaanse rederij toonden zich positief verrast met de wijze waarop Curaçao hen tegemoed trad. De Kamer van Koophandel heeft verklaard de 21 overvallen toeristen van de Carla Costa een nieuwe vakantie op het eiland aan te bieden.

De Curaçaose delegatie boodt vrijdag nogmaals haar excuses aan voor de roofoverval te San Pedro. De excuses werden geaccepteerd door Bernal Quiros en Felice Campagna, respectievelijk voorzitter en vice-voorzitter van de Costa-groep. Page verwoordde vanochtend het pleidooi van de delegatie. Een reconsideratie van het besluit de wekelijkse vaarten op Curaçao te staken zou op zijn plaats zijn gezien de jarenlange goede verstandhouding, en gezien het feit dat de bevolking eveneens onder de indruk was van het delict en de overval afkeurde.

GARANTIE

Page: 'Wij boden de garantie dat wij ons uiterste best zullen doen herhaling van dergelijke misdrijven te voorkomen, hoewel je natuurlijk nooit een garantie kunt geven dat de misdaad zich niet meer voordoet. De politie heeft aangegeven nog meer aandacht te schenken aan het patrouilleren op toeristische plekken. Dankzij de versterking van het politiekorps met dertig man van de SKS-bewaking, kan personeel vrijgemaakt worden voor patrouilles buiten de stad. De Tourist Development Foundation van haar zijde steunt de politie in haar controlerende taak door de jeeppatrouilles bij de openbare stranden en toeristische plaatsen'.

De Amerikaanse gesprekspartners waren onder de indruk van de moeite die Curaçao zich getroost heeft en zij beloofden met hun achterban te praten. Deze week komt er vanuit Miami bericht of Costa Lines de vaarten hervat en zo ja wanneer.

VERBORGEN MOTIEF

Page over de vraag of er misschien andere - verborgen - motieven een rol speelden in de beslissing van de cruise-onderneming om Curaçao te verlaten: 'Er is ons niets gebleken van andere redenen of een grote ontevredenheid met Curaçao als ankerplaats. Ik moet ervan uitgaan dat de redenen die zij aangeven de enige motieven zijn. Deze overval was de tweede in korte tijd voor de Carla Costa. Reeds bij de eerste overwoog men wat te doen, de tweede overval was de spreekwoordelijke druppel. Daarbij speelt ook mee dat reisagenten waarmee Costa Lines werkt pressie uitoefenen. Zij hebben natuurlijk bezwaar als de mensen die bij hen komen boeken in het vakantieland overvallen worden'.

WASHINGTON - De consumentenprijzen in de Verenigde Staten zijn in november met 0,4 procent gestegen, zo heeft het Amerikaanse ministerie van Arbeid dinsdag bekendgemaakt. In oktober stegen de prijzen nog met 0,5 procent.

Kerstconcert Orfeon Crescendo

WILLEMSTAD — Morgenavond (donderdag) is er een optreden van Orfeón 'Crescendo' onder leiding van Frank Davelaar in de kerk van Brievengat. Het koor brengt haar jaarlijks Kerstconcert. Voor de pauze zingt het koor het eerste gedeelte van de Messias van Händel. Dit deel heeft betrekking op de komst van de Verlosser op aarde. Het Curaçaos Strijkorkest verzorgt de begeleiding.
Na de pauze worden er kerstliederen gezongen. Hierbij zingt het aanwezige publiek verschillende liederen mee met het koor. Dokter Robert Rojer begeleidt het geheel op het orgel of op de piano. Het belooft weer een sfeervolle avond te worden met Orfeón 'Crescendo'.

Aanrijdingen

WILLEMSTAD — Dinsdag vonden er achttien aanrijdingen plaats. Twee mensen raakten gewond. De schade is meer dan 15.000 gulden groot.

Tumba festival dit jaar te Brievengat

WILLEMSTAD — Het programma voor de karnavals aktiviteiten van volgend jaar is definitief vastgesteld en ziet er als volgt uit: op 5, 6, 7 en 9 februari wordt het tumbafestival gehouden in het gerenoveerde stadion Curaçao Festival Center (voorheen het Drive Inn theater) op Brievengat. 'De werkzaamheden in het stadion zijn voor tachtig procent afgerond. Alleen de voorbereidingen buiten zijn nog in een pril stadium. Zo is nog niet begonnen met de aanleg van parkeerplaatsen waarbij de nieuwe eigenaar hulp zal krijgen van de lokale overheid'. Dit zei de president van de Asosashon di Musiko, Feco Gomez

Op zondag 11 februari is het kinder tumbafestival. Het is nog niet helemaal duidelijk waar dit gehouden zal worden. Volgens A. Antonia van Koprokamu zijn er onderhandelingen gaande om ook dit kinderfestival in het Curacao Festival Center te houden. 'Als dit niet doorgaat wordt het in het dr. Antoin Maduro stadion gehouden zoals de afgelopen jaren het geval was.' Aldus Antonia.

Op 15 februari is er een tumbacontest voor de drie eilanden Aruba, Curaçao en Bonaire. Op zondag 18 februari vindt de jeugd carnavalsoptocht plaats van Otrabanda naar Punda. Op 19 februari volgt een tumba night en op 20 een salsa tumba night in Isla Verde. In het nieuwe centrum te Brievengat vindt de dag erna een reggea tumba show plaats.

Op vrijdag 23 februari is er een Caribbean night van Riffort naar Carnavals City (Koredor) gevolgd door een aquatic festival in de St. Anna baai. Dit laatste evenement zal gepaard gaan met een miss Exotic verkiezing. Ook is er een Ban Topa 's nachts van het Brionplein naar de Roodeweg.

Op zondag 25 februari wordt de karnavalsoptocht voor volwassenen gehouden in de straten van Otrabanda en Punda. Maandag 26 nemen kinderen afscheid van de karnavalsperiode met een afscheidsmars van Otrabanda naar stadion dr. Antoin Maduro. En op dinsdag 27 februari neemt de Curaçaose bevolking afscheid van Karnaval 1990 met een grote afscheidsoptocht van Isla Verde naar Punda.

WILLEMSTAD — Evenals de twee voorgaande jaren, presenteert de Kiwanis Club Curacao ook dit jaar weer een 'levende' kerststal in Landhuis Groot Sint Michiel, beter bekend als het hofje van Joe Pinedo. Dat gebeurt allemaal op 23, 24, 25 en 26 december van zes uur tot tien uur 's avonds. Kinderen van diverse tehuizen zullen de verschillende bijbelfiguren uitbeelden, terwijl ook volop echte dieren aanwezig zijn. Men kan er ook terecht voor lekkere kersthapjes, zoals 'sult,' 'ayaka' en kerstbrood én muziek. Enkele zangers en groepen die optreden zijn: Ced Ride, Melania van der Veen, Jongbloed Voices en vele anderen. Entree bedraagt één gulden per persoon.

Om fondsen te werven om het project te financieren, is de Kiwanis begonnen met de verkoop van kerstbroden, voor elf gulden per stuk. Bestellingen kunnen gedaan worden bij de telefoonnummers 82025, 81181 en 370378. Degenen die een kerstbrood kopen kunnen gratis de 'levende' kerststal bezoeken.

AMMAN - De Jordaanse premier, Mudar Badran, heeft meegedeeld dat de staat van beleg in het land is opgeheven. Deze gold sinds de Zesdaagse oorlog in 1967. Hij presenteerde in het huis van afgevaardigden het politieke programma van zijn regering die hij op 4 december vormde.

NARCO ANANAS TE HUUR

Panama's sterke man bewonderaar van Mao Zedong en Dzjengis Khan

Sinds Noriega waart cultuur van de dood in Panama rond

VOOR PANAMA'S "sterke man" generaal Manuel Antonio Noriega staat overgave gelijk aan de dood. "Als je vijand zichzelf overgeeft, dan is dat omdat hij jou niet heeft kunnen doden", is zijn lijfspreuk. De aanval van de Verenigde Staten woensdag heeft de generaal hevig in het nauw gebracht. De Amerikanen zijn vastbesloten Noriega, die zij verdenken van drugshandel, ten val te brengen.

De 54-jarige Noriega heeft zijn reputatie van een taaie vechtjas volop bewezen. In februari 1988 werd hij in de VS officieel in staat van beschuldiging gesteld wegens handel in drugs. Zeker sindsdien oefende de Amerikaanse regering steeds grotere druk uit om de grillige ex-bondgenoot uit Panama weg te krijgen.

GEEN KRIMP

Binnen Panama ageerde men al jaren tegen "Narco-Ananas", zoals Noriega werd genoemd om zijn pokdalig gezicht en betrokkenheid bij de drugshandel, maar hij gaf geen krimp. In mei 1989 hield hij verkiezingen. Oppositiekandidaat Guillermo Endara eindigde als eerste. Noriega verklaarde de verkiezingen echter ongeldig wegens fraude. In oktober 1989 overleefde hij een staatsgreep door jonge officieren [illegible] het leger.

Kort nadat de voormalige Panamese stafchef kolonel Roberto Diaz zijn baas Noriega in begin 1988 had beschuldigd [illegible] en [illegible] Washington alle militaire en economische hulp [illegible] Panama. Vervolgens [illegible] de Panamese machthebber in de VS aangeklaagd wegens drugssmokkel en bevroren de VS de Panamese tegoeden. Door het [illegible]zetten van de dollarstroom (de dollar is tevens de munteenheid van Panama), [illegible] het land zonder geld [illegible] en [illegible] regering [illegible] ambtenaren en het leger [illegible] betalen.

[illegible]LAAN UIT

[illegible] protestacties en [illegible] Beschuldigingen [illegible] drugshandel, corruptie [illegible] politieke moorden [illegible] van zijn vijanden. [illegible] aanklacht tegen hem in de VS noemde Noriega een [illegible] en [illegible] nationale [illegible] die [illegible] VS dorven te [illegible] en [illegible] maken". [illegible] de [illegible] president, [illegible] met [illegible] generale [illegible], bleek [illegible] Noriega in [illegible] moest [illegible] Noriega [illegible] verontwaardiging door de wereld [illegible] was de wijze [illegible] zijn milities in mei [illegible] dagen na de door [illegible] ongeldig verklaarde [illegible] oppositieleiders [illegible] met knuppels [illegible] Zo schrikte [illegible] oppositieleiders en hun [illegible] alsmede jonge officieren [illegible] een staatsgreep [illegible] plegen, voor [illegible] af. "Want ook zijn [illegible] mensen wisten heel degelijk [illegible] iedereen tegen hem [illegible]

NIET TE KOOP

De Amerikanen, die pas [illegible] hun "son of a [illegible]" Noriega ondernamen [illegible] dat de generaal [illegible] "loyale" [illegible] wisten al geruime [illegible] wat voor een man zij [illegible] hadden. Uit een [illegible] van de Amerikaanse militaire inlichtingendienst, waarvoor Noriega heeft gewerkt, komt de generaal naar voren als een machtige maffiabaas (de "peetvader"), die met een mengeling van corruptie en terreur Panama in zijn greep hield. Noriega wordt omschreven als een "brute en onbetrouwbare" dictator, die "niet te koop is, maar te huur". Een voormalige medewerker zei eens over hem: "steeds wanneer je bij hem in de buurt bent, heb je het gevoel dicht bij de dood te zijn".

Verhalen over Noriega bevatten steevast de elementen drugs, dood en geld. Manuel Antonio (Tony) Noriega [illegible] geboren als onwettig kind van een straatarme moeder. Toen hij vijf was, stopte zijn moeder hem in een weeshuis. Noriega wilde toen hij op de middelbare school zat "psychiater" of "president" worden. Na de middelbare school ging hij naar een militair opleidingsinstituut in Peru. Daar zou hij voor het eerst hebben gewerkt voor de Amerikaanse geheime dienst CIA en de Amerikanen inlichtingen hebben gegeven over vermeende linkse cadetten.

VERKRACHTINGEN

Zijn neiging tot geweld begon zich kort daarop al duidelijk te manifesteren. Noriega was nog maar net als jonge officier in dienst van de Nationale garde van Panama toen hij zich schuldig maakte aan verkrachting van een prostituée. Volgens de Panamese journalist Guillermo Sanchez-Borbon, die nu in Miami woont, zorgde zijn superieur Omar Torrijos ervoor dat hij niet in de gevangenis kwam. In plaats daarvan plaatste deze Noriega over naar de provincie Chiriqui. Maar daar verkrachtte de jonge officier een dertien-jarig meisje. Het was opnieuw Torrijos die hem het hand boven het hoofd hield. Toen Torrijos in 1968 de macht in Panama greep, kon hij rekenen op steun van Noriega.

Tekenend is dat Noriega in een tachtig pagina's tellend werkstuk dat hij ooit vervaardigde, bewondering uitspreekt voor Mao Zedong, Ho Chi Minh en Dzjengis Khan, de meedogenloze Mongoolse veldheer uit de twaalfde eeuw. Het geweld van de kant van Noriega nam schrikbarende vormen aan nadat de "Vader des Vaderlands" Torrijos onder geheimzinnige omstandigheden bij een vliegtuigongeluk was omgekomen. Noriega, die toentertijd al aan het hoofd stond van de militaire inlichtingendienst, werd in 1983 de feitelijke heerser van Panama. Hij bepaalde voortaan wie tot president werd "gekozen". Als de door hem aangewezen president het waagde zich tegen hem te keren, werd hij onmiddellijk afgezet.

SPADAFORA

Dat gebeurde [illegible] Ardito Barletta, [illegible] Noriega's zetbaas die met grootscneepse stembusfraude aan de macht was gekomen. Barletta moest het veld ruimen toen hij een onderzoek wilde beginnen naar de moord in 1985 op oppositieleider Hugo Spadafora. Deze had Noriega beschuldigd van drugssmokkel en schendingen van de mensenrechten. Kort daarop werd Spadafora onthoofd in een Amerikaanse postzak over de grens met Costa Rica gevonden. Panamese ballingen en Amerikaanse inlichtingendiensten twijfelen er niet aan dat Noriega achter de gruwelijke moord op de oppositieleider zat.

In september 1989 werd oppositiekandidaat Francisco Rodriguez door de Panamese staatsraad tot "voorlopig" president benoemd, maar Noriega hield de macht. De benoeming van Rodriguez vond plaats om de grondwettelijke crisis op te lossen die was ontstaan als gevolg van de ongeldige verklaring van de verkiezingen door Noriega in mei.

Mogelijk leidt de poging van de Amerikanen de generaal te verdrijven ertoe dat een einde komt aan de cultuur van de dood in deze kleine Middenamerikaanse republiek.

MANUEL ANTONIO NORIEGA

Pravda slaat nieuwe weg in

Positief essay over Goelag Archipel

MOSKOU - Het Sovjet-partijorgaan Pravda is maandag een nieuwe weg ingeslagen met de publikatie van een positief essay over de Goelag Archipel, het uitgebreide literair-documentaire werk van Aleksandr Solzjenitsyn over de Stalinistische strafkampen in de Sovjetunie. In een hoofdredactioneel artikel werd daarnaast gepleit voor meer ruimte voor andere meningen op een aantal terreinen.

Het essay van de voormalige dissidente historicus Roy Medvedev verscheen voor het eerst in 1974 in het Westen, een maand na de clandestiene publikatie van de Goelag Archipel in Parijs. Medvedev is het in zijn verhandeling [illegible] aantal details niet eens met Solzjenitsyn, zoals diens cijfers over arrestaties - die zouden te hoog zijn, maar prijst het grote artistieke onderzoekerswerk dat Solzjenitsyn heeft verricht. Hij vergelijkt de Goelag Archipel met Dostojevski's kampenroman "Herinneringen uit het Dodenhuis".

NOBELPRIJS

Solzjenitsyns boek is een grote klap in het gezicht van het Stalinisme en neo-Stalinisme. "Niemand heeft wat dit betreft meer gedaan dan hij", aldus de historicus.

Solzjenitsyn, die in 1970 de Nobelprijs voor de literatuur kreeg voor zijn boek "Kankerpaviljoen", werd het Sovjet-staatsburgerschap ontnomen kort nadat de Goelag Archipel in het Westen was verschenen. Maar het boek wordt nu al enige tijd in afleveringen in Sovjet-tijdschriften gepubliceerd, en de autoriteiten hebben een volledige publikatie beloofd.

VS-actie

Den Haag: geen afkeuring

DEN HAAG - De Nederlandse minister van Buitenlandse zaken Hans van den Broek is niet bereid het Amerikaanse optreden in Panama af te keuren of aan te merken als inmenging in binnenlandse aangelegenheden.

Hij verklaarde woensdag tegenover radioverslaggevers dat onder de bestaande omstandigheden geweld in Panama niet kon uitblijven. Wij hebben te maken, aldus de minister, met "een zeer anti-democratische avonturier", die zich de afgelopen twee jaar niets aan de volkswil gelegen heeft laten liggen, internationale belangen duidelijk negeerde en verdragsverplichtingen op het spel zette. De Nederlandse regering betreurt het altijd als geweld wordt gebruikt en hoopt dat [illegible] kan worden vermeden.

MENSEN

Kerstboom in Praag op Wenceslas plein

PRAAG - Jeugdige Tsjechen kijken naar het optuigen van de Kerstboom op het Wenceslas- plein. Deze staat op de plaats waar men de slachtoffers herdenkt van de bloedige onderdrukking door de Warschaupactlanden van de Praagse lente ruim twintig jaar geleden. (AFP-satellietfoto)

IJsbeertje

Het ijsbeertje Laska, dat in november vorig jaar is geboren in de Rotterdamse diergaarde Blijdorp, is overleden. Het dier zou heden op transport worden gezet naar het Finse Ranua. In verband daarmee was het dier maandag in de loop van de middag onder een lichte narcose gebracht. Dat heeft een woordvoerder van Blijdorp dinsdag bekendgemaakt.

De vermoedelijke doodsoorzaak is hyperthermie, een oververhitting van het lichaam doordat het hersengedeelte dat de lichaamstemperatuur regelt niet meer functioneert. Hyperthermie is een verschijnsel dat zeer sporadisch voorkomt als gevolg van narcose.

Het ijsbeertje werd in maart van dit jaar voor het eerst aan het publiek getoond en veroorzaakte tijdens de Paasdagen voor topdrukte bij Blijdorp. Aanvankelijk dacht men bij Blijdorp dat Laska een vrouwtje was, maar in de loop van de zomer leverden nauwkeurige video-opnames van een amateur beelden van mannelijke geslachtsdelen op.

Laska zou worden ondergebracht bij een dierentuin in het Finse Ranua. Een ijsbeer van een jaar oud kan in gevangenschap zonder de moeder leven. In de natuur blijven de jongen langer bij de moeder, omdat ze moeten leren jagen, aldus een woordvoerder van Blijdorp.

Zaterdag gaven Minerva Veeris en David Pinto elkaar het **ja-woord** ter bevestiging van hun 'eeuwige trouw'. In Landhuis Zeelandia werd een receptie gehouden, waar tientallen vrienden en kennissen het echtpaar kwamen gelukwensen. De bruidegom werkte voorheen bij Z-86 en momenteel bekleedt hij een functie bij telecommunicatiebedrijf Endel.

***

DE ZWITSERSE chartermaatschappij Balair, een dochter van Swissair, heeft bij het Europese vliegtuigbouwconsortium Airbus Industrie drie vliegtuigen van het type A310-324 besteld. Daarmee is een bedrag gemoeid van driehonderd miljoen Zwitserse frank (ongeveer Nf 375 miljoen). De toestellen worden afgeleverd in 1992 en 1993.

***

AGENDA CURAÇAO

NACHTDIENST ARTSEN: Patiënten van de artsen van Bandabao (3e district) kunnen in spoedgevallen telefoon **641658** bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren. De patiënten van de andere medische districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

*****

THORAX CENTRUM (Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: **85544**): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

WIT GELE KRUIS voor wijkverpleging 'Prinses Margriet': consultatiebureaus te Sta Maria: tel.: 82344, 82412 en 82947; Montagne Abao: tel.: 673711 en Kaya Fensu (Koraal Specht): tel.: 618577; hoofdkantoor te Sta Maria 17, kantooruren van 07.00-12.30/13.00-17.00 uur. Na 17.00 uur bereikbaar: Van Velthovens, tel.: 76728.

KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleen volgens afspraak.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmorgen van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

NEUTRALE WIJKVERPLEGING (voorheen Wijkverpleging Curaçao): kantoor Rio Canario-/Gosieweg, tel.: 44231/44232; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-18.00 uur; de wacht heeft zuster Bynoe, tel: 676824, pageboy 027-053 b.g.g. 43838.

*****

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Santa Maria 17, tel.: 80222.

*****

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU: voor meer informatie kunt u de volgende nummers bellen: 75628, 672289 en 55504.

*****

LUCHTPOSTSLUITING (Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag om 11.30 uur; woensdag om 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag om 17.30 uur en zaterdag om 10.45 en 17.00 uur.

DIERENARTS (Veterinaire Dienst, Parera): bij spoedgevallen na 17.00 uur of in het weekeinde gelieve tel.: 614000 op te bellen voor de dienstdoende arts.

DIERENASIEL (tel.: 54300): dagelijks geopend van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur, zaterdag van 08.00-13.00/14.00-18.00 uur

*****

BOTICA BANDABAO: dagelijks geopend van 08.00-19.00 uur.

BOTICA'S (nachtdienst)
Otrobanda
Groot Piscadera, Jan Noorduynweg z/n (naast Thorax Centrum), tel.: 85022 85023.
Punda
Vredenberg, Socratesstraat 1, tel.: 613300 54492.

*****

DIVERSEN
ANTILLIAANSE GNOSTISCHE BEWEGING
Brievengat: iedere maandag- en woensdagavond om 19.30 uur te Jirajaraweg 8 Centrum Devi Kundalini.
iedere woensdag- en vrijdagavond om 19.30 uur te **Openbare basisschool Brievengat.**
Bandabao: iedere donderdagavond om 19.30 uur gebouw Credit Union San Pedro
Kanga: iedere woensdag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Centrum Abraxas (achter Kooyman).
Santa Rosa: iedere maandag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Aloëstraat 12.

VERENIGING CHRISTENVROUWEN CURAÇAO: 19.30 uur Kerstviering - Di Tamarijn, hoek Mahaaiweg/Jasmijnweg.

*****

DONDERDAG
DIVERSEN
TENTOONSTELLING
GALLERY EIGHTY-SIX (Bloksteeg, Punda, tel.: 613417): geopend van dinsdag t/m vrijdag van 08.30-12.00/15.00-17.30 uur; maandag en zaterdag van 09.30-12.00 uur.
t/m 24 december gelegenheid tot bezichtiging expositie van schilderijen en papiertekeningen gemaakt door Lihie Talmor.

TOERISTENSCHIP: 14.00-24.00 uur 'Sky Princess' (S.J.)

*****

Nederlandse Politie

Nederlanders hebben in het algemeen wel vertrouwen in de kwaliteit van **de Nederlandse politiemensen**, maar niet in het gevoerde politiebeleid. Dat blijkt uit een enquete die het bureau Intomart heeft gehouden in opdracht van KRO's Brandpunt. Van de ondervraagden heeft 28 procent in de afgelopen twee jaar wel eens contact gezocht met de politie.

Over dit contact is 66 procent tevreden, maar op het platteland geldt dit tevredenheid voor 76 procent. De ondervraagden vinden de politiemensen in grote meerderheid (81 procent) vriendelijk en hulpvaardig. Ze zijn ook berekend voor hun taak, zo vindt 79 procent. Minder tevreden zijn de ondervraagden als het om het beleid gaat. Ruim de helft (53 procent) is van mening dat de politie te weinig aandacht besteedt aan de zware criminaliteit. Een grote meerderheid (68 procent) denkt dat de politie niet is opgewassen tegen de zware criminaliteit. Een royale meerderheid (72 procent) is het eens met de stelling dat de politie strenger zou moeten optreden.

Oorlogsmisdadiger

Een in Witrusland geboren Canadees, de 72-jarige Michael Pawlowski, is gearresteerd en beschuldigd van **oorlogsmisdaden** en misdaden tegen de menselijkheid zoals omschreven in de Canadese strafwet. Dit heeft het Canadese ministerie van justitie maandag meegedeeld.

Pawlowski, die in zijn huis in Renfrew, een westelijke voorstad van Ottawa gearresteerd is, wordt er van beschuldigd dat hij in de tweede wereldoorlog 490 Polen vermoord heeft, van wie het merendeel joden.

De tegen hem bij het hooggerechtshof van Ontario ingebrachte feiten hebben zich in 1942 afgespeeld in Snov in de huidige Sovjetrepubliek Witrusland. Pawlowski, die zich in 1951 in Canada vestigde, kreeg in 1956 de Canadese nationaliteit.

Aan zijn aanhouding is onderzoek voorafgegaan in de Sovjetunie, waar deskundigen van het Canadese ministerie van justitie bewijslast hebben verzameld op basis van een vorig jaar getekend samenwerkingsverdrag tussen Ottawa en Moskou.

Pawlowski is de derde Canadees tegen wie een gerechtelijke procedure loopt sinds de Canadese regering in 1987 de strafwet wijzigde en "oorlogsmisdaden" en "misdaden tegen de menselijkheid" er onder rangschikte.

Een federale onderzoekscommissie had in 1987 berechtting aanbevolen van ongeveer twintig vermeende oudnazi's die zich in Canada ophouden, en aanvullend onderzoek in tweehonderd gevallen.

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank N.V.
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiel's Bank N.V.

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000

Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Ard Hoyers (hoofdredacteur)
Overige leden Redactie:

Toon van Dongen, Ana van Leeuwen, Joel Labadie, Sheila Rhodes (secretaresse), Izaen Moeniralam (sportredacteur), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf)

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Vibia Bernardus en Janny Naaldijk
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dindag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.

Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110
Tel: 24333 (drie lijnen)

Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp-Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf)
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Eileen Landsmark

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154 tel: 8627

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddie Williams, P.O Box 366, tel: 22580 / 22764
Faxnummer: 25868

Abonnementen en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel: 23919.

SABA:
Correspondente:
Esther Mommers, tel. 2285

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
Mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1

HILVERSUM
correspondenten:
B. Jos de Roo en Victor Halkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel: 035-16151, toestel 319)

Persagentschappen: ANP en AP
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers

DRUKKERIJ: Rotaprint N.V.

DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo N.V. Tel: 370503, 370504 en 370304

Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr: 208.000, Maduro Bank rek. nr: 286.330.08 en ABN rek. nr: 11.15.626
Aruba: Nassaustraat 110, tel: 24333
Bonaire (abonnementen en incasso): mr. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4

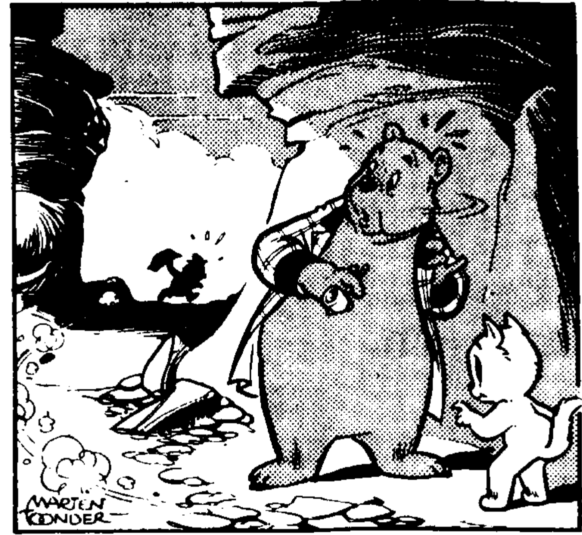
Losse nummers 80 cent.
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen vijftien gulden per maand

Buiten Antillen (Nederland):
NAf. 80,15 per maand (luchtpost) of NAf. 24,- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen

Heer Bommel en het ontstoffen door Marten Toonder

4330 — Toen heer Bommel en Tom Poes de volgende morgen uit de grot kwamen, stond Oole hen reeds op te wachten. Hij keek wat schrikachtig rond, maar toen hij nergens een spoor van moeder zag, kwam hij op een drafje nader.

'Heb nagedacht', sprak hij. 'Over huis'.

'Dat is een mooie gedachte', prees heer Ollie. 'Het denken aan het huis van mijn jeugd geeft ook mij altijd kracht en steun in moeilijkheden'.

'Hij bedoelt iets anders, denk ik', zei Tom Poes. 'Hij had geen huis in zijn jeugd'.

'O, hm, hem', zei heer Bommel. 'Wat bedoel je dan, jonge vriend? Spreek vrij uit; ik ben er om je te helpen'.

'Vastschrevelen voor dag en nacht is moeilijk', zei Oole. 'Huis staat dag en acht, ja?'

'Precies', gaf heer Ollie toe. 'Dat is nu juist het aardige van een huis. Wat is daar moeilijk aan?'

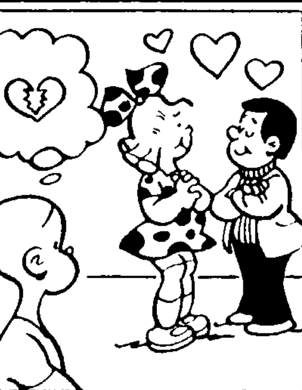
'Altijd staan, koekt vast', verklaarde het ventje. 'Huis is beweger, ja?' Zo sprekende hield hij een papier omhoog waarop de tekening stond die heer Bommel de vorige avond in het zand had gemaakt.

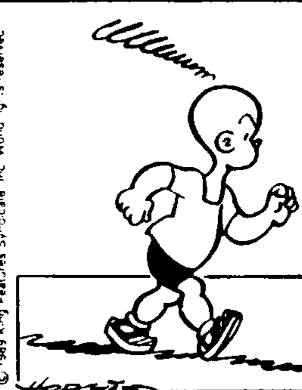
'Dat is een huis', zei de ontwerper. 'Maar ik begrijp niet, wat je met die beweger bedoelt. Een huis is een huis!'

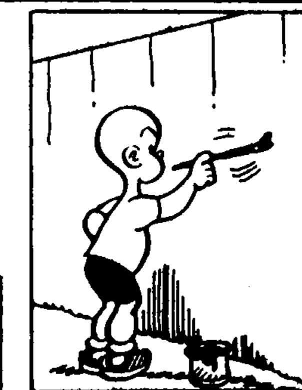
'Ja, ja!' riep Oole uit. En hij holde plotseling weg.

'Een vreemd manneke', mompelde heer Ollie. 'Hoe kan ik nu met iemand werken, die zulke wartaal uitslaat? Maar komaan, ik kan het ook zonder hem. Ik heb tenslotte zelf een schrevelaar, wat jij? Wat gaan aan het werk, Tom Poes'.

HENRY ® By Dick Hodgins

BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

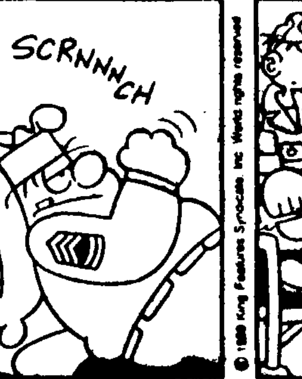

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

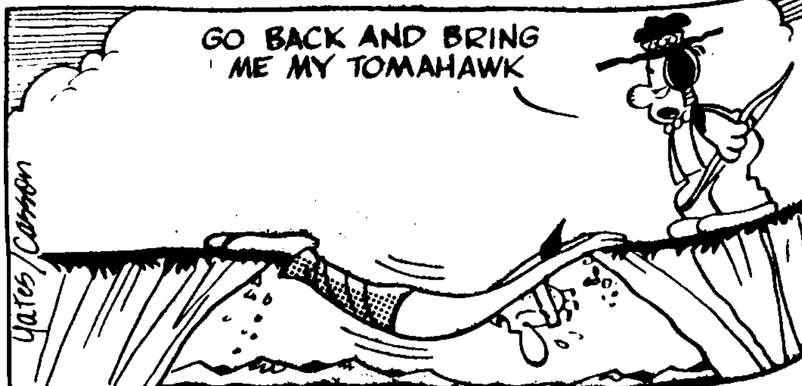

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK (openingstijden voor het publiek) maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur. (openingstijden voor lezers) woensdag van 14.00-19.00 uur.

[illegible]SLUITING: maandag t/m vrijdag aan[illegible] stukken om 15.45 uur; gewone [illegible] om 16.30 uur.

[illegible] CLUBS [illegible] donderdagavond 19.30 uur -Hotel [illegible]
Lions: informatie E. Felipe, tel.: 8548/8238.
Round Table: elke tweede maandag - [illegible] Tera Cora.
[illegible]: woensdag 12.00 uur, Restaurant [illegible]

[illegible]UURSKANTOOR EN BEVOLKING: [illegible]-12.00/14.00-15.30 uur, loketten [illegible]nd.

[illegible]EKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging [illegible] gelieve contact op te nemen met [illegible] Rudy Bedacht, Noord Nikiboko [illegible]

[illegible] 17.00-24.00 uur.

[illegible] Kralendijk; laatste donderdag van [illegible] van 10.00-12.00 uur te Rincon.

[illegible] openingstijden [illegible] maandag t/m vrijdag van 08.00-11.00/11.30-[illegible].30 uur.

KRALENDIJK — Afgelopen week heeft de Gerharts Holding met alle dochtermaatschappijen het jaarlijks Kerstfeest gehouden. Meer dan driehonderd gasten namen aan het feest deel dat werd opgeluisterd door Tipico Boneriano en IMASS. Voor vele werknemers waren er mooie prijzen beschikbaar gesteld, die door de president-directeur van het bedrijf, Hugo Gerharts, en zijn echtgenote Julia werden uitgereikt.

Foto: Hugo en Julia Gerharts (links) bij het uitreiken van één van de prijzen.

(20 december)
TRANS WORLD RADIO
20.00 uur Kerstconcert - TWR-gebouw.

SPORT
VOETBAL
(Stichting Exploitatie Sportterreinen Bonaire)
18.00 uur (jeugd) Ecuador vs sel. Vitesse/Real Rincon;
20.00 uur (senioren) Brazilië vs Juventus
Kralendijkstadion.

(21 december)
VERENIGDE SCHOLEN VAN RINCON
[illegible] uur Kerstviering - Centro Social Rincon.

KERKDIENSTEN
[illegible], Kralendijk:
maandag t/m zaterdag om 18.45 uur;
zondag om 08.00 en 19.00 uur.
[illegible], Antriol:
maandag t/m zaterdag om 19.30 uur;
zondag om 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk, Rincon:
maandag t/m zondag om 19.30 uur.

AFWB

KRALENDIJK — Vanmiddag vond de ondertekening plaats van twee cao's waarvoor de vakbond AFBW geruime tijd heeft onderhandeld.

De eerste cao die werd ondertekend was die voor de stichting Ziekenverpleging en Bejaardenverzorging. Hoewel het zeer geruime tijd heeft geduurd voor deze cao afgesloten kon worden en beide partijen toch wel wat water bij de wijn hebben moeten doen, zijn stichtingsvoorzitter drs Theo Tijssen en AFBW-voorzitter Juan Jacobs niet ontevreden over de bereikte resultaten.

De cao-onderhandeling met het Water- en het Energiebedrijf (WEB) heeft het langst geduurd, mede veroorzaakt door het bepalen van de classificatie waarin de werknemers moeten vallen. Voor de berekeningen was het organisatiebedrijf Berenschot ingeschakeld.

Naar de Amigoe heeft vernomen, ontvangen de meeste werknemers van het WEB een aanzienlijk douceurtje met Kerstmis. Voor de WEB nv tekende algemeen directeur ing. Jopie Giskus en voor de AFBW Juan Jacobs.

COMMENTAAR

Verkeerschaos

DE MET Nederlands geld gefinancierde renovatie van wegen en verfraaiing van de binnenstad, pleintjes en kerkpleinen, gaat langzamerhand zichtbare vormen aannemen. Voor deze verfraaiingen is een bedrag uitgetrokken van bijna acht miljoen gulden en gezien de grootte van dat bedrag, mag men zich afvragen of deze renovatie- en verfraaiingsplannen al tevoren vaststonden. Nu Bonaire in de eindfase komt van deze 'face-lifting' komt ook de vraag naar voren of niet het kind met het badwater is weggegooid. De nu aantrekkelijke Kaya Grandi en zeker de shopping Harbour Mall zijn wel een lust voor het oog, maar helaas ook vrijwel onbereikbaar voor het winkelende publiek. Bij alle uitbreidingen, verfraaiingen en verbeteringen heeft men namelijk 'vergeten' om voor voldoende parkeerruimte te zorgen.

Ook de winkeliers hebben trouwens schuld aan het ongemak voor het winkelende publiek. Nog geen jaar geleden klaagden de winkeliers in de Kaya Grandi ach en wee omdat de klant hun winkels mijdde wegens gebrek aan parkeerruimte in verband met de renovatie van de winkelstraat.

De argeloze klant die nu zijn inkopen zou willen doen in de Kaya Grandi zal tevergeefs een parkeerplaatsje zoeken. De sporadisch aanwezige parkeerkommen zijn namelijk al ingenomen door de auto's van het winkelpersoneel. Ook achter de Kaya Grandi parkeren biedt geen soulaas, want daar wordt de ruimte ingenomen door her en der verspreide containers.

Met de wegen gaat het al niet beter. Welke verlichte geest de snelheid van het gemotoriseerde verkeer wilde beperken door het aanleggen van haakse bochten, versmalde straten en plotseling opduikende verkeersdrempels is niet bekend. Maar dat dit en de levensgevaarlijke rotonde de lokale en vooral Amerikaanse verkeersdeelnemers verwart, is een ding dat zeker is.

Bij de opening van de nieuwe weg van de luchthaven naar de Kaya Betico Croes zullen er onmiddellijk problemen ontstaan, want niet alleen staan er op deze doorlopende weg borden die verschillende snelheden aangeven, maar bovendien eindigt deze weg in een T-kruising; uitgerekend voor de uitgang van het voetbalstadion. Een volkomen onmogelijke zaak die direct een bottle-neck zal betekenen voor het verkeer richting centrum. De gelijkvloers onoverzichtelijke kruising van de nieuwe weg met de Kaya Industria zal verkeersongevallen met dodelijke afloop gaan opleveren.

Het zou een werkelijk interessante vraag zijn, welke deskundigen op het gebied van verkeer en ruimtelijke ordening dit en het vorige Bestuurscollege hebben geadviseerd.

Dat de adviezen van de Verkeerspolitie naast zich zijn neergelegd, mag algemeen bekend heten.

KRALENDIJK — De Comishon Careda Bonaire (Comcabon heeft voor het komende jaar zeven wedstrijden op het programma staan. Dat zijn vaste wedstrijden die mogelijk nog aangevuld worden met andere wedstrijden.

De eerste is op 30 april en is de traditionele wedstrijd Rincon-Kralendijk. Op 29 juli een 5 km-loop voor de jeugd. Op 7 september een 10 km-loop van het Stadion Kralendijk naar Lacbaai en op 7 oktober een 15 km-loop die eveneens bij het stadion zal starten. Op 18 november is de Bonaireaans triathlon, terwijl op 31 december (van 1990) de laatste vijf kilometer loop wordt georganiseerd. Op 5 augustus zal de Comcabon een fietstocht organiseren.

» stockmarket « NEWS

AMSTERDAM DECEMBER 19, 1989

AKZO	133,00	NAT.NEDERL.	69,90
AMRO BANK	76,20	PHILIPS GLOEIL.	45,20
BOLS LUCAS	175,50	ROBECO	106,10
GIST BROCADES	31,60	RODAMCO	80,60
HAGEMEYER	108,00	ROLINCO	105,00
HEINEKEN NV	123,80	RORENTO	39,60
KLM	45,90	ROYAL DUTCH	144,70
KON.NED.PAP.	51,60	UNILEVER	156,40

NEW YORK STOCK EXCHANGE DECEMBER 19, 1989

ABBOTT LABS.	65	- 1/8	HOMESTAKE MNG.	20	- 3/8
ALCAN	22 1/4	- 3/8	IBM	94 3/4	+ 1 1/8
AMER.BRANDS	69 1/2	- 3/8	ITT	59	- 3/8
AMERICAN EXP.	31 1/4	- 5/8	JOHNSON & J.	56 1/4	+ 1/8
APACHE	16 7/8	+ 1/4	KELLOGG	67 5/8	- 3/8
AM.TEL.& TEL.	45 3/8	- 5/8	MERCK & CO	75 3/8	- 3/8
AMOCO	54	+ 1/2	MINNESOTA MNG.	79 3/4	+ 5/8
ANHEUSER B.	36 7/8	- 3/8	MOBIL CORP.	60 7/8	+ 1/8
BECTON DICK	58 7/8	+ 1/4	MONSANTO	116 5/8	- 3/8
[illegible]	[illegible]	[illegible]	NCR CORP.	58 5/8	[illegible]
[illegible]	58 7/8	+ 1 1/8	[illegible]	[illegible]	[illegible]
CHRYSLER	19 7/8	- 3/8	NORTHROP CORP.	17	- 1/4
CITICORP	26 5/8	- 1/4	PARAMOUNT COM.	50 1/4	+ 1/8
COCACOLA	76 5/8	- 5/8	PLACER D.M.	18 3/4	- 1/2
DIGITAL EQ.	84 1/8	+ 1 7/8	PFIZER	65 3/4	- 5/8
DUPONT	123 3/4	+ 1 3/8	PHELPS DODGE	59 1/4	- 1
EAST.KODAK	40 3/4	UNCH	PHILIP MORIS	40 5/8	- 7/8
EXXON	50 1/4	UNCH	POLAROID	41 7/8	- 1
FORD	41 7/8	- 7/8	QUAKER	57	- 1
GENL.ELECTR.	62 3/4	+ 1/8	RALSTON P.	81 3/8	- 5/8
GENL.MOTORS	41 3/8	- 3/8	SARA LEE	63 3/8	- 1/8
GILETTE	45 5/8	- 1/8	SHELL TRP.TR.	44 1/4	[illegible]
HEINZ	35 1/4	+ 1/4	UPJOHN	36 3/8	[illegible]
HILTON	90	+ 1/2	UNOCAL	29 3/4	[illegible]

DOW JONES
INDUSTRIALS 2699.33 + 1.71
TRANSPORTATION 1130.22 - 1.60

MARKET COMMENT DECEMBER 19, 1989:
ALTHOUGH THE DOW TRADED IN A NARROW RANGE THROUGHOUT THE SESSION IT MASKED WEAKNESS IN THE BROAD MARKET AS DECLINES LED ADVANCES BETTER THAN 2 TO 1. VOLUME WAS STRONG.

andarts Chirino als bestuurslid KvK Bonaire:

Op eerste en tweede plaats de Bonaireaan en dan de vreemdeling'

KRALENDIJK — Het afgelopen week gekozen [illegible]uurslid voor de Kamer van Koophandel Bonaire ([illegible]K) dr Percey Chirino heeft een echte campagne [illegible] gekozen te worden. In het verleden werd [illegible] in het bestuur moeizaam voorzien. Er [illegible] echter veel vraagtekens gezet bij de manier [illegible] Chirino zijn campagne voerde. 'Ze hebben me [illegible]eerd begrepen. Ik ben niet tegen de vreemdeling. [illegible] ben tegen de vreemdeling die te kwader trouw is', [illegible] de jonge tandarts.

[illegible] in één van de twee [illegible]tane vacatures benoemd [illegible]orden heeft Percey Chi[illegible]o zich tot de leden van de [illegible]mer van Koophandel ger[illegible] met een oproep om op [illegible]m te stemmen. Opvallend [illegible] echter, dat verschillende Europees/Nederlandse leden de brief van Chirino niet hebben ontvangen. Met nadruk riep de tandarts de leden op voor ogen te houden dat Bonaire en de Bonaireaan op de eerste plaats komen en op de tweede plaats mag de vreemdeling komen', aldus de in Colombia afgestudeerde tandarts.

TOEKOMST

In een begeleidend schrijven zegt Chirino dan dat naar zijn mening de vertegenwoordiging van de Bonaireaan in organisaties te gering is. Naar zijn mening is de toekomst van Bonaire de zaak van de Bonaireaanse jeugd. In een lokaal ochtendblad drukte Chirino zich evenwel nog sterker uit.

In gesprek met de Amigoe zegt Chirino dat hij geenszins wil discrimineren. Percey Chirino: 'Voor mij is een Bonaireaan iedereen die meewerkt aan het welzijn van Bonaire. Hij behoeft dus niet persé hier geboren te zijn, maar is een Bonaireaan als hij zich ontplooit in onze samenleving, onze taal spreekt of die in ieder geval tracht te spreken en die onze zeden en gewoonten accepteert. Het doel moet de welvaart en het welzijn van Bonaire zijn. Wij moeten een nationaal besef hebben, dat Bonaire ons thuis is'.

Percey Chirino attendeert erop, dat de Bonaireanen altijd vriendelijke en gastvrije mensen zijn geweest die zich best met de 'vreemdeling' van goede wil willen verenigen, waarbij echter — naar zijn mening — de unieke eigenschappen van vriendelijkheid en goedheid van de Bonaireaan gehandhaafd blijven.

Chirino: 'Wij moeten toelating en verblijf van vreemdelingen die te kwader trouw zijn, tegengaan. Wij moeten corruptie en desintegratie van onze morele waarden bestrijden. Bonaire zal in de toekomst meer en meer kansen bieden die opportunisme in de hand werken. Het betreft hier lieden die hier komen om zich te verrijken, misbruik te maken van ons vertrouwen, onze goedheid, gewilligheid, maar ons verder links laten liggen. De Bonaireaan en Bonaire mogen zich nooit prostitueren om op deze wijze het eiland te ontwikkelen'.

Naar de mening van de jonge tandarts zal de Bonaireaan zijn eigen waarde moeten gaan inzien en inzicht krijgen in eigen kunnen. Hij wil dat zijn eigen mensen naar voren geschoven worden die dan de minder bekwamen helpen.

Chirino: 'Als wij ons zelf niet kunnen waarderen, wie zal ons dan waarderen? Laten we daarom als verenigde Bonaireanen onze stem verheffen, de handen in elkaar slaan en samen met alle 'vreemdelingen' die van goede wille zijn een briljante toekomst tegemoet gaan'.

Tandarts Percey Chirino werd in de Kamer van Koophandel van Bonaire met 86 stemmen gekozen. Zijn enige Europees/Nederlandse tegenkandidaat kreeg 9 stemmen. In het bestuur van de KvK zijn drie Europese Nederlanders vertegenwoordigd.

Meningsverschil in Paboso-top

KRALENDIJK — Naar de Amigoe uit doorgaans zeer betrouwbare bron heeft vernomen, botert het momenteel niet erg in het bestuur van de onlangs opgerichte Partido Boneriano Sosial (Paboso). Het meningsverschil bestaat tussen voorzitter Norwin Willem en secretaris mr Michiel Bijkerk.

Hoewel velen enigszins verwonderd waren over het samengaan van de strijdbare vakbondsleider Norwin Willem, die zijn sporen op Bonaire duidelijk heeft achtergelaten, en de zichzelf 'wegcijferende' advocaat Michiel Bijkerk stond de nieuwe partij toch een duidelijke en eensgezinde partij-ideologie voor.

Naar de Amigoe heeft vernomen, vallen echter de opvattingen van Bijkerk niet meer zo goed bij de andere bestuursleden en in het bijzonder bij Willem.

Afgelopen week verscheen een uitgebreid interview met Bijkerk in een lokaal ochtendblad en daarin viel Bijkerk wederom fel een politieke tegenstander aan, maar biechtte hij zelf een aantal jeugdzonden op. Bijkerk liet doorschemeren, dat geen enkele politicus iets verborgen dient te houden. Dat zou ook betekenen, dat de bestuursleden van Paboso dus een openbare belijdenis moeten doen. Een zaak waarop geen enkele politicus zit te wachten; zeker ook het bestuur van de Paboso niet.

TWR-concert

KRALENDIJK — Voor de achttiende maal organiseert Trans World Radio (TWR) haar jaarlijkse kerstconcert op Bonaire. Dat gebeurt in het activiteiten gebouw op woensdag 20 en donderdag 21 december. De toegang tot het kerstconcert is gratis.

Kerstoptreden van Freewinds

KRALENDIJK — Afgelopen maandag was de conversatie-theaterzaal van de Freewinds bijna tot op de laatste plaats bezet met genodigden. Op uitnodiging van de gezagvoerder en officieren van het schip werd de gasten een show van Maxine Nightingale aangeboden. Zij werd begeleid door de Freewinds band. Na de show was er gelegenheid om het schip te bezichtigen. Dinsdagmiddag werd het Bestuurscollege uitgenodigd de lunch aan boord van het schip te gebruiken.

Koersen Centrale Bank

NOTERINGEN CENTRALE BANK VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN GELDIG OP WOENSDAG 20 DECEMBER 1989 EN TOT NADER ORDER.

US DOLLAR	1.77	1.78	1.80
CAN DOLLAR	1.51	1.53	1.55
PND STERLING	2.775	2.83	2.89
NED GLD	89.60	90.32	91.12
BOLIVAR	—	—	—
ZW FRANCS	113.03	113.75	114.55
FR FRANCS	28.56	29.66	30.36
DUITSE MARK	101.29	102.01	102.81
IT LIRE	1.05	1.35	1.41
JAPANSE YEN	123.06	123.92	124.72
SUR GLD	—	100.07	102.59
AR FLORIN	98.00	100.00	100.20

KOERSEN VAN DE GEMIDDELDE OBLIGATIELENINGEN VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN UITGEGEVEN DOOR HET DEPARTEMENT VAN FINANCIEN EN GELDIG VANAF HEDEN 20 DECEMBER 1989 EN TOT NADER ORDER.

13 %	OBLIGATIELENINGEN PER 86/90	102.97
12 %	OBLIGATIELENINGEN PER 88/92	103.36
10.25 %	OBLIGATIELENINGEN 1986 PER 1990	100.05
9. %	OBLIGATIELENINGEN PER 1987/2002	95.00
8.5 %	OBLIGATIELENINGEN PER 1994/96	100.26

DE AANKOOP VAN OBLIGATIELENINGEN KAN GESCHIEDEN BIJ HET LOKALE BANKWEZEN.

Altijd grote keuze leren,

Schoenen - tassen - portefeuilles - reistassen - koffers

voor de hele familie

BROKX-SHOES

Winkelc. Colon - Rio Canario - Fokkerweg

"Lees-O-Theek Curaçao"

MAPPEN

vól leesplezier voor het hele gezin.

Informatie: Tel. 371900
10.00 - 12.00 uur
14.00 - 16.00 uur

Ontvangen nieuwe kollektie

BIJOUX

La Indiana N.V.
Hendrikplein 11

BETONMIX

Tomco n.v.

Voor: Blokken, Zand, Grind, Bewapening, Beton.

BRAKKEPUT ARIBA
NST TECHNISCHE SCHOOL
TEL.: 672204 - 674673.

Voor Kerst pakketten is Uw adres

NUIJENBERG Supermarket
Tel.: 85348

WEGENS VERTREK

TE KOOP AANGEBODEN

TOYOTA CELICA ST. 1982

Prima conditie
Tel.: 89752

TE HUUR AANGEBODEN

Mampoeritoeweg 17

WONING

met 3 slaapkamers
2 badkamers
Tel. 673753

De gelukkige winnares van 19 december van de waardebon van *f*.100,- is

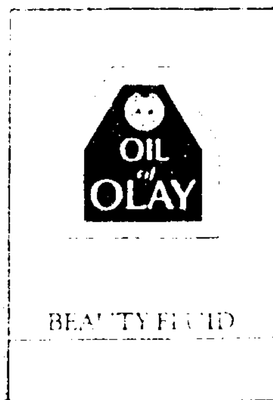
MALA A. BALANI
Reigerweg 16

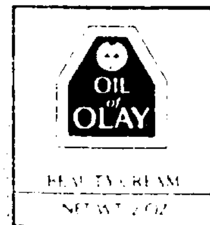
Boutique Lilou

Ontdek het Geheim

Voor een huid die er jong blijft uitzien

OIL OF OLAY BEAUTY FLUID & BEAUTY CREAM

VERANDERING
BRENGT VREUGDE

Leef niet jaar in jaar uit met dezelfde wandversiering. Kom vrijdagavond 22 december tussen 6-8 uur een mooi schilderij uitzoeken bij SONIA'S SCHILDER EN HOBBIESCHOOL in de De Castro Building, Punda. Olieverf en waterverf schilderijen met Antilliaanse motieven, beschilderde sierbankjes, kapstokjes, kerststukjes, enz. gemaakt door leerlingen en meesters. Ook een antiek schilderij met de waterpartij achter het ziekenhuis in de dertiger jaren. Verder de Handelskade, de Barku, Gomezplein, Westpunt. Tenslotte ook diverse schilderijen gemaakt van wollen garens. o.a. de opklimmende huisjes van Berg Altena. Batik schilderij met achtergrondverlichting. Komt kijken, komt kopen. Prijzen van *f*.20.- - *f*.950.-.

PLAATS : DE CASTRO BUILDING PUNDA TEL. 612640 (2e verdieping)
TIJD : 6-8 UUR (Om half 9 veiling van niet verkochte schilderijen)
INSCHRIJVINGEN VOOR DE NIEUWE SCHILDER EN HOBBIE CURSUS, DIE IN JANUARI BEGINT IS OP DIE AVOND MOGELIJK.

E.n Flonkerend. Kerstkado

14 - Karaats gouden ring met een echt diamantje (met certificaat).

Voor een speciale prijs **99.-**

Ook voor uw **trouwringen** en **alle** reparaties

JOYERIA CORSOU

Rheastraat 5 (Zijstr. Saturnusstraat achter Banco di Caribe)
Tel.: 612505

Op Curaçao en bij Ketech kan alles!

- laagspanningskasten
- magneetschakelaars
- aardlekschakelaars
- meetapparatuur
- werkschakelaars
- laagspanningskabel
- standaard schakelmateriaal
- lasdozen
- kabelschoenen
- zekeringmateriaal

Verkrijgbaar bij:
KeTech
CARIBE Inc.
electrical & mechanical installations & supplies
Prof. Kernkampweg z/n
Tel: 370110

WAARSCHUWING

De commandant van de marinebasis Parera maakt bekend dat er op 1 december 1989 van 07.00 uur tot 13.25 uur schietoefeningen worden gehouden op de schietbaan HATO.
Onveilig zeegebied
± 4000 meter uit de kust.

TE HUUR GEVRAAGD

2 of 3 slaapkamer woning

omgeving Montaña / Sta Rosa
Tel. 613337 / kantooruren
Na 18.00 tel. 671095

Computer Wholesalers

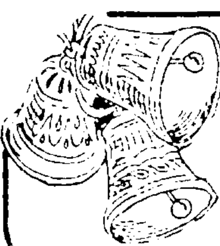
voor de **beste prijzen.**

Tel.: 74346 - 72629

Luigi's Lovely Club
Waterfortbogen
presenteert woensdagavond haar bekende
"MERENGUE - AVOND"
met Live Music van "Los Merengueros"

Mis dit niet.

Prachtige Chinese Vazen
ontvangen
Bon Aparte 't roze huisje.
Jan Noorduynweg 12

TE KOOP
OVERBODIG KANTOOR MEUBILAIR/APPARATUUR

	NAFL.
1 Houten direktie bureau 90 x 200	850,00
2 Houten boekenkasten à Fl. 300,00	600,00
1 Faxphone 8	1.950,00
2 IJzeren filekasten à Fl. 50,00	100,00
2 Stalen kasten (dienen gerepareerd te worden)	t.e.a.b.

COMPUTER-APPARATUUR 1985

2 Digital WP Decmate II	
1 Digital WP Deckmate III	t.e.a.b.
1 LQP printer + kast + diverse toebehoren	

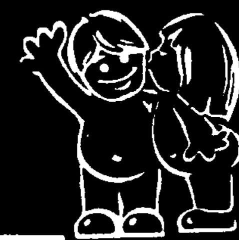
Roses & Wine

Attentie fijnproevers!!

Verwen Uzelf voor de komende feestdagen:
vers ingevlogen
Heerlijke Franse kaas
en zeer **fijne paté's**

U bent welkom

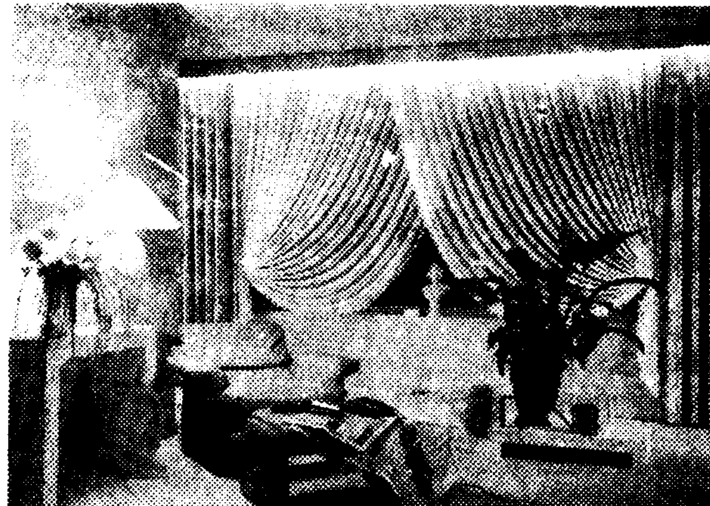
MOD"8
chausse les jeunes

Heeft U de prachtige kollektie Franse kinderschoenen al bewonderd die LITTLE SHOE speciaal voor de komende feestdagen, ontvangen heeft? Kom dan gauw langs!!

LITTLE SHOE: voor onvergelijkbare kwaliteit en service!
Gouv. v. Lansbergeweg 1, di-vr. 3-6 p.m., za. 10-12 a.m.

Sinds Kort **ADO** Modelgordijnen

SEMPERFLORENS
Home Decoration N.V.
George Maduroweg 21 - Tel. 74295
Uw speciaalzaak voor **betere gordijnen.**

Per **1 october 1989** is de naam van de maatschap:

"Flores & Webster Registeraccountants"

gewijzigd in:

'Accountantskantoor Edm. Flores Registeraccountants'

E. Flores R.A.
Registeraccountants

"PORTRAITS OF CURACAO"
vol.1

4 offset prints in sepia on textured paper with unique views of ***Otrabanda*** in the last decades.

Original and exclusive in an edition of 100 signed and numbered for authenticity

Fl. 95.-
for complete set in attractive gift-cover

*

Available only at

Gem Studio

Ceresstraat 6
Tel.: 611649

*

May you remember this Christmas with fondness, In the wonderful New Year to come!

NOS TA KU VAKASHON te dia 8 di januari 1990

Ladco Real Estate N.V.

Cursus praktijkdiploma
BOEKHOUDEN

Een nieuwe cursus start maandag 8 januari 19.00 uur.
Inschrijving: donderdag 21 december 17.30-19.00 uur.

RADULPHUS COLLEGE lok. 10

Docent: Th. Buysman, drs. Economie, bevoegd leraar, 612071

Pas ontvangen:

- "Bandolino" schoenen
- Combinaties van "Regal"
- Slacksets "Bonny & Bill"

Prachtige kollektie feestkleding

Boutique Lilou
Caracasbaaiweg
Tel.: 613496

Gouden en zilveren **KANDELAARS**
Bon Aparte
Jan Noorduynweg 12

KPMG Klynveld Peat Grootens
Accountants

One of our clients, a Company in the financial sector seeks an

ACCOUNTING ADMINISTRATOR

directly reporting to senior management.

APPLICANTS SHOULD MEET THE FOLLOWING MINIMUM REQUIREMENTS

- Education - MBA/SPD 1 or equivalent.
- Minimum 2 years experience in accounting.
- Experience and proficiency with PC's including Spreadsheet programs and accounting packages.
- Able to communicate fluently in Dutch and English.

DUTIES INCLUDE:

- Maintenance of General Ledger on a current basis, including supporting schedules.
- Preparation of and posting journal entries.
- Posting to sub-ledgers.
- Preparation of management reports.
- Reconciliation of bank acccounts.
- Mailing monthly customers' statements.
- Maintenance of personnel files and payroll.

Salary will be commensurate with experience.
All correspondence will be held in strict confidence.
Applicants should forward curriculum vitae listing education experience and salary history to:

KPMG Klynveld Peat Grootens
Mr. Saul Suchar
Kaya Flamboyan #5
Postbus 3082
Curaçao

International Company

planning to establish an outlet in the Free Zone of Curacao requires a

SECRETARY

with the following requirements:
(A) Havo education is required as a minimum.
(B) Must have typing experience.
(C) Must have experience in export-import documentation.
(D) Basic Computing is necessary.
(E) Age between 21 - 30 years old.

Applicants for above must send curriculum vitae and recent photo to P.O. Box **396.**

Attn.: INTERNATIONAL COMPANY

All applications must be sent not later than December 22, 1989. Include telephone numbers for interview appointments.

Caribbean Real Estate and Development Company
of te wel

CARESTO

vraagt met spoed

HUURHUIZEN: Op korte en langere termijn
KOOPHUIZEN: In alle prijsklassen

Aanbiedingen: Gaarne nog deze week, daar wij tussen Kerst en Nieuwjaar **GESLOTEN** zullen zijn.

15 Jaar is Service onze business.

Wij wensen U heel fijne feestdagen en een gezond 1990 toe.

CARESTO NV REAL ESTATE AND DEVELOPMENT
Trompetbloemweg 28 - Mahaai
Telefoon 75655 - Fax 371300

Jaime Saleh: als gouverneur dichter bij politieke vuur

"Een goede rechterlijke macht, o wee als het verkeerd gaat"

WILLEMSTAD — Gouverneur Jaime Saleh. We zullen er nog even aan moeten wennen. Hofpresident Saleh klinkt zo vertrouwelijk, zo gewoon. Niet voor niets: mr Saleh is tien jaar lang, onafgebroken, voorzitter van het Antilliaanse en -later- het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Antillen en Aruba geweest. Nam nooit een blad voor de mond. 'Je moet, vind ik, kunnen zeggen wat je denkt. Ook als rechter, ook als Hofpresident. Dat heb ik de afgelopen tien jaar dan ook meerdere malen gedaan'. Hij bereidt zich -zo te zien vooral geestelijk- voor op de stap naar het Fort. Naar de gele, statige ambtswoning van de gouverneur van de Nederlandse Antillen, waarheen het gezin Saleh medio januari verhuist. Een statig gebouw voor een gewone, maar toch - misschien wel daardoor -heel bijzondere man. Een Bonairiaan van geboorte, na Debrot de tweede die de constitutionele plaatsvervanger van de koningin wordt. Hij kijkt terug op zijn werkzaamheden als rechter, het functioneren van de rechterlijke macht op de Antillen. Over zijn nieuwe functie zegt Saleh dat die hem heel interessant lijkt. Interessant ja, gemakkelijk nee. Er zijn - gelukkig maar - overeenkomsten, constateert hij: in beide gevallen behoort de persoon 'boven de partijen' te staan. Dat lukte in het eerste geval. De aanstaande gouverneur staat ook wat de komende baan betreft stevig in zijn schoenen.

=door Ana van Leeuwen=

Wat was voor u doorslaggevend deze toch vrij drastische stap te nemen? Ik was van plan er mee op te houden als president van het Hof. Ik ben 15 jaar lid van het Hof, waarvan 10 jaar als president. Er komt een moment waarop je zegt, 'nou moet je wat anders gaan doen'. Als je als president van het Hof hebt gefungeerd, dan zijn je mogelijkheden in eigen land heel beperkt. Er bestond voor mij een mogelijkheid, min of meer zeker, dat ik bij een Gerechtshof in Nederland zou gaan functioneren. Toen kwam de vraag op mij af, of ik bereid was gouverneur te worden. Daar heb ik over na gedacht en ik besloot tenslotte dat ik dat wel graag zou willen doen..

U wilde liever op de Antillen blijven wonen...
Eigenlijk wel. Hoe je het ook draait of keert, je bent liever in eigen land, dan dat je ergens anders naar toe gaat. Maar voor mij was, gelet op mijn functie, maar weinig weggelegd hier ten lande. De aanbieding om gouverneur te worden was een goede gelegenheid om hier te blijven.

Kwam die aanbieding als een verrassing voor u?
Ik heb daar op dat moment niet bij stil gestaan. Ik wist niet wat er zou gebeuren. Mijn naam was al in een eerder stadium al genoemd, maar dat was voor mijn verleden tijd. Ik had me al helemaal gericht op een functie in Nederland.

Als je het anders bekijkt, dan heeft de aanbieding roet in het eten gegooid...
De nieuwe functie was inderdaad min of meer concreet, niet formeel, maar wel toezeggingen. Ik zou daar als raadsheer bij een Gerechthof gaan werken.

U zei net dat het voor een Hofpresident moeilijk is om in eigen land te gaan werken. Toch zie je dat veel rechters de prive sector in gaan...
Het lijkt me moeilijk. Men heeft nu eenmaal een bepaald beeld van de rechter en met name van de president van het Hof. Ik denk je daar niet altijd rekening mee hoeft te houden, maar ergens hou je er natuurlijk wel rekening mee. Ik wilde in de rechterlijke macht blijven, alleen ik wilde wat ruimer, onder andere omstandigheden gaan werken. Voor mij was dus geen andere mogelijkheid dan de Nederlandse rechterlijke macht.

Dus niet hier op de Antillen als jurist bij een groot bedrijf of zo...
Nee. Het was misschien wel mogelijk geweest, maar gelet op mijn eigen ervaring lag dat niet zonder meer voor de hand.

Het feit dat andere ex-rechters dat doen. Vind u dat opmerkelijk? Het is niet gebruikelijk. In Nederland zie je die tendens. Er zijn mensen van de Hoge Raad die overgestapt zijn naar de advocatuur, dus mensen met een hele zware post. Het is wel ongebruikelijk, maar het wordt steeds minder vreemd.

Nederland is groter. De persoon in kwestie is daar anoniemer dan hier..
Dat is zo. Hier word je vreemd aangekeken. Nogmaals: je hoeft je er niets van aan te trekken. Ik wou rechter blijven.

Of gouverneur worden...
Dat is er later van gekomen, ja. Dat vond ik, na rijp beraad, wel iets dat me aantrok. Van de rechterlijke macht, naar de uitvoerende macht. Je krijgt als Hofpresident veel met bestuur te maken, omdat het Hof een adviserende functie heeft, in de zin van adviezen op het gebied van de wetgeving, criminaliteit. Je doet dus vrij veel aan bestuur. Ik vond dat altijd een aardige kant van mijn functie. Bestuur is voor mij niet vreemd. Dat is iets dat ik als gouverneur wel graag zou willen doen.

Het aspect van de rechtspraak valt binnenkort helemaal weg.Het 'boven de partijen staan'-aspect niet.
De nieuwe functie is boven de partijen staande en onpartijdig en in zoverre gewoon een voortzetting van wat ik nu al jaren gedaan heb.

In een speech in het jaar dat u als Hofpresident werd geinstalleerd (1979) maakte u melding van het feit hoe moeilijk het is om als rechter te functioneren op de Antillen...
Dat heeft in de eerste plaats te maken met de kleinschaligheid waar- binnen je moet beslissen. Rechter zijn betekent, continu beslissingen nemen ten opzichte van burgers. Dat is een lastige taak, je moet altijd mensen op de vingers tikken. Mensen gelijk geven is fantastisch, maar je moet ook vaak mensen in het ongelijk stellen, mensen veroordelen en naar de gevangenis sturen. Dat zijn in een kleine gemeenschap vervelende zaken, omdat je vaak mensen tegenkomt. Je moet kunnen en durven. Ik kan me voorstellen dat er mensen zijn - en dat zijn er veel -die zeggen dat ze dat niet zouden kunnen. Ik heb er nooit last van gehad. Misschien is dat mijn instelling. Ik moet positief of negatief beslissen. Dat is nu eenmaal mijn ambt en als ik dat niet kan, dan ben ik niet geschikt voor deze functie.

Op de Antillen is het gebrek aan belangstelling allang een feit. Is dat in veel andere landen ook het geval?
Het is bijzonder moeilijk om goede rechters te krijgen. Ook in Nederland. Hier, des te moeilijker. Ik heb in de loop der jaren veel advocaten aangesproken. Er wordt natuurlijk wel een selectie gemaakt. Je kunt namelijk iemand hebben die een uitstekende advocaat is, maar minder geschikt is om rechter te worden. Als je de lijst van advocaten doorneemt die geschikt is, dan krijg je al snel antwoorden als 'nou ik ben toch liever vrijer'. Salariëring speelt ook een rol: vergeleken met een advocaat van gelijk kaliber, dan is het salaris van de rechters ver beneden hetgeen ze als advocaat kunnen verdienen. Je moet moed en durf hebben om als rechter te kunnen functioneren in deze gemeenschap.

De meeste capabele juristen brengen die moed en durf dus blijkbaar niet op...
Het salaris! Die capabele advocaten zouden misschien wel willen, maar die moeten zoveel inleveren op materieel gebied, dat ze dat niet kunnen opbrengen.

U zei zelf nooit onder druk te hebben gestaan. U heeft nooit last gehad van rare of boze blikken?
Er zijn mensen die het niet kunnen verwerken. Het komt voor. Ik moet zeggen dat het heel zelden voorkomt. Misschien dat ik het twee of drie keer heb meegemaakt in de duizenden zaken die ik berecht heb, van mensen die iets kwalijk genomen hebben. En dan niet in de strafrechterlijke sfeer. Ik heb mensen tot jaren gevangenisstraf veroordeeld, die daarna vrijgekomen zijn. Die kom ik tegen en dan is er geen enkel gevoel van negeren. In civiele zaken heb ik dat wel meegemaakt. Hoe gek dat ook moge klinken, met mensen die het beter moeten [illegible]

"Het zal waarschijnlijk even wennen zijn"

Dan is bijvoorbeeld veel geld op het spel geweest...
Mensen die eigenlijk moeten weten, dat je als rechter je werk doet en op een gegeven moment tot een beslissing komt. Om een voorbeeld te geven: ik had een keer een academicus in het ongelijk gesteld - het Hof dan. Daarna schreef die man me een brief en vroeg me wat hij verder moest doen. Ik zei dat cassatie een mogelijkheid was. Dat vond hij onvoldoende omdat ik hem had moeten helpen bij het instellen van die cassatie. En dat mag niet. Die persoon kon niet begrijpen, dat ik dat zo tegen hem zei. Die heeft het nooit kunnen verwerken. Zo'n persoon gaat je dan zuur aankijken. Dat zijn uitzonderingen. Bij de meeste mensen zijn er absoluut geen wraakgevoelens. Ik heb me dan ook nooit bedreigd gevoeld. Je krijgt brieven van mensen die veroordeeld zijn, die willen uitleggen wat er precies gebeurd is. Die vinden het vervelend dat het gebeurd is.

Rechters zijn op Curacao dus veilig...
Dat hoop ik wel ja. Nog steeds.

Er wordt zo nu en dan -al is het door een relatief kleine groep- kritiek geuit op het functioneren van de rechterlijke macht op de Antillen. Gaat u met een gerust hart weg?
Ik kan met een gerust hart zeggen, dat wij hier een rechterlijke macht hebben, die op een zeer hoog niveau functioneert. Goede rechters, integere rechters die zich niet laten beïnvloeden door de vele dingen die gezegd worden. U weet even goed als ik, dat rechters opmerkingen van derden in de krant lezen. Die opmerkingem zijn bedoeld om alvast een streepje voor te krijgen.

Advocaten zijn daar goed in...
Advocaten ook wel. Een schot voor de boeg, om een bepaalde stemming te kweken. Niet dat de rechter direct wordt beïnvloed, maar men denkt dat de rechter het ook zal lezen en dat het misschien een gunstig effect heeft. Dat kunnen ze vergeten. We baseren onze uitspraak niet op feiten die we in de krant lezen. Het publiek gaat zich baseren op de feiten die in krant verschijnen en komt dan tot een bepaald oordeel. Wanneer de zaak bij de rechter komt, blijken die feiten anders te zijn en dan kan het zo zijn, dat op basis van die feiten het oordeel anders uitvalt. Leken vormen zich een oordeel op basis van emotionele feiten, de advocaat die de zaak voorbereidt, moet feiten presenteren en daar een juridische grondslag aangeven.

Aan de andere kant zijn rechters ook maar mensen. Mensen met eigen ideeën en opvattingen, mensen, even als de rest, met ups en downs. Emoties die je niet zomaar kan negeren...
In het begin had ik daar ook last van. Je bent geneigd, omdat je nog niet getraind bent, zaken niet emotioneel te bekijken, met name op het gebied van strafrecht. Maar al naar gelang je bezig bent, ga je je wat distanciëren van de emoties. Misschien is het niet goed dat je dat doet, een beetje emotie kan geen kwaad. Emoties leiden echter tot subjectieve oordeelvorming, je verlaat het feitenmateriaal en gaat zeggen wat jíj vind. Dat hoeft niet in overeenstemming te zijn met het recht. Het is training, die bij de mensen die de opleiding volgen streng opgelegd wordt. Ik merk het bij RAIO's, vooral Antillianen: hen druk ik op het hart op de zaken in het dossier te letten. Het is een training die vrij vroeg moet worden opgelegd anders krijg je gekke dingen. Er zijn dingen, waarbij je emoties wel een rol spelen, met name strafrecht. Over strafrecht heb ik mijn eigen ideeën. Ik ben vrij streng, dat weet iedereen. Dat komt omdat ik vind dat bepaalde feiten flink aangepakt moeten worden.

Heeft u weleens gevallen meegemaakt, waarbij u het totaal niet eens bent men een collega?
Dat komt wel voor en dan met name in hoger beroep. Ik zit in hoger beroep met twee andere rechters. We komen soms tot het oordeel, dat het eerste vonnis gebaseerd is op een verkeerde interpretatie. Dat is inherent aan het systeem: eerste aanleg, hoger beroep en de Hoge raad. Dit is iets dat de mensen niet kunnen begrijpen.

Het is eigenlijk ook moeilijk te begrijpen: een rechter beslist zo, drie anderen beslissen dat dat ene vonnis eigenlijk niet goed is.
Ik kan erin komen, maar het is goed ook, dat het zo is. Anders had het systeem van hoger beroep en cassatie geen enkele betekenis. Het heeft te maken met interpretatie en waarderen en dat is menselijk bepaald. Ik kan als hoger beroep-rechter feiten waarderen op een heel andere manier dan mijn collega in eerste aanleg Je kan de wetten anders waarderen. Dat is het systeem van de 'second opinion' voor de burger die in het ongelijk gesteld werd. Hij kan het weer proberen. Mijn antwoord is steeds: het is maar goed dat het zo is.

"In de smaak vallen bij iedereen kan niet..."

U zou over het algemeen genomen iemand altijd aanraden in hoger te beroep te gaan, als hij een zaak verliest?
Nee. Je moet de zaak op zijn merites bekijken. Dat zeg ik ook altijd tegen advocaten. Je moet de cliënt adviseren op de haalbaarheid van het hoger beroep, anders jaag je de mensen onnodig op kosten. Wanneer de belangen niet zo groot zijn, moet je zeggen 'ik heb ongelijk gekregen maar laat het hierbij'.

Heeft u de indruk dat advocaten soms toch doorgaan -uit financiële overwegingen?
Soms is de druk van de cliënt groot. Die cliënt wil persé in hoger beroep gaan en als advocaat wil je je cliënt niet zonder meer in de steek laten; je doet mee, hoewel je weet dat je een zaak verdedigt in appèl, die niet haalbaar is. Ik zie weleens zaken in appèl, waarvan ik denk dat de belangen uiterst gering zijn en dan is het verstandiger een rekensommetje te maken en het maar te laten zitten.

Wat je hier steeds vaker hoort is dat de drugsbazen relatief erg goed verdedigd worden vergeleken met de 'kleinere', armere, verdachten..
Ik denk inderdaad dat we ons systeem van rechtskundige bijstand kunnen verbeteren. Men is daarmee bezig, maar het kost tijd. De advocaten krijgen maar 300 gulden, dus er is maar weinig belangstelling om pro deo zaken aan te nemen.

En die worden dan ook vaak minder goed gedaan...
Dat kan ik niet zeggen. In strafzaken hoeft dat niet te leiden tot nadeel van de cliënt omdat de rechter in een strafzaak zeer actief te werk gaat. Als een advocaat bepaalde dingen niet naar voren brengt en de rechter ziet dat, dan zal hij ambtshalve ingrijpen. In civiele zaken niet. Mijn eigen ervaring is, dat de rechter, wanneer iemand zonder advocaat verschijnt, des te beter de zaak bekijkt. De rechter beseft dat hij de enige toevlucht is.

Een goede advocaat helpt natuurlijk wel...
Het helpt altijd. Ik ben er altijd een sterke voorstander van, mensen een advocaat te gunnen. Mijn advies is altijd als iemand zonder advocaat komt: 'zoek een advocaat'. De belangen zijn te groot om dat zonder een advocaat te doen.

Hoe vind u het functioneren van de advocaten?
Er zijn hele goede, minder goede en slechte advocaten. Ik ben niet helemaal tevreden over het functioneren van de advocatuur. Hier en daar laat men toch te veel over aan de rechter, om beslissingen te nemen, terwijl men zelf moet bijsturen, met feiten en juridische grondslagen moet komen. Wat je vaak ziet, is dat men de zaak gewoon in de schoot van de rechter gooit en zegt: 'zoek het maar uit'. Dat heeft tot gevolg dat de rechter zelf achter de feiten aanmoet, de partijen bij elkaar moet roepen om de feiten bij elkaar te krijgen. Dat is een ontwikkeling die ik niet gezond vind. Je moet als advocaat je zaak goed voorbereiden.

Waar zou dat aan liggen?
Onvoldoende 'coaching'. Er bestaat een patroon-systeem, waarbij je een patroon moet hebben wil je als advocaat optreden. Het aantal patronen bij wie je op kantoor kan functioneren is heel beperkt. Dus wat krijg je? Buitenpatronen, waarbij ieder op zijn eigen kantoor zit. Mijn ervaring is dat daar bar weinig van terecht komt. De patroon zou eigenlijk iedere dag naar zijn stagiaire moeten gaan, maar daar komt niets van terecht, met als gevolg dat de stagiaires zelfstandig

Foto: Ken Wong, AMIGOE

Mr.JAIME SALEH, voor 'zijn' stadhuis dat hij inmiddels heeft verlaten om te verhuizen naar ***het gouverneurspaleis in Fort Amsterdam.***

Kerst Krant Editie 1989

Gedichten geven blijk van droefgeestige stemming

Pierre Lauffer verdediger van de Curaçaose cultuur

- door Henry Habibe -

OVER HET LEVEN van Pierre Antoine Lauffer is eigenlijk weinig geschreven. Hij is op Curacao in 1920 geboren en op dit eiland in 1981 overleden. Uit bepaalde interviews, bijvoorbeeld met Sonia Garmers in 1975 en uit de avontuurlijke verhalen over 'Julio Perrenal' door Jules de Palm zijn wij toch het één en ander te weten gekomen omtrent deze dichter. Zo vertelde Lauffer aan Sonia Garmers dat hij in Curá Grandi, Berg Altena (vlak bij de bar San Rafael), geboren werd. In zijn geboortehuis zat in 1975 een kapper, waar Lauffer geregeld op bezoek kwam, met de bedoeling om aan vroeger te denken. In die buurt leerde hij zijn jeugdvriend, Jules de Palm, kennen. Ik zou hier een fragment van het interview met Sonia Garmers willen citeren, omdat het ons een inzicht geeft in de vroegste interesses voor literatuur van onze dichter.

'Hoewel Pierre Lauffer van zijn vroegste jeugd af heeft geschreven, heeft zijn vader hem eerder tegengewerkt dan gestimuleerd. Bij de prijsuitreiking (de grote Sticusaprijs voor literatuur in 1975) vertelde hij al dat zijn vader zijn eerste verhaal, dat zich in Arabische harems afspeelde, en dat Pierre als veertienjarige in een paar schoolschriften had, botweg verscheurde... Pierre zat toen op de Mulo, het St. Thomas College, en er waren verschillende jongens die toen verhalen schreven, de één over detectives, de ander over cowboys, maar ze zijn er jammer genoeg niet mee doorgegaan'.

Lauffer herinnerde zich bij deze gelegenheid ook hoe frater Franciscus van Dieten de jongens stimuleerde om veel te lezen: 'je werd volgestopt met literatuur'. Daarbij werden namen genoemd als Van Deyssel, Van Schendel, Dante, maar ook Karl May. De Palm had eerder (in 1967) over Pierre Lauffer geschreven. Hij had - bij wijze van spreken - bij het kraambed gestaan van Lauffer's eerste gedichten.Lang daarvóór, dat wil zeggen in 1955, had Cola Debrot al iets over Lauffer geschreven, maar dat was erg oppervlakkig en summier. Debrot kon zich toen alléén uitspreken over de bundels PATRIA en KUMBU. De andere bestonden toen nog niet. Hoe beperkt Debrot toentertijd ook was, het lijkt mij interessant om zijn woorden hier even te herhalen. (De dichters die hij toen noemde waren: Pater Poiesz o.p, Emilio Lopez Henriquez, Enrique Goilo, Charles Boom, Nicolás Piña en René de Rooy). Ik citeer Debrot's woorden uit 1955:

'De meeste van deze dichters behoren, (....) eerder tot de dichterlijke naturen dan tot de dichters bij de gratie Gods. Een uitzondering hierop vormt zonder twijfel Pierre Lauffer, naar mijn inzicht de belangrijkste onder de levende Curacaosche dichters. Een merkwaardige artiest met zijn ronde Indianenkop, maar in zover in het geheel geen Indiaan, geen aanverwant van Montezuma of Atahualpa, dat hij je altijd met een brede, zonnige glimlach tegemoet komt!'. (Antilliaanse Cahiers).

Deze opmerking is wel zo interessant omdat niemand minder dan Debrot hier over Lauffer spreekt als 'een dichter bij de gratie Gods'. Niet minder treffend is de vergelijking van Lauffer met een glimlachende Indiaan.

Over de poëzie van Lauffer zelf schreef Debrot - in 1955 - weinig. Hij had weliswaar een zekere 'sociale preoccupatie' onderkend, maar daar ging hij niet verder op in. Later - omstreeks 1964 - is Debrot Lauffer gaan vergelijken met twee Caraïbische dichters, te weten Nicolás Guillén en Luis Palés Matos.

Nog later, in 1977, heeft Debrot zich wat genuanceerder uitgelaten bij zijn vergelijking met de twee Caraïbische dichters. ('Verworvenheden en leemten van de Antilliaanse literatuur', *Cultureel Mozaiek van de Nederlandse Antillen*). *Op die 'sociale preoccupatie' wil ik straks weer terugkomen.*

PIERRE LAUFFER
.......een merkwaardige artiest met zijn ronde Indianenkop.....

Uit een brief van Pierre Lauffer (1970) aan de auteur van dit artikel (over het gedicht 'Balia Barí':

'Awor nos ta sigi ku e poema di mi: Su ritmo ta: Tambú. NO tumba. Aunke tambú i tumba tin e mesun origen. Tumba ta e mesun tambu, pero un tiki mas pulí, bow di influensha di muzik di Sur Amerika, meskos ku a sosode ku nos wals di Korsow.

Pa bisabo berdat, mi no ta korda ki dia m'a skirbié. El a sali publiká den e tomo 'Kumbu'. Naturalmente tur e parandanan di tambu ku m'a bai, a inspirami. Por siertu te dia di awe mi no por komprondé ta di unda e kantado di tambu ta saka e fasilidat di improvisa rápidamente i na e momentu ku un 'tema' dal na su sintí.

'Lobi' ta e pida barika ku un muhe ta keda kune despwes ku el a duna lus, sin hasi ehersisio pa e pida barika disparse. Lobi ta deriva di 'patia lobi' (chikitu, pashimá, manera nan sa ta den tempu di sekura). Nos ta bisa: E muhe a keda ku un lobi su dilanti.

'Kimina' ta simplemente imitashon di zonidu di e chapi (NO e wiri!!). Nan ta bisa tambe: E chapi ta kimina.

Mantuana ta un muhe un poko pa su kwenta, un muhe kurnú, un muhe 'bibu' ku a pasa den skwal di bida.

Kokobia ta loke un kabai ta hasi. Nos ta bisa: Awaseru ta kokobia riba dak, ora e ta kai pipita grandi, imitando e zonidu di e kokobia di kabai. Aunke nan sa uza kokobia tambe den e nifikashon di 'weerspannig zijn'.

PATRIA (1944)

Over Patria schreef De Palm in 1967 het volgende : Wanneer zijn eerste bundel *Patria* verschijnt, heeft hij vele van deze gedichten reeds jaren bij zich gedragen en als een kind aan zijn brede borst gekoesterd. Nog herinner ik mij hoe Luis Daal hem in een felle, vurige peroratie verweet: 'Je onthoudt ons volk iets waar het recht op heeft!'

Hieruit blijkt onder andere dat *Patria* lang vóór zijn publicatie in 1944 bestond. In ieder geval zó lang, dat het schoolschrift erdoor 'vergeeld' was geworden. Dateren deze gedichten dan uit de tijd dat Lauffer op de Mulo zat? Toen hij veertien was, hield hij zich al bezig met schrijven van verhalen (volgens het gesprek met Sonia Garmers). Maar dichtte hij toen ook?

JULIO PERRENAL

Jules de Palm vertelt, in zijn boek/*Dichters van het Papiamentse lied*, dat zijn 'tweede intensieve contact' met Pierre Lauffer kwam kort nadat hij voor zijn Mulo-examen was geslaagd. Ze werden zo onafscheidelijk dat ze door een pater genoemd werden: 'David en Jonathan'. In die tijd hielden ze zich bezig (in de woorden van De Palm: 'uren en uren') met de poëzie van Guido Gezelle en Jacques Perk. Op een dag, op weg naar de zee van Hala Canoa spreidde Lauffer pathetisch zijn armen uit en begon te declameren:

Laman yen di misterio Den bo olanan skondé Ku mi n'por komprende Bo gran imperio

Toen De Palm hem met open mond aanstaarde, vertrouwde Lauffer de Palm toe, dat hij al een tijdje bezig was in het Papiamentu gedichten te schrijven. En wat betekent dat: 'Al een tijdje'??? Was dat misschien toen hij veertien was? Dat weten we niet precies, maar feit is dat hij - volgens de woorden van De Palm - in 1937 al in schoolschriften dichtte. Dus de gedichten uit *Patria* moeten geschreven zijn tussen ongeveer 1936 en 1940, als we er rekening mee houden, dat het schoolschrift 'vergeeld' was tegen 1944. Wat spreekt nou uit deze gedichten? Wat de thema's betreft, kunnen we misschien het beste kijken naar wat hij in het gedicht 'Poesia' zegt. Daarin brengt hij zijn poëtica onder woorden. Het blijkt dat Lauffer zich toentertijd liet inspireren door onder andere:

1. het zee-landschap 2. de vogels in de lucht 3. de bloemen in het veld 4. oude herinneringen 5. de schoonheid van de vrouw 6. echte liefde 7. haat tegen hypocrisie 8. de Natuur van Curacao NATUUR

De dichter kon genoegen scheppen in het aanschouwen van de heuvels in de 'mondi' en in alles wat de Natuur aan schoonheid bood. De zee, echter, boezemt hem onzekerheid in. Bij het begin van het gedicht 'Laman' zegt hij dat die 'vol geheimen' is. De dichter kan het gewoon niet begrijpen dat de zee zoveel schade aanricht (bij stormweer) en aan de andere kant ook 'liefkozingen' kan bieden aan de stranden en aan verliefde paren. Als een Jo Corsen in zijn beroemd gedicht 'Atardi' over de schemering zo mediteert Lauffer in 'Laman' over de geheimzinnigheid van de zee.

Wat de oude herinneringen betreft, schreef hij onder andere over zijn vroegere geliefden. De neiging die Lauffer had om zich te verplaatsen in een andere persoon, leidde tot twee gedichten, waarbij vrouwen aan het woord zijn: 'Sonatina' en 'Natural'. In het eerste klaagt het meisje over het feit dat haar minnaar na haar verleid te hebben, haar in de steek heeft gelaten. In het tweede is het een moeder, die tegen haar zoon zegt, dat zijn vader een lafaard is, omdat hij haar in de steek had gelaten vóórdat het kind geboren werd.

De droefgeestige instelling van de dichter is de grondvorm van vele van zijn gedichten. In het gedicht 'Mi ta cansá' spreekt hij zijn afkeer uit tegen de huichelachtige wereld om hem heen. Hier volgen een paar versregels van de laatste strofe van dit gedicht, die een vertaling is van De Palm:

De wereld heeft met mij al z lang gesold, dat-ie mij meer dan zat is. Daarom wil ik niet dat jullie met geveinsde tranen aan mijn graf staan. (....) Ga weg. Ga ver weg. Laat me alleen. Ik ben moe, laat me rusten.

Dit thema, de haat tegen hypocrisie, is een thema dat steeds weer terugkomt bij Pierre Lauffer, zoals we straks nog zullen zien.

Een ander thema dat Lauffer bezig heeft gehouden is het ☞

Kerst Krant Editie 1989

patriottisch gevoel, de liefde tot zijn vaderland. (De bundel heet niet voor niets *Patria*). Dit thema werd in 1937 óók al door Willem Kroon in een drietal gedichten verwerkt. Het lijkt mij aardig om een kleine vergelijking te maken tussen 'Corsou' van Kroon en het gelijknamige gedicht, waar *Patria* mee begint. Het valt op dat in het gedicht van Kroon het Curacaose platteland niet voorkomt. Hij beperkt zich tot het aanstippen van factoren als de bries, die van het Noordoosten waait, een verheven klimaat ('tot vreugde van de vreemdelingen'), de twee forten bij de haven die de schepen begroeten en dergelijke. In een zeer prozaïsch taalgebruik, moraliseert Kroon als volgt (het gedicht bestaat uit vier strofen; ik beperk me tot de laatste twee strofen):

Su nomber atractivo Den mundo ta gabá; Un mama pa [illegible], Madraza pa su yiu. [illegible] dia pa derecho L'e sinbi [illegible] tur, Un mama berdadera [illegible] fur su yiu.

[illegible] di Hulanda. Ta bula pa [illegible] Ningun tin mas derecho que e pot tin: Cu poco justicia L'e cria mas amor [illegible] pa su [illegible] Bandera Rood-Wit-Blauw'

[illegible] een stijl, die de plasticiteit mist die we in het gedicht van Lauffer tegenkomen. In 'Corsou' van Lauffer passeren de revue: het [illegible] landschap, waar met [illegible] hard gewerkt wordt [illegible] voedsel uit de bodem te [illegible] de rotsachtige kust [illegible] golven, die in eeuwige aanbidding aan [illegible] rollen; de kaktussen, [illegible] de wind zachte hymnen [illegible] zingen; de 'trupialen' die arbeiders wakker maken met hun melodieuze liederen. Al deze typische attributen van [illegible] worden bij elkaar [illegible] in een zeer schilderachtige compositie.

Opvallend is de opeenvolging van rijmende of gelijkluidende woorden, het afwisselende ritme en het gebruik van enjambement, waardoor, omdat de dichter pas [illegible] maal aan het eind van het lange gedicht ons konfronteert met de hoofdzin, er een 'crescendo' ontstaat. Het gedicht is als volgt:

[illegible] tin baranca Te na [illegible] bista tira Cu terco, [illegible], Nan ta bira Cara mira [illegible] desprecio, Olanan core, [illegible] Na [illegible] pia Den eterno

[illegible] Cu ta buta [illegible] dusji I ta [illegible] Solo sigui kima Riba brasa [illegible] cu mi ta stima,

[illegible] cu tur palu Ta keha, [illegible] Pa bientu salu I [illegible] Tur ta sclama Awa- [illegible] Trupial ta lanta Trahado- [illegible] su melodioso canto,

[illegible] Solo ta [illegible] hari Con cu buricu Nos [illegible] Pa nos traha Cu tur [illegible] cu je ciegu,

[illegible] A sinja mi [illegible] Cu su frenta Cu a [illegible] Mi di besca Bida hon- [illegible] trabou [illegible] I [illegible] Riba un isla bau di [illegible]

[illegible] cu historia A forma [illegible] Armonia, [illegible] Den [illegible] I [illegible] Di cielu a baha [illegible] bida, EL TA MI PAT- [illegible] ORSOU !

[illegible] welluidendheid en de [illegible] ritme [illegible] Kroon [illegible] Wilhelmus [illegible]

spel van ritme en rijm bij Lauffer deden mij in 1968 (toen ik voor het eerst over Lauffer schreef) het volgende stellen: Ik zou het (gedicht) haast willen vergelijken met een kapstok, waaraan de dichter zijn zorgvuldig gekozen woorden heeft opgehangen. Het doet me enigszins denken aan de Zuidamerikaanse dichter Rubén Darío, die soms met bepaalde woorden een zeer muzikaal effect weet te bereiken (*Watapana*).

Rubén Darío werd bekend als de grondlegger van het 'Modernismo', een poëtische beweging die te vergelijken is met 'De Tachtigers'. 'Corsou' van Lauffer doet - wat het ritme en klankrijkdom betreft- denken aan gedichten zoals 'Marcha triunfal' en 'Sonatina' van Darío.

KUMBU

De gedichten uit *Patria* vormen weliswaar een vernieuwing van de vorm in de Papiamentstalige poëzie, maar het zou toch nog tien jaren duren vóórdat we de

Haat tegen hypocresie veel voorkomend thema

min of meer 'populaire' gedichten konden verwachten. Ik bedoel hiermee een viertal gedichten met een folkloristisch karakter uit Kumbu (Kumbu = dwaallichtje, dat langs het water wordt waargenomen). Deze bundel bestaat uit 28 gedichten (*Patria* telde 50 gedichten). Hiervan zijn, op de keper beschouwd, slechts twee 'folkloristisch' te noemen. Het zijn 'Balia bari' en 'Tumba'. Twee anderen zijn gewijd aan het zwarte ras: 'Karta na mi negra' en 'Keho di katibu'. Het eerste is een liefdesgedicht en het tweede is een evocatie van de mensonwaardige slavernij. In het besef dat de tambú tot de typische Curacaose kultuur behoort, schildert Lauffer de tambú-zanger op zeer plastische wijze in 'Balia bari'. Het ritme en het geroffel van de tambú worden op treffende wijze nagebootst. 'Karta na mi negra' is een liefdesgedicht, dat verder geen sociale implikaties heeft. 'Keho di katibu' is een loutere oproeping van het verleden en impliceert dus geen betrokkenheid met de sociale realiteit van het moment waarop het gedicht is verschenen. Men kan bij Lauffer dus eigenlijk niet spreken van 'sociale preoccupatie'. Hij kwam wel op voor de Curacaose kultuur.

GEEN VERTROUWEN

Door zijn droefgeestige instelling en zijn melancholie had hij geen vertrouwen in de mens in zijn directe omgeving. Bij verschillende gelegenheden heeft hij zich gekant tegen de mensheid die hem alleen gekrenkt heeft. Ongeveer twintig jaar moet hij geweest zijn, toen hij zijn afkeer uitte tegen de wereld, die hij 'huichelachtig' noemde ('Mi ta cansá'). Later beweerde hij dat het leven alleen maar uit leed en smart bestaat ('Mi konteste'). Nog later zou hij zijn toorn uitschreeuwen tegen diezelfde wereld, [illegible]

van 'e desgrasiadunan' spreekt ('Kantika marga'). Nóg een jaar later voelt hij zich nog altijd als op de vlucht voor die mensen en zegt hij: 'Omdat de ervaring mij geleerd heeft/de mens te ontwijken/zoek ik mijn toevlucht/ver van de wereld/diep in het bos/dichtbij de dieren/dichter bij God. ('No fada si mi sigui ripiti')
In één van zijn laatste bundels, *Lagrima i sonrisa* (1973), is er een gedicht (gedateerd 30/6/68) waarin hij het nog steeds heeft over die 'Mundu desgrasiadu,/hende bibu sin konsenshi....' In één van de acht gedichten, die twee jaar vóór zijn dood in *Kristof* gepubliceerd werden, maakt hij weer een zinspeling op de huichelachtigheid, die hij zijn leven lang gehekeld heeft.

In 'Mi Tera' (*Kumbu*) trekt Lauffer fel van leer tegen een bepaalde groep, die hij als 'sinberguensa' (=schaamtelozen) kwalificeert. Ik laat het gedicht hier in een vrije vertaling volgen

Dit stukje grond Dat God uit willekeur Uit zee deed opdoemen, Is van mij.

Mijn wortels voeden zich aan haar boezem, En teren op het bloed en op de zon Die haar ontwikkelingsganggewaarmerkt hebben.

Ik ben door het verdriet [illegible] En gelouterd door de [illegible] golf van haat Gestookt [illegible] stelletje onverlaten.
Als ik daarom mijn stem nu verhef Om uit te schreeuwen 'Ik ben beroofd!' Dan is het omdat dit stukje grond Van mij is.

NODIG

De verheffing van Lauffer's stem was nodig, omdat hij het er niet mee eens was dat het schrijven van poëzie in het papiamentu 'een bedrijf van de onnut' was (zie *De Stoep*, Nov. 1944). Veelbetekenend is ook de aanval, die René de Rooy (de tweede boezemvriend van Lauffer) op het tijdschrift *De Stoep* deed. Hij keurde de 'experimentele kunst' van Europa af, die *De Stoep* in die tijd propageerde en stelde dat dat óók een reden was geweest om het tijdschrift *Simadan* op te richten (met Lauffer in de redaktie!). Dat wil dus zeggen, dat *Simadan* opgericht werd om de eigen kultuur van Curacao te propageren. In dat licht moeten we de genoemde gedichten uit *Kumbu* zien. Er is nog een gedicht uit deze bundel, waaruit de 'stellingname' van Lauffer blijkt. Het is 'Corsou di nos', waar de bundel mee begint. Daar zegt hij:

For di [illegible] di nos Kurason [illegible] Corsou. Nos ta [illegible] grandesa Pa nos Patria [illegible]

Sintimentu di nos ta skondí Pa esnan ku no por komprendé Pero nos ku [illegible] di tera, Nos ta biba ku nos ideal.

No tin forsa pa kibra un alma, Cu ta lanta fór di silensio. [illegible] nos, ba dia ta kontá

Pa surgi den nasjonnan Komo strea di nos porvenir.

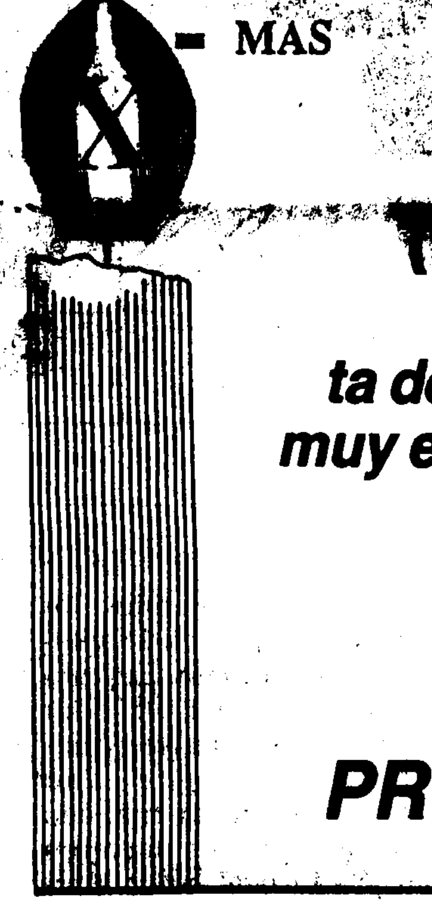
In de tweede strofe zegt de dichter: 'Ons gevoelsleven is verborgen voor hen, die ons niet kunnen begrijpen, maar wij, landskinderen, wij weten waarvoor wij leven...' Hoewel een beetje vaag, stelt Lauffer hier toch twee verschillende polen tegenover elkaar: de wereld van de 'yiu di tera' en die van hen 'die ons niet kunnen begrijpen'. En omdat hij zijn volk wel kent (in 'Mi tera' zei hij immers: 'Mijn wortels voeden zich aan haar boezem'), inspireren hem de tambú, de tumba en het verleden van zijn volk.
Kortom, Lauffer verdedigt hier de *kultuur* van zijn eiland en verzet zich tegen de beinvloeding van elke vreemde kultuur. Wij hebben aan het begin gezien, dat Debrot een zekere 'sociale preoccupatie' bij Lauffer meende te bespeuren. Wat Debrot waarschijnlijk bedoelde was: de betrokkenheid van Lauffer met de eigen kultuur van Curacao. Lauffer heeft zich namelijk niet erg bezig gehouden met de *sociale* aspekten van zijn eiland. Wij hebben ook bij het begin gezien dat de dichter een bepaalde poëtica had. Tot die poëtica behoorde niet een thema als 'de mens en zijn sociale of economische problemen'. Dat is noch in *Patria* noch in *Kumbu* te bespeuren. Ook in zijn latere werken komt dat thema niet voor.

VERLEDEN

Lauffer bleef het later voornamelijk hebben over het verleden, haat tegen de 'onverlaten', de schoonheid van de zwarte vrouw, de waarde van het Papiamentu en het [illegible] van een Opperwezen. Tussen *Patria* en *Kantika pa bjentu* (1963) zijn er zestien jaren verlopen. De thema's zijn in grote trekken dezelfde gebleven. Nog altijd zocht Lauffer - in de gedichten uit *Kantika pa bjentu* - zijn heil in de Natuur, ver weg van de mensen, die hem kennelijk niets goeds te bieden hebben. Evenals vroeger gaat hij weer terug naar het verleden en betreurt het dat er zoveel mensen en dingen verdwenen zijn.
In *Lagrima i sonrisá* was het de ene keer de sensualiteit van de negerin (en niet de sociale of economische aspekten), de andere keer was het zijn eigen toorn en woede tegen de wereld die hem -volgens zijn zeggen - vernederd had, toen hij om hulp vroeg. Verder de hevige strijd om het geloof en de wanhoop vanwege een verloren liefde. De ideologische richting die bij Nicolás Guillén (Cuba) zeer geprononceerd naar voren treedt, ontbreekt nu eenmaal bij Lauffer. Lauffer is in zekere zin wel met Luis Palés Matos (Puerto Rico) te vergelijken. Met name wanneer het gaat om de verdediging van de eigen kultuur, inclusief de eigen taal (Puerto Rico heeft ook een 'eigen', populaire taal; deze taal is anders dan het Castiliaans uit Spanje).
Cola Debrot heeft de zaak enigszins scheef voorgesteld toen hij meende dat er zoiets als een 'sociale preoccupatie' bij Lauffer aanwezig was. Pierre Lauffer was wel -en dat zal niemand vandaag kunnen ontkennen - de grote verdediger van de eigen kultuur en de eigen taal (het Papiamentu) van Curacao. En wel in een tijd, waarin de Europese kultuur een dominante positie innam, terwijl de Afrikaanse kultuur door de koloniale overheersing onderhevig was aan onderdrukking en negatie. In die zin kunnen we Pierre Lauffer als de nationale dichter van Curacao beschouwen.

Kerst Krant Editie 1989

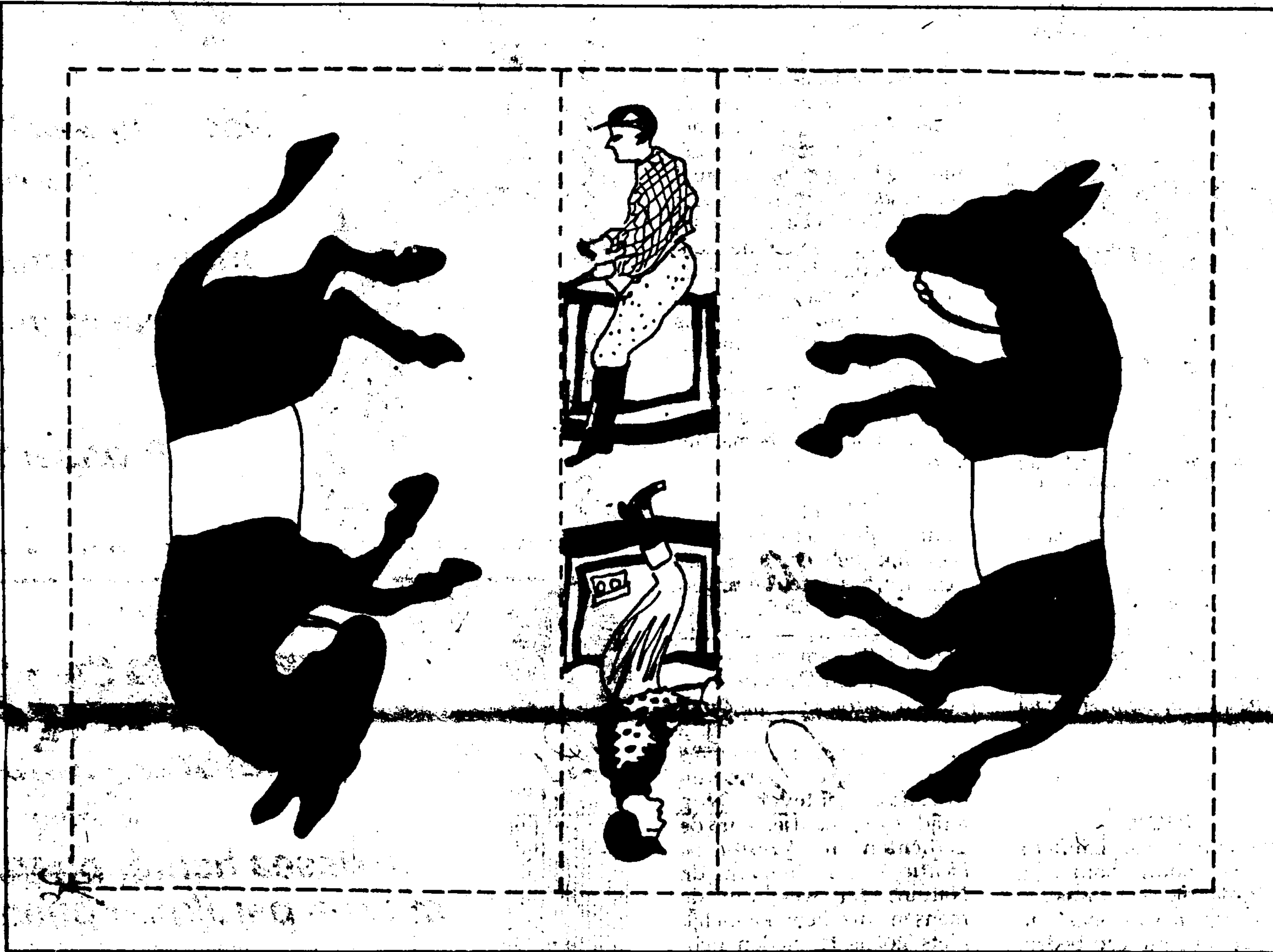
Puzzels die leuk zijn om te lezen; moeilijk om te maken

DE WERELD VAN SAM LOYD

-door Henry Menckeberg-

MET PUZZELS heb ik een liefde - haat verhouding. Liefde, want ik lees graag over hoe ze worden opgelost, over waar het in zat, de slimme verdraaiing, het onverwachte woord, de ingenieus verborgen betekenis. Haat, omdat ik er zonder hulp zelden uit kom: te weinig geduld. Na een half uur is het genoeg geweest. Dan is de neiging om te spieken niet meer te onderdrukken. Dat kon niet met de puzzels in de rubriek, die Martin Gardner 25 jaren lang, sinds 1957, schreef voor het maandblad Scientific American. Hij is er mee gestopt, net toen ik geld genoeg had om me op het blad te abonneren: om zijn puzzels te lezen - ze niet op te kunnen lossen O.K., maar toch: ze te lezen. Merkwaardig eigenlijk.

Martin Gardner moet nu 75 jaren oud zijn. Hij heeft een zeer grote belangstelling voor de kunst van het goochelen, maar is eigenlijk filosoof. Over de relativiteitstheorie van Einstein heeft hij een voor de leek zeer lezenswaardig boek geschreven. Een ander werk van hem, dat in 1957 bij Putnam verscheen en later, in 1957 gereviseerd bij Dover Publications, gaat over pseudowetenschappers. Daar blijken veel meer van te zijn dan je zou verwachten. Gardner heeft vaak geschreven over Sam Loyd, die hij de Koning der puzzelaars noemt: een tweedelig boek over Loyds mathematische puzzels en een hoofdstuk in twee andere boeken: in 'Mathematical Puzzles and Diversions' een Pelican boek en in 'Mathematics, magic and mystery' uitgegeven bij Dover. [illegible] stukken dienen als basis voor dit artikel.

SAM LOYD

Sam Loyd leefde van 1841 tot 1911, en in die tijd produceerde hij een ongelooflijk aantal van de meest uiteenlopende puzzels. Het begon met schaakpuzzels. Als veertienjarige verkocht hij zijn eerste schaakpuzzel aan een New Yorkse krant. Daarna bleef hij ze zeer regelmatig produceren en op 16-jarige leeftijd werd hij puzzelredacteur van het blad Chess Monthly. Niet lang daarna redigeerde hij bijdragen voor verschillende kranten en publiceerde zelf onder een aantal pseudoniemen. Zijn meest bekende schaakprobleem, bedacht hij toen hij achttien was, demonstreert zijn gewoonte om de problemen met prachtige anecdoten in te kleden. Het verhaal gaat (zo beweert Loyd), dat koning Charles XII van Zweden belegerd werd door Turken. De koning bracht tijdens de belegering zijn tijd vaak door met schaken met een van zijn ministers. Op een dag stond de stelling (zie figuur) op het bord. De koning speelde met wit. Hij bekeek de stelling en zei: 'Schaakmat, in drie zetten.' Maar nauwelijks was hij uitgesproken of een kogel, een vijandelijke kogel, versplinterde zijn paard. Onaangedaan bestudeerde de koning de stelling wederom, glimlachte en zei: 'Ach, het paard had ik eigenlijk niet nodig. Het is nog steeds schaakmat in vier zetten.' En opnieuw, hij had de woorden nog niet geuit, of door een andere kogel, weer vijandelijk, vloog een van zijn pionnen aan stukken. De koning bleef er ijskoud onder. Hij fronste zijn wenkbrauwen, diep in gedachten en verklaarde na enige ogenblikken, doodkalm: nog steeds schaakmat, nu in vijf zetten. Een Duitse schaker ontdekte jaren later dat het toppunt van het verhaal hoger is: schaakmat in zes zetten, [illegible] de toren had vernietigd en niet het paard.

Loyd heeft een groot aantal commercieel succesvolle puzzels ontworpen. De eerste daarvan was de puzzel van de springende, ja, ezeltjes. Deze puzzel is in een van de figuren op dit blad te zien. De tekeningetjes moeten langs de stippellijn worden uitgeknipt. Daarna moet worden geschoven met de drie rechthoekjes, tot de twee ruiters de ezeltjes berijden. Ze verplaatsen zich dan wel in een zeer gestrekte draf. De grote P.T.Barnum, de circusmagnaat - het circus, dat hij groot maakte, bestaat nog steeds - kocht miljoenen exemplaren van de puzzel. Hij verspreidde ze als 'P.T.Barnum's Trick Donkeys'. Er wordt beweerd, dat de puzzel de jonge Sam Loyd in enkele weken $10.000,= opbracht; dat zou in dollars van nu ruim het tien-voudige zijn. Hoe groot de bewondering van Gardner voor Loyd is, blijkt uit het feit dat hij geen commentaar levert bij een foto van een zeventiende eeuws Perzisch ontwerp. Daarop zijn twee paarden te zien, die bokken of in gestrekte draf galopperen, afhankelijk van hoe de figuren door onze hersenen verwerkt worden tot een logisch beeld.

DE 14-15 PUZZEL

Een meer bekende puzzel van Loyd is de 14-15 puzzel. In een rechthoekig raampje kunnen 15 vierkantjes los bewegen. Er passen 16 vierkantjes in het raam. Ze kunnen er echter niet uit, door wat in de wereld van timmerlieden 'tongue and groove' heet (maar met een beetje wringen en forceren kom je een heel eind). Aan de ene kant hebben de stukjes een uitstekend lipje ('tongue') en aan de andere zijde hebben ze een gleuf ('groove'). Het lipje van het ene vierkantje past in de gleuf van het andere vierkantje. Het is de bedoeling om de cijfers op de vierkantjes in de juiste volgorde te plaatsen, door de vierkantjes in het raam te verschuiven. In de uitgangspositie zijn het cijfer 14 en 15 verwisseld. Ik herinner mij nog mijn zeer gefrustreerd geschuif uit mijn kinderjaren. Het lukte steeds nog maar net niet. Tot iemand (ik weet ECHT niet wie dat was) de stukjes uit het raampje sloopte en ze er weer in wrong. Daarna was het makkelijk. Dat klopt, zegt Martin Gardner. De puzzel is niet oplosbaar, als de stukjes in het raam worden geplaatst zoals in de afbeelding staat aangegeven. Er zijn meer dan 20 miljard manieren mogelijk om de cijfers in het raampje te plaatsen. Daarvan kan de helft worden bereikt vanuit de aangegeven uitgangspositie. De andere helft van de mogelijke volgorden kan niet worden bereikt. De volgorde ...13..14..15 behoort niet tot de juiste helft. De wiskundige achtergrond van deze puzzel intrigeerde velen en er verscheen een reeks verhandelingen over Loyds bedenksel in geleerde tijdschriften. Loyd loofde $1.000,= uit - in dollars van nu: $10.000,= - voor degene, die de oplossing kon vinden. Duizende mensen bezweerden dat zij die gevonden hadden, maar niemand kon zich de stappen met de voldoende nauwkeurigheid herinneren om de prijs te claimen. Natuurlijk wist Loyd dat zijn geld veilig was.

LEIDSTER-DILEMMA

Het volgende probleempje is oorspronkelijk van de meester. Het is hier alleen maar aangepast, om het in de juiste sfeer te brengen. Hij verstond de kunst om een eenvoudig probleempje te dramatiseren en tot een uitdaging te maken. Om de oplossing van het volgende probleem te vinden is niet meer nodig dan het vermogen om helder te denken en niet breuken te kunnen werken. Het vraagstuk luidt als volgt. Een lokale service club wil een kerstdiner organiseren in een bepaald kindertehuis. De kinderen uit dat tehuis staan echter bekend om hun buitengewoon grote ondeugendheid. Ze doen er alles aan om hun leidsters het leven zuur te maken. En ze hoeven maar een glimp van een leidster op te vangen, om tot actie over te gaan. Alleen als er voldoende leidsters zijn, is de mini meute van het kindertehuis in bedwang te houden. Eén leidster is één of twee kleutertjes duidelijk de baas. Als het te gortig wordt, worden de kleintjes in hun boxje weggeborgen en zijn verder gehoorzaam, eten netjes hun bordje leeg en gooien elkaar niet een lepel pap in het rechteroog. Ze krijsen zo nu en dan wel als speenvarkentjes, maar daar blijft het bij. Zijn er drie kleuters en is er één leidster, dan is niemand de baas. De leidster holt van de ene naar de andere kleuter en kan steeds nog maar net voorkomen dat hier een duveltje het kinderhuis in brand steekt of daar een ander de poten onder de tafel vandaan sloopt om er een tent mee op te zetten in de tuin. Een andere heeft net de poes van het tehuis in de w.c.pot gestopt en maakt aanstalten om voor de derde keer door te spoelen. De kleutertjes zijn zo snel en ze kunnen dermate harmonieus samenwerken, dat vier van deze duiveltjes één leidster in pre-

Kerst Krant Editie 1989

... drie minuten uitschakelen, dat wil zeggen opsluiten in de kast of vastbinden op een stoel. Zijn er méér kleutertjes, dan gaat het evenredig veel sneller: dus zijn ze met z'n vijfen, dan sluiten ze de leidsters in twee minuten en ... seconden in de bezemkast. Zijn ze met zes dan ... minuten, en ... De kleutertjes opereren steeds in groepjes van drie of meer dan ... een groep blijft bij z'n slachtoffer tot ze die volledig hebben overmeesterd. ... dus niet aannemen dat twaalf van die ... duiveltjes vier ... in bedwang houden terwijl de dertiende, zo ... zijn armpjes en beentjes dragen kunnen, van ... naar de andere groep ... om de leidsters uit te ... Nu het probleem. ... de dag van het kerstdiner van de serviceclub maar ... leidsters vinden. En ... de vingers gekruist ... komen de trotse ouders dertien kleintjes afleveren voor een gezellige dag. ... is: voor wie wordt ... gezellige dag en ... tijd is dat ...? (Oplossing de volgende keer).

... Loyd uit een zakenfamilie kwam blijkt wel uit het ... van deze in 1896 gepatenteerde puzzels is de beroemd geworden 'Get off the Earth' paradox. Hiervan zijn naar verluidt meer dan 10 miljoen exemplaren verkocht. In 1897 heeft de Republikeinse Partij een variant gebruikt als promotie-materiaal van hun kandidaat McKinley. De puzzel bestaat uit twee delen. Eén is een rond stuk karton dat draaibaar bevestigd is op een ander stuk karton. In de oorspronkelijke versie, getekend door Loyd zelf, zien we dertien Chinese zwaardvechters in verschillende poses - of, zo u wil, één zwaardvechter in dertien poses. Ze zijn gedeeltelijk op het ronde stuk en gedeeltelijk op het achterste stuk karton getekend. Wordt het ronde stuk in een positie geplaatst, aangeduid met NE, dan zijn er dertien zwaardvechters. Verdraaien we het stuk ongeveer 30 graden, dan tellen we er twaalf. Waar is de ene zwaardvechter gebleven? Ik heb een variatie op deze puzzel voor u gemaakt, natuurlijk weer aangepast aan de tijd van het jaar. Op twee van de figuren, bij dit artikel, ziet u de puzzel. Let op de stand van de kerstboom in het midden. U ziet een aantal kerstmannen en jokers. Hoeveel zijn gezichten er? Wie is ... weg, een kerstman of een joker? U kunt de puzzel eventueel kopiëren en uitknippen. Het middelpunt van de cirkel is het puntje in de figuur bij de letter M. De cirkel is even groot als een Amstel bierviltje. Proost op het Nieuwe Jaar.

Hoeveel gezichten zijn er in de tekening ?

... gezichten zijn er ... tekening ?

... voor de ... sels ... aanvroeg ...

Kerst Krant Editie 1989

Rijk aan monumenten; arm aan standbeelden

-door Nel Casimiri-

Als je spreekt over monumenten van Curacao denkt iedereen meteen aan landhuizen en oude forten. Prof. dr. M.D. Ozinga beschreef ze in zijn boek:'De monumenten van Curacao in woord en beeld'. Het woord monument heeft echter naast de betekenis van overblijfsel van vroegere cultuur, kunst, nijverheid of wetenschap, ook de betekenis (zelfs als eerste volgens Van Dale) van gedenkteken, dus iets dat blijft bestaan, dat de herinnering aan iets of iemand doet voortleven.

Curacao is rijk aan monumenten in de betekenis van overblijfselen aan oud cultuurgoed en daar zijn we met recht trots op al baart ons het voortbestaan van die monumenten vaak zorgen. Aan monumenten in de vorm van standbeelden is Curacao aanzienlijk armer.

Koningin Wilhelmina

Lopend door het centrum van Caracas, de dichtstbijzijnde grote stad, kom je het ene monumentale beeld na het andere tegen, het een nog groter, soms ook pompeuzer, dan het andere. De binnenstad van Caracas is een groot beeldenpark waarbij vooral de omvang van de moderne gestyleerde kunstwerken opvalt. Daar moest plaats, ruimte voor gemaakt worden!

Rijdend over Curacao kom je ook af en toe een standbeeld tegen. Als je erop gaat letten, zijn het er meer dan je in eerste instantie verwachtte. Het zijn echter bijna nergens grote kunstwerken en in hoeverre zijn wij bereid ze een belangrijke plaats in onze omgeving te geven?

Vrijheidsbeeld voor Tula en Karpata

'Lange' tijd stond het autonomiemonument centraal op Salinja. Door de rotonde kon het aan niemands aandacht ontsnappen. Nu de weg verlegd is, is ook het monument opzij geschoven. Het ligt er verwaarloosd bij, ontsnapt aan de aandacht. Even stond het in de belangstelling toen de vraag gesteld werd: 'Moet nu de vogel van Aruba weg?', maar daarna vergat men het hele monument weer.

Een ander groot monument is het gedenkteken voor de gevallen uit de Tweede Wereldoorlog aan het Waaigat. Het staat midden in Punda en een keer per jaar staat het in alle kranten afgedrukt als daar de kranslegging plaatsvindt ter herdenking.

Het derde grote beeld is het Mariabeeld op Berg Ararat. Deze drie beelden stammen alle uit de vijftiger jaren, het begin van de autonomie, het begin van de eigen opzet.In later jaren werden standbeelden sporadischer en moeilijker te vinden. Minder monumentaal ook. Ik denk daarbij aan het monument van de vrijheid voor Tula en Karpata bij het Rif of aan het vredesmonument aan de Snipweg. Ook het monument voor de gestorvenen bij de brug valt niet op als je met de auto over de weg raast.

HELDEN

Een land of stad eert zijn grote mensen ook met standbeelden. Waar staan de helden van Curacao? Het verhaal van Tula en Karpata is pas weer op de zuil geschilderd maar zal door wind en weer weer vlug verdwenen zijn. Dankbare objecten voor standbeelden blijven Simon Bolivar, Pedro Luis Brion en Manuel Piar, zoals we in de landen om ons heen kunnen zien. Weet u waar op het Brionplein het beeld staat van Brion? Hij heeft een verrekijker in zijn hand. Het meer dan levensgrote beeld waar Brion zit met het enorm anker in zijn hand is verplaatst naar de tuin van het museum (critici vonden het beeld te 'dromerig' voor een stoere held). In dezelfde tuin is ook de buste te vinden van Brion vervaardigd door John de Pool. Ze worden wel bewaard, net als het beeld van Willem de Zwijger, maar zijn verdwenen uit het leven van alledag. Ook het beeld van Peter Stuyvesant is uit de binnenstad weg.

Pedro Luis Brion (door G.de Saint Denis)

Er staan in de stad twee standbeelden van Piar, een manshoog en een buste. Toen ik foto's daarvan aan diverse bekenden liet zien, zei iedereen: 'O,ja'. Maar wie van de drie (Bolivar, Piar of Brion) het nu was, wist bijna niemand. En ook de plaats in de stad, maar een enkeling wist het. De meesten wisten wel dat ze die beelden 'weleens' 'ergens' gezien hadden.

Datzelfde gebeurde met het standbeeld van koningin Wilhelmina. Iedere zaterdagavond verzamelen zich op het Wilhelminaplein honderde jongelui. Van de twintig die ik de foto van het beeld liet zien, wisten er tien waar het beeld stond en wie het voorstelde. De rest van de antwoorden varieerde van 'Brionplein', via 'naast een kerk', tot 'nooit gezien'.

De enige Curacaose 'held' die iedereen kent, staat op het Gomezplein.

Monument voor de gevallenen uit de Tweede Wereldoorlog (door F.Carasso)

GEEN BELANGSTELLING

Het idee standbeeld of monument leeft niet erg op Curacao, noch bij de overheid, noch bij de bevolking. Het is een voortdurende klacht van bijvoorbeeld een beeldhouwster als Hortence Brouwn, die om de aandacht op haar werk maar vooral op beeldhouwwerk in het algemeen te richten, zelfs het beeld van een lezend kind wegschonk aan de nieuwe bibliotheek op Scharloo.

Ook Violet Eustatia maakte zich zorgen. Zij stichtte in 1983 de 'Fundashon pa promove portretamentu di Antiyanonan di Renombre'. Portretten en bustes zijn niet groot en vallen meestal niet zo op , zelfs niet al zijn ze meer dan levensgroot, maar het is een begin, een begin van meer vertrouwd raken met het verschijnsel kunst in de dagelijkse omgeving. Een vertrouwdheid die echter wel moet inhouden dat we die kunst ook zien en waarderen, groot als geweldig monument, of klein in een boom voor het paleis van de gouverneur, zoals Mac Alberto ze maakt..

KerstKrant 1989

Kerst Krant Editie 1989

SEDREKO-directeur Lipo Elhage:

"Sport en politiek gaan heel nauw samen"

LIPO ELHAGE
...werker in het veld...

- DOOR IZAAN MOENIR-ALAM -

SEDREKO STAAT VOOR 'Servisio di Deporte i Rekreo Korsow', een overheidsinstantie die in het leven is geroepen om het sportgebeuren op het eiland te reguleren. Lange tijd was directeur Hubert Jansen hart en ziel van deze instelling. Begin dit jaar werd het roer overgenomen door Philip 'Lipo' Saad Elhage, ex-leraar lichamelijke opvoeding en ex-manager van de Antilliaanse baseball-selectie. In een gesprek met de Amigoe vertelt hij wat Sedereko voor de Curaçaose sportbeoefenaar kan doen, en hoe de verschillende sportbonden met raad en daad bijgestaan kunnen worden. Op de valreep van de jaarwisseling en de jaarlijkse uitreiking van de sportprijzen is dat wellicht wel verhelderend. Elhage weidt verder uit over de plannen van Sedreko op lange en korte termijn.

Lipo Elhage is een Curaçaoënaar van Libanese afkomst. 'Mijn voorouders kwamen per schip hier naar toe. Dat was zo'n zestig á zeventig jaar terug. Veel Libanezen verlieten toen hun vaderland om in Amerika hun heil te zoeken. Enkelen bleven op Curaçao omdat de perspectieven hier ook gunstig waren. Lipo zelf is Curaçaoënaar in hart en nieren.

Hij volgde het lager onderwijs aan het Pire College en het Ignatius College. Daarna ging hij naar de Hendrikschool waar hij de Mulo deed. Vervolgens maakte hij de Havo af op het Peter Stuyvesant College. Al sinds zijn jongensjaren was hij een sportliefhebber. Met name de baseball-sport was zijn lievelingsbezigheid. Het was dan ook niet verwonderlijk dat hij zich na zijn middelbare schoolperiode ging specialiseren in het onderwijzen van lichamelijke opvoeding. Daarvoor ging hij in '71 naar Massachussets (VS) waar hij aan Springfield College in '77 zijn masters degree in Physical Education haalde. Tot en met het '85 was Elhage als gymnastiekleraar verbonden aan ondermeer het PSC, zijn vroegere school. In 1986 werd hij hoofd van de afdeling Sport en Rekreatie bij Sedreko. Toen oud-directeur Hubert Jansen met pensioen ging en de vacature voor directeur vrij kwam, solliciteerde Elhage en op basis van zijn kennis met de gang van zaken op Sedreko werd hij benoemd als de nieuwe chef.

VELDWERKER

"Wat het verschil is tussen Hubert en ik ? Hubert was meer een man van een perfecte administratie. Ik ben meer een veldwerker. Ik heb van de ervaringen en opzet van Jansen veel profijt gehad. Hij heeft als het ware de weg voor mij geopend om mij toe te leggen op 'fieldwork'. Hubert heeft volgens mij onder veel moeilijkere omstandigheden moeten werken. Ik heb bovendien het voordeel dat de huidige gedeputeerde voor Sportzaken (George Hueck) zelf dicht bij de sportbeoefening staat en dat praat voor mij wat gemakkelijker."

Het primaire doel van Sedreko is om obstakels uit de weg te ruimen die de sportontwikkeling in de weg staan. Elhage: "Daarnaast stimuleren wij zoveel mogelijk privé sport instanties om zoveel mogelijk mensen te laten deelnemen aan sportactiviteiten. Daarmee bedoel ik zowel sport in het algemeen als de topsport."

"We proberen dit te bereiken door situaties te creëren waarbij steeds meer mensen kunnen participeren aan sport. Een van de belangrijkste aspecten daarbij is het aantal sportaccomodaties. Momenteel zijn er op ons eiland zo'n hondertal accomodaties die vrij frequent gebruikt worden voor sport. Bovendien is het volgens ons zinvol om de mensen die de verschillende sportprojecten leiden, door bijscholing op een hoger niveau te brengen.'

Met deze projecten doelt Elhage op de 'Deporte den Bario' of te wel Sport in de wijken. Deze vorm van activiteiten is in leven geroepen om de minder draagkrachtige bevolking in de gelegenheid te stellen kennis te maken met diverse takken van sport. Daarbij wordt onder leiding van één of meerder sportleiders instructie gegeven aan jongeren in de verschillende wijken op ons eiland.

Dit project (Deporte den Bario) heeft twee hele positieve kanten. Van de ene kant krijgt de jeugd, die normaal gesproken niet de middelen bezit om zich bij een vereniging aan te sluiten, de kans om met een tak van sport kennis te maken. De verschillende sporten waar het om gaat zijn o.m.: voetbal, baseball, tennis, basketbal en volleybal. Aan de andere kant kunnen die sportlieden in onze gemeenschap, die om verschillende redenen werkeloos zijn, worden ingezet om hun kennis en kunde over te dragen aan de jeugd op basis van vergoeding.

Het Sport in de wijk- project is succesvol gebleken. Het begon met voetbal en baseball en werd later uitgebreid.

De laatste tak van sport die werd toegevoegd aan dit project is T-ball. Een vorm van honkbal waarbij de bal niet geworpen wordt doch op een staaf wordt gezet waarvan het afgeslagen dient te worden. Deze tak van sport is speciaal voor de hele jonge deelnemers en is als het ware een aanloop naar de bekendere sporten baseball en softball. Toen Sedreko pas begon met het project van Sport in de Wijk was de aanloop niet zo groot. Nu is het een drukte van jewelste in bijna alle wijken als er weer een 'training' is. Er worden ook regelmatig toernooien georganiseerd vanwege het wedstrijd element dat inherent is aan de meeste sporten.

Tot hoever gaat deze vorm van begeleiding echter door? 'In principe is hetgeen er tijdens het project gebeurt slechts bedoeld als kennismaking met de sport. Wij proberen de jongens en meisjes te stimuleren om zich aan te sluiten bij verenigingen die de tak van sport bedrijven waarvoor zij gekozen hebben. Vaak kan er voor de contributies een regeling worden getroffen. In clubben/of verenigingverband kunnen deze sporters zich verder ontwikkelen. Maar op dat niveau zijn ze niet meer onder de verantwoordelijkheid van onze sportleiders. Zij blijven uiteraard welkom bij onze sportinstructies.'

SPORTBONDEN

Indirect krijgt deze doorstromende jeugd wel hulp van ons, omdat Sedreko de verschillende sportbonden financieel steunt. Voor bijna alle takken van sport is er wel een bond op Curaçao. Deze bonden kunnen, mits ze een verantwoord beleid voeren, aankloppen bij Sedreko. Op grond van de resultaten en de continuïteit beslissen wij hier op welke wijze en met hoeveel de betreffende bond gesteund wordt.

Daarmee bedoel ik niet dat, als er een keertje onenigheid is in het bestuur van een bond, wij onmiddellijk onze hulp intrekken. In de meeste dynamische organisaties hoeft met het niet altijd met elkaar eens te zijn. Discussies en problemen komen op alle niveaus voor. Waar het ons om gaat is dat de sporter niet de dupe van eventuele meningsverschillen of nalatigheden wordt. Als de competitie van bond x goed draait, de selectei-training regelmatig en goed bezocht worden, dan voldoet deze bond aan de minimale eisen om voor onze bijstand in aanmerking te komen.

Vaak ziet men echter dat onenigheid op bestuurlijk niveau onmiddellijk zijn weerslag heeft op het beoefenen van de sport zelf. Dat komt volgens mij door het koppige karakter dat de Curaçaoënaars eigen is. Vaak worden kleine probleempjes opgeblazen tot prestigekwesties, met het gevolg dat de problemen persoonlijk worden met alle gevolgen van dien. Als wij nu eens inzagen dat wij daarmee alleen maar onze eigen vooruitgang de das om doen, dan zijn we al een heel eind in de goede richting. Nogmaals, discussies en meningsverschillen zullen er altijd zijn maar men moet inzien dat het belang van de sport en de sportbeoefenaar voorop staat.

De verhouding tussen Sedreko en de meeste sportbonden is volgens mij goed te noemen. Helaas kunnen wij bij interne problemen in een bond niet ingrijpen. Wij kunnen slechts bemiddelen. Logischerwijs zullen wij een bond waar de gang van zaken niet naar onze voldoening geregeld is niet steunen. Het is geld van de bevolking en die heeft er geen baat bij als wij 'problemen sponsoren'. Vaak kunnen wij de sportfederaties een heel eind in de goede richting helpen en het is niet ongewoon dat wij in samenwerking met hen evenementen organiseren. Zij hebben de kennis van de te beoefenen sport en wij hebben de middelen om die te laten beoefenen. Wij kunnen de bonden bijvoorbeeld helpen met het aantrekken van een buitenlandse instructeur, die de lokale instructeurs weer een niveau verder kan brengen. Want het blijft ons streven om zoveel mogelijk de lokale mensen erbij te betrekken.

Een verhaal apart zijn de accomodaties. Sommige mensen vinden dat er meer accomodaties moeten komen. Ik denk dat wij de bestaande accomodaties moeten uitbreiden en beter gebruiken. Daarmee bedoel ik dat plaatsen waar bijvoorbeeld nog geen lichtinstallatie is hiervan te voorzien. Daardoor wordt zo'n sportaccomodatie veel rendabeler. De gemiddelde onverlichte sportaccomodatie kan per dag hooguit twee uurtjes gebruikt worden. Rond half zes kunnen de eerste trainingen beginnen en bij zevenen is het al donker. Als deze plaatsen nu verlicht worden, kunnen er meer trainingsuren gemaakt worden op een en dezelfde plaats.

Daarom ben ik er ook trots op dat wij dit jaar hebben bereikt dat een groot gedeelte van de lichtrekeningen van de sportbonden door de overheid gesubsidieerd worden. Dit zogeheten 'Lichtplan' komt zowat alle bonden ten goede. Die bonden die om technische reden geen gebruik kunnen maken van dit plan (bijvoorbeeld: windsurfen, atletiek), proberen wij op andere wijze te helpen. Het Lichtplan verlicht letterlijk en figuurlijk heel wat voor de bonden. Ook de zaalhuur kan door ons een heel eind vergoed worden, mits de bond aan de voorwaarden voldoet. In feit is het woord nu aan de verschillende bonden om hun sport zo goed en efficient mogelijk te bevorderen.

Dit jaar was er een paar ton mee gemoeid. Dat zal volgend jaar, nu het plan bij de meeste bonden bekend is, wel wat oplopen, maar ik denk dat de bevolking er profijt van zal hebben en daar gaat het ons om. Curaçao wordt geografisch meestal verdeeld in Banda Riba (oostelijke kant), Willemstad, en Banda Abao (westelijke kant). Willemstad en Banda Riba zijn er qua verhouding populatie en aantal sportaccomodaties goed aan toe. Het probleem van te weinig accomodaties geldt voornamelijk voor Banda Abou. Mischien dat wij daar nog wel wat bij moeten bouwen, maar ik blijf erbij dat we eerst de bestaande accomodaties moeten optimaliseren en onze instructeurs op een hoger plan brengen.'

In hoeverre politiek en sport op ons eiland samenhangen? 'Heel nauw denk ik. Een bekende politicus heeft ooit het volgende gezegd: 'Als je het in de politiek wilt maken op Curaçao, dan moet je je in de sportwereld begeven.' Dat klopt best wel denk ik. Sport is populair en een politicus die zich in de kijker weet te spelen kan snel bekend worden. Nieuw is dat niet, reeds in de klassieke tijden waren politici die brood en spelen promoveerden geliefd. Sedreko is een overheidsinstelling. Politiek hou ik zoveel mogelijk buiten de deur. Daar zijn de doelstellingen van onze instelling niet bij gebaat. Wij zijn wel afhankelijk van de overheid, maar de beslissing over wie, hoe en waarmee wij helpen, is onze verantwoording.' Zelf denkt Elhage nog enkele jaren de direktie te mogen voeren bij Sedreko. 'Als ik maar de kans krijg om iets goeds achter te laten ben ik tevreden.'

Kerst Krant Editie 1989

Een jetcar kan ook langzaam: 180 km per uur!

Coureur Sherry wil als een dame worden behandeld

-door Gimene van der Gen-

IN FEITE is een jetcar, een vliegtuig zonder vleugels. Het door een turbine voortbewogen race-auto, heeft alle onderdelen van een vliegtuig maar is geschikt gemaakt om op de grond te rijden. Sherry Arnwine is één van de vier vrouwen in heel Amerika die zo'n jet-dragster bestuurt. 'Tot twee jaar geleden had ik nog nooit in een race-auto gezeten en was ik nooit naar een racetrack geweest.' In een exclusief interview met de Amigoe, legt de Amerikaanse uit hoe ze in de racewereld terecht kwam, hoe ze geleerd heeft een jetcar te besturen en hoe ze haar vrouwelijkheid en moederschap met haar nieuwe hobby combineert.

In maart is het precies één jaar dat Sherry actief bezig is met haar jet-dragster 'Canned Heat'. Daarvóór heeft ze ongeveer anderhalf jaar gewerkt als mechanische hulp van de jetcars. 'In deze periode heb ik ontzettend veel geleerd over de technische kant van jet-dragsters maar pas toen race-organisator Randy Mulky een sponsor erbij kreeg die geïnteresseerd was in een vrouw als bestuurder, vroeg hij mij: 'Can you do it?'. Daarvoor had ik nog nooit een race auto bestuurd maar ik dacht: 'Why not', aldus Sherry.

KIND

Sherry zit op het terras van het Caribbean hotel (zij verbleef op Curaçao in verband met de recent gehouden Drag Classic 2) en kijkt zorgeloos voor zich uit. De Amerikaanse heeft iets vertederends. Net als een kind die bezig is zichzelf te vinden. Naarmate het interview vordert wordt deze thesis bevestigd. 'Tot voorkort dacht ik dat ik veel dingen niet kon. Totdat ik Mulky, de motor achter Leveland Enterprise, tegenkwam. Hij gaf mij ontzettend veel zelfvertrouwen en ik leerde dat een vrouw alles kan als zij zich maar inzet. Het is net alsof ik herboren ben. Ik wil nu alles uit het leven halen wat er in zit. Daarbij wil ik op de eerste plaats als een dame worden behandeld', zegt een opgewekte Sherry. Zij vindt het prachtig als mannen de deur voor haar openmaken.

De vijfendertig-jaar oude coureur van Canned Heat is gescheiden en heeft drie kinderen. Voordat ze Mulky ontmoette had zij geen interesse voor de race wereld. Maar zij bleek een talent en kon snel met de jet-dragsters omgaan. 'Ik ben van die super auto's gaan houden. In feite is het niet zo dat ik niet bang ben, maar ik vind het prettig in de jetcars', aldus Sherry.

■*De vrouwelijke bestuurder in haar supersnelle race-auto op Koraal Tabak.*

EXPLOSIE

Een jetcar wordt aan de buitenkant gestart met een accu. Het eerste propellerblad gaat dan draaien en veroorzaakt een kettingreactie waardoor de vliegtuig propeller aanslaat. Door een grote explosie wordt de race-auto met een ongelooflijke snelheid in één klap naar voren gestuwd. Door zijn aerodynamisch ontwerp: hoog en breed van achter en smaller aan de voorkant, komt de auto niet van de grond ondanks de enorme snelheid.

'Toch kan het gebeuren dat bij het remmen (met parachute) de voorkant van de jet-dragster naar boven komt. Je moet dan als bestuurder heel kalm blijven, het voertuig komt vanzelf weer op de grond. Om zo'n supersnelle-auto te rijden moet je stalen zenuwen hebben en in staat zijn heel snel te reageren. Ik heb verschillende keren gezien hoe mensen deze auto's kapotrijden alleen maar omdat ze in paniek raken', vertelt Sherry.

Foto: Ken Wong, AMIGOE

■*Sherry staat te pronken naast haar jet-dragster Canned Heat.*

GEFASCINEERD

Zij denkt niet dat iedereen die een snelle luxe-auto kan rijden ook een jetcar kan leren besturen. 'Als buitenstaander raak je gefascineerd door de topsnelheid, maar als je er eenmaal in zit, is het een totaal ander gevoel dan in een normale snelle auto. Bij de eerste ritten zie je weinig of niets van je omgeving. Je ogen moeten nog wennen aan de ongelooflijke snelheid.'

Voor Sherry is het starten van een jet-dragster het moeilijkste van alles. 'Als je dit niet goed doet, dan kan de auto oververhit raken met het risico dat de motor explodeert. Ik heb eerst gedeelten van een baan gereden in de 'engine only' fase - dit betekent zonder de enorme explosie die de vlammen aan de achterkant van de jet-car veroorzaakt. In deze fase gaat de race-auto zeer langzaam, waardoor het gemakkelijk is hem in balans te houden'. Op de vraag hoe langzaam de jet-dragster dan gaat antwoordt Sherry: 'Ach zo'n 180 kilometer per uur.

FACTOREN

In de 'after burn out' fase kan een jetcar boven de 250 kilometer per uur gaan. Een kilometerteller heeft zo'n race auto echter niet. Het hangt van verschillende factoren af hoe snel een jet-dragster op een bepaalde dag rijdt. 'Het weer, de temperatuur, de hoogte van het parcours, alles speelt een rol. Een jetcar kan op dezelfde baan op verschillende dagen totaal andere snelheden bereiken. Kieskeurig is een jetcar echter niet, omdat hij op allerlei soorten banen kan rijden. Enige voorwaarde is dat de race-auto voldoende ruimte heeft om te stoppen,' legt Sherry uit. Zij heeft tussen haakjes haar beste tijd tot nu toe op Curacao gereden.

Zoals er rijbewijzen zijn voor gewone voertuigen heb je ook een rijbewijs nodig om een jetcar te mogen besturen. Amerikanen die zo'n race-auto bezitten kunnen zich laten inschrijven bij de National Hot Rod Association. 'Als je voldoende hebt geoefend dien je een aanvraag in voor een rijvergunning. Vertegenwoordigers van de associatie komen dan kijken hoe je rijdt. Als dit goed is, kom je in aanmerking voor een rijbewijs. Dit is echter niet alles. Naast de proefrit moet een bestuurder ook dezelfde medische keuring als piloten ondergaan. Hiermee wordt bevestigd dat een jetcar als een vliegtuig zonder vleugels wordt beschouwd', zegt Sherry.

Sinds Sherry Mulky heeft ontmoet, is haar leven heel druk geworden. Leveland Organisation reist twee keer in de maand binnen de Verenigde Staten om demonstraties te geven. Meestal neemt Sherry één van haar kinderen mee op reis. 'Met school is dit soms wel een probleem, maar tot nu toe hebben wij het altijd goed kunnen regelen. Mijn kinderen weten alles van de jetcars af en behoren nu ook bij de crew. Ik denk dat ouders hun kinderen in alles wat ze doen moeten betrekken. Anders loop je het risico dat je ze kwijtraakt'. En dit wil Sherry kost wat kost vermijden.

Sherry is met Mulky een partnership aangegaan voor wat betreft het beheer van de jetcars. Canned Heat kost ongeveer 60.000 dollar en de jet-dragster van Mulky iets minder, namelijk 40.000 dollar. Verder helpen sponsors met de kosten van hun truck, trailer, accu's en banden. 'De raceauto's zijn niet duur in onderhoud. 'Er gaat niet vaak iets kapot maar als dit gebeurt dan is het heel moeilijk om aan onderdelen te komen. Een jetcar gebruikt namelijk vliegtuig onderdelen en deze zijn tweedehands niet te verkrijgen. Nieuw valt er niet eens over te praten omdat dit te duur is voor een particulier'.

GEVAARLIJK

Sherry zegt dat toen ze voor het eerst op Curaçao kwam totaal genegeerd werd door mannen. 'Ik denk dat ik hun mannelijke ego kwetste doordat ik zo'n supersnelle auto rijdt en zij niet. Maar nu zijn ze aan mij gewend en ze waarderen mij voor wat ik kan. De dag dat ik me niet zeker meer voel, stop ik met rijden. Een jetcar is te gevaarlijk als je niet honderd procent zeker bent van jezelf.

Kerst Krant Editie 1989

[illegible]ultuur op Aruba biedt goede perspectieven

[illegible]loe Vera een plant die [illegible]e mooier kan maken

[illegible]E VERA IS een plant die al meer dan 150 jaar op [illegible]oorkomt. In de vorige eeuw werd hij via Barbados [illegible]-Afrika naar Aruba gebracht. Al eeuwen was [illegible] dat Aloë geneeskrachtige eigenschappen in zich [illegible] Cleopatra liet langs de Nijloevers speciale tuinen [illegible]en om haar schoonheid veilig te stellen. [illegible]der de Grote heeft eilanden in de Middellandse [illegible]overd alleen omdat daar Aloë groeit; met deze [illegible]nazen de wonden van zijn soldaten sneller. Ook [illegible]en in het Caribisch gebied gingen de plant snel [illegible] vanwege zijn mysterieuze eigenschappen. [illegible] werd de plant op Aruba vooral verbouwd [illegible] zijn olie. Iedereen kent de schuine lekbakken [illegible]ij gebruikt werden. Deze olie werd gebruikt in [illegible]ddelen. In het begin van deze eeuw bloeide de [illegible]ustrie op Aruba.

[illegible] moment is er veel interesse voor een ander [illegible]deel van de plant: de gel. Dit is de gel die al sinds [illegible] bekend is vanwege zijn geneeskrachtige werking. [illegible]ba-gel wordt beschouwd als die van de hoogste [illegible]it. De gel wordt verwerkt in shampoos, zonne-[illegible]producten en huidverzorgingsmiddelen.

[illegible]ba Aloë Balm N.V. ver-[illegible] deze gel in een lijn [illegible]ica die op de lokale [illegible]verkocht wordt en geëx-[illegible] wordt naar de rest [illegible] het Caribisch gebied, [illegible]land en de Verenigde [illegible]. De Aloë-gel die in [illegible] cosmetica verwerkt is [illegible] gemaakt door Aruba [illegible] Balm volgens een zelf [illegible] procédé. Enige [illegible] geleden is Aruba Aloë begonnen om deze gel [illegible] markt te brengen als [illegible] schaal een andere [illegible] producerende bedrij[illegible]. Hiervoor moest een bedrijf opgericht wor-[illegible] een partner die over [illegible]eldwijd distributie-[illegible] beschikt.

[illegible]

[illegible] meer gel van [illegible] kwaliteit te [illegible]duceren. [illegible] jaar verblij-[illegible] studenten van de [illegible]siteit Wage-[illegible] om dit onder-[illegible] en uit te [illegible] Schooten (23 [illegible] student Tro-[illegible]

[illegible] plante cultuur-[illegible] Cultuurtechniek is [illegible] richt op het [illegible] waterlopen en [illegible] [illegible] van Weg-[illegible] [illegible] gericht [illegible] [illegible] als specialist [illegible] [illegible] bijvoorbeeld [illegible] van rijst-[illegible] dat in Indonesië [illegible] gebeurd.

[illegible] op Aruba terecht

[illegible] ACE/Aruba [illegible] onder-[illegible] naar Aloë [illegible] [illegible] dit onder-[illegible]

tellen over Aloë. Het feit dat er niets bekend was over het gewas en over de omstandigheden op Aruba betekende een extra uitdaging om aan dit pionieronderzoek te beginnen.

Voor studenten aan de Landbouwuniversiteit is het verplicht om een bepaalde periode van hun studie in het buitenland door te brengen. Ik heb gekozen om gedurende twaalf maanden op Aruba dit onderzoek te starten [illegible] [illegible] zullen twee andere studenten het werk over nemen. Het eerste halfjaar was ik hier samen met Frank du Buy, een tropische Plantenteler uit Wageningen. Hij kon echter maar zes maanden blijven.

'Hoe komt het dat er zo weinig bekend is over Aloë? Hij groeit hier al 150 jaar en al die tijd hebben mensen hem geteeld en gebruikt. Dan zullen er toch mensen zijn op Aruba die er iets over kunnen vertellen.'

Inderdaad, dat is waar. Tijdens de eerste fase van het onderzoek hebben wij veel gesproken met oude mensen die hun hele leven Aloë gesneden hebben. Zij weten precies hoe je de plant moet behandelen, wanneer je hem moet snijden en waar de beste bodems voorkomen. Lange gesprekken hebben we gehad met Concepcion (Cansjon) Maduro en Abraham (Banban) Franken over het zware beroep dat zij uitoefenen.

Van hen hebben we veel geleerd en hebben we veel fouten niet hoeven maken. In rap papiamento konden zij kleurrijk vertellen over de avonturen die zij bij het snijden hebben meegemaakt. Helaas is Banban Franken enkele maanden geleden overleden.

[illegible] over Aloë. We moeten echter een duidelijk onderscheid maken tussen de oude teelt voor de olie en de nieuwe teelt voor de gel. Van die laatste is vrijwel niets bekend, van die eerste wel. Wanneer je een plant wilt maken die veel gel bevat zul je hem veel water moeten geven. De gel bestaat voor 99% uit water dus het is duidelijk dat de plant daarvoor water toegediend moet krijgen. Als de plant genoeg water heeft gehad wordt hij groen en heeft dikke bladeren. Dat is het moment om hem te snijden voor de gel.

De olie daarentegen is voor de plant een middel om droge tijden te doorstaan; juist wanneer de droge maanden aanbreken maakt de plant veel olie aan, op dat moment is de plant roze en heeft dunne bladeren. Hij bevat dan weinig gel.

'Maar hoe zal de plant overleven op Aruba wanneer er zo weinig regen valt?'

Nu ja, hij heeft het al 150 jaar overleefd, dus hij zal niet uitsterven, maar willen we echt mooie planten maken dan zullen we hem inderdaad moeten gaan irrigeren. Daarmee heeft U direct een van de hoofdonderwerpen van ons onderzoek aangestipt. We willen er namelijk achter komen hoeveel water Aloë nodig heeft om tot optimale omvang te komen waarbij hij nog meer gel levert dan nu het geval is.

Die hoeveelheid water is voor iedere plant verschillend; komkommer en ananas gebruiken veel meer water dan bijvoorbeeld gierst of sorghum. Aloë is wat dat betreft een gunstig gewas, hij heeft niet zoveel nodig als komkommer maar wel iets meer dan sorghum. Hoeveel precies zijn we aan het uitzoeken. De hoeveelheid regenval op Aruba is echter sowieso te weinig om de plant tot optimale proporties te laten groeien. Daarom doen we nu experimenten met druppelirrigatie en ruggenteelt.

Met druppelirrigatie kun je heel precies een exact afgemeten hoeveelheid water aan de plant geven. Door deze hoeveelheid bij verschillende velden te varieren krijgen we een idee van de waterbehoefte. Ook hebben we kleine dijkjes, of ruggetjes (plm. 25 cm hoog) aangelegd waartussen de planten staan. Op die manier staan de planten in kleine 'geulen' waardoor ze meer regenwater opvangen.

Die hoeveelheid kan net voldoende zijn om de plant tot wasdom te brengen. Uiteraard is deze methode goedkoper dan druppelirrigatie, maar het moet nog duidelijk worden of de plant hiermee genoeg water krijgt. Inherent aan landbouwkundig onderzoek zal het lange tijd duren voordat we 'harde' gegevens op tafel hebben. In de tussentijd werken we in het bedrijf met betrouwbare schatters om de oogsten te voorspellen.

WATEROPSLAG

Wanneer je gaat irrigeren moet je naast de waterbehoefte van het gewas ook weten hoeveel water er nu in de bodem opgeslagen kan worden. In een zandbodem loopt het water snel weg en in een stevige kleibodem blijft het water lang hangen. Daarnaast is het voor een plant juist gemakkelijk om het water uit een zandbodem op te zuigen terwijl dat bij een kleibodem veel kracht kost. De bodem hier is echter een mengelmoes van zand, caliche, leem en klei. Net als over Aloë is er over de bodems op Aruba ook weinig bekend. Daarom hebben we gespecialiseerde apparatuur uit Nederland laten overkomen om deze bodemeigenschappen te bepalen.

'Je zegt dat irrigatie een van de hoofdonderwerpen van het landbouwkundig onderzoek is. Wat zijn de andere?'

Naast de proeven met druppelirrigatie en ruggenteelt voeren we tevens experimenten uit met bemesting en beschaduwing. Iedereen weet dat een plant zijn voedingsstoffen uit de bodem haalt. Planten en bomen hebben vooral fosfor, stikstof en kalium nodig. Wanneer een van deze stoffen niet of niet voldoende aanwezig is in de bodem waar de plant staat, kun je dat met kunstmest aanvullen.

Net als mensen hebben ook planten een uitgesproken voorkeur voor het menu van voedingsstoffen. Van traditionele gewassen als rijst of suikerriet is exact bekend wat zij nodig hebben. Van een 'nieuw' gewas als Aloë echter niet. Nu proberen wij echter uit te zoeken op welke kunstmest of melange van kunstmesten Aloë het beste zal reageren.

Daarnaast doen we experimenten met beschaduwing. We hebben namelijk gezien dat Aloë die onder watapana of kwihi staat er zelfs in de droge tijd nog mooi bijstaan. De vraag is nu of dit komt door de schaduw die ze krijgt of dat het een andere oorzaak heeft. Het is namelijk zo dat deze twee bomen op de plaats waar zij staan voedingsstoffen in de bodem brengen; dat kan ook een positief effect op de plant hebben.

'Wanneer zijn jullie begonnen met het onderzoek en hoe lang zal het duren voordat jullie duidelijke resultaten hebben geboekt?'

Het gehele onderzoek bevindt zich nog in een jong stadium. In mei van dit jaar zijn we begonnen met het inrichten van het proefterrein. Op Hato ligt een terrein van 63 hectare, waar de plantage van Aruba Aloë Balm aangelegd wordt. Dit is het grootste aaneengesloten aloëterrein op Aruba. Een gedeelte van dit terrein is geprepareerd om als proefterrein te dienen. Hier liggen zestien proefvelden van ieder 100 vierkante meter en hier zijn enkele landbouwkundige meetinstrumenten geïnstalleerd.

Zo hebben we een eigen regenmeter om iedere dag de regenval te bepalen. De planten op de rest van het terrein worden regelmatig gesneden om de geldproductie op peil te houden.

Aloë is een zogenaamd meerjarig gewas. Dat wil zeggen dat je hem een aantal jaren kunt laten staan waarin je hem meerdere keren kunt oogsten. Bovendien groeit hij langzaam. Het zal dan ook pas na twee of drie jaar duidelijk zijn welke van de maatregelen een positief effect zal sorteren. De plant zal eerst een of twee keer geoogst moeten zijn wil het duidelijk zijn of irrigatie, ruggenteelt, kunstmest of beschaduwing Aloë groter doet groeien. Ondertussen kunnen we gefundeerde schattingen doen aan de hand waarvan de teelt op grote schaal gestart wordt, maar pas na enkele jaren weten we met zekerheid hoe we Aloë moeten verbouwen. Dan zal het landbouwkundig gedeelte van het Aloë-mysterie ontsluierd zijn.

ORANJESTAD — Sinds mei van dit jaar verblijven twee studenten van de Landbouwuniversiteit Wageningen op Aruba om een 'Pionieronderzoek naar Aloë Vera' te verrichten.

De Amigoe ging praten met een van hen, Cok van Schooten (23) vijfdejaars student Tropische Cultuur Techniek. Hij blijft tot volgend jaar april op Aruba om aan het onderzoek te werken.